

MINISTERSTVO NÁRODNÍ OBRANY
Velitelství dělostřelectva

Schvaluji.
Náměstek ministra národní obrany
pro technické věci
generálporučík **Miroslav Šmodlas**
Praha 24. prosince 1959

Výhradně
pro služební potřebu

Předpis Děl 21-5

7,62mm SAMOPAL vz. 58

PRAHA 1960

Obsah

ČÁST I - POPIS KONSTRUKCE 7,62mm SAMOPALU vz. 58 A STŘELIVA.....	5
HLAVA 1 - VŠEOBECNĚ.....	5
1. Účel a bojové vlastnosti 7,62mm samopalu vz. 58.....	5
2. Charakteristika 7,62mm samopalu vz. 58.....	5
3. Značkování a číslování 7,62mm samopalu vz. 58.....	7
HLAVA 2 - POPIS HLAVNÍCH ČÁSTÍ 7,62mm SAMOPALU vz. 58	8
1. Hlaveň	8
2. Mířidla.....	11
3. Pouzdro závěru	13
4. Závěr	15
Vratné ústrojí	17
5. Spuštěadlo	18
6. Pažba a pažbička.....	21
7. Ramenní opěra.....	23
Polohy ramenní opěry.....	24
HLAVA 3 - PŘÍSLUŠENSTVÍ 7,62mm SAMOPALU vz. 58 A JEHO POPIS	25
1. Příslušenství	25
Popis příslušenství a jeho použití	25
2. Souprava záložních součástek samopalu vz. 58	29
3. Souprava měrek a nářadí pro samopal vz. 58	30
Všeobecné pokyny k používání soupravy měrek a nářadí a její udržování	30
4. Dopravní bedna na samopaly vz. 58	31
HLAVA 4 - STŘELIVO PRO 7,62mm SAMOPAL vz. 58	33
1. Druhy a popis nábojů	33
Popis ostrých nábojů a jejich činnost.....	33
Popis výcvikových nábojů.....	35
2. Balení nábojů pro 7,62mm samopal vz. 58.....	36
3. Pravidla pro ukládání a zacházení s náboji	38
4. Plnění zásobníků a zásobování střelivem.....	39
Zásobování střelivem v boji	40
ČÁST II - ČINNOST SAMOPALU A PORUCHY PŘI STŘELBĚ, UKLÁDÁNÍ, PROHLÍDKY, OŠETŘOVÁNÍ, OPRAVY A NASTŘELOVÁNÍ 7,62mm SAMOPALU vz. 58	41
HLAVA 1 - ČINNOST ČÁSTI A ÚSTROJÍ 7,62mm SAMOPALU vz. 58 PŘI STŘELBĚ.....	41
1. Příprava samopalu ke střelbě	41
Všeobecně o činnosti částí a ústrojí samopalu	41
2. Poloha částí a ústrojí samopalu před nabitím a nabití samopalu	42
Poloha částí a ústrojí samopalu před nabitím	42
Poloha částí a ústrojí samopalu při nabíjení	43
3. Činnost částí a ústrojí samopalu při střelbě	44
Střelba jednotlivými ranami	44
Střelba dávkami	45
Zajištění samopalu.....	46
Zastavení (přerušení) střelby.....	46
Ukončení střelby a vybití samopalu.....	46
HLAVA 2 - PORUCHY A ZÁVADY 7,62mm SAMOPALU vz. 58 A JEJICH ODSTRAŇOVÁNÍ.....	47
1. Všeobecná pravidla o předcházení poruchám a závadám a jejich odstraňování při střelbě.....	47
2. Charakteristické poruchy a závady a způsob jejich odstraňování	48

HLAVA 3 - UKLÁDÁNÍ, ROZBÍRÁNÍ, SKLÁDÁNÍ A PROHLÍDKY 7,62mm SAMOPALU vz. 58	49
1. Ukládání samopalu a zacházení s ním	49
2. Rozbírání samopalu	50
Částečné rozbírání samopalu	51
Úplné rozbírání samopalu	54
3. Skládání samopalu	55
Skládání částečně rozebraného samopalu	55
Skládání úplně rozebraného samopalu	55
4. Prohlídky samopalu	56
Postup při každodenní prohlídce samopalu	56
Prohlídka složeného samopalu	56
Prohlídka rozebraného samopalu	57
Prohlídka příslušenství	59
Čtvrtletní prohlídka samopalu vz. 58	60
Profylaktické prohlídky samopalu vz. 58	60
HLAVA 4 - ČIŠTĚNÍ, KONZERVOVÁNÍ A ODMOŘOVÁNÍ 7,62mm SAMOPALU vz. 58.....	61
1. Všeobecná ustanovení o čištění a konzervování	61
2. Prostředky k čištění a konzervování	62
3. Postup při čištění a konzervování samopalu	62
4. Odmořování samopalů a nábojů zasažených otravnými látkami.....	64
Částečné odmořování.....	64
Úplné odmořování	64
HLAVA 5 - OPRAVY A NASTŘELOVÁNÍ 7,62mm SAMOPALU vz. 58.....	65
1. Opravy samopalu	65
Postup při rozbírání samopalu při opravách v dělostřeleckých dílnách	65
2. Přezkoušení nastřelení samopalů a jejich nastřelování.....	66
Všeobecná ustanovení	66
Postup při přezkoušení nastřelení samopalu a nastřelování	68
Stanovení středního zásahu	68
Poruchy a závady samopalu porušující nastřelení	69
Nastřelování samopalů v dělostřeleckých základnách.....	69
PŘÍLOHA 1 - TECHNICKÉ ÚDAJE	71
Technické údaje 7,62mm SAMOPALU vz. 58 P	71
Technické údaje 7,62mm SAMOPALU vz. 58 V	71
Technické údaje 7,62mm SAMOPALU vz. 58 Pi	72
Střelivo - 7,62 NÁBOJ vz. 43.....	72
Dopravní bedna	72
Truhlík na záložní součástky samopalu vz. 58.....	72
PŘÍLOHA 2 - PODROBNÝ VÝKAZ PŘÍSLUŠENSTVÍ A SOUPRAVY ZÁLOŽNÍCH SOUČÁSTEK PRO 7,62mm SAMOPAL vz. 58	73
A. Příslušenství 7,62mm samopalu vz. 58.....	73
B. Záložní součástky samopalu vz. 58.....	77
PŘÍLOHA 3 - SEZNAM VEŠKERÝCH SOUČÁSTEK 7,62mm SAMOPALU vz. 58, KTERÉ JE MOŽNO VYŽADOVAT K PROVEDENÍ OPRAV	86
PŘÍLOHA 4 - NÁVOD K POUŽITÍ JEDNOTLIVÝCH MĚREK A NÁŘADÍ	90
1. Měrka vývrtu hlavně	90
2. Měrka přechívnání hrotu zápalníku a šířky ústí zásobníku.....	90
3. Měrka k zjištění vůle pod vytahovačem	92
4. Měrka k zjištění volného uzamykání	92
5. Zrcátka ke kontrole stavu nábojní komory a vývrtu hlavně	93
6. Posunovač mušky	94
7. Klíč šroubů botky, pažby a pažbičky	95

8. Trn ke kontrole rozměrů a k vyrovnávání pouzdra zásobníku	95
9. Klíč mušky	96
10. Pomocné pouzdro pro nasazování vratné zpruhy	96
PŘÍLOHA 5 - VÝUKOVÝ NÁKRES SAMOPALU vz. 58	97
PŘÍLOHA 6 - VÝUKOVÝ NÁKRES 7,62mm NÁBOJŮ vz. 43.....	98
PŘÍLOHA 7 - BALISTICKÉ TABULKY	99

ČÁST I - POPIS KONSTRUKCE 7,62mm SAMOPALU vz. 58 A STŘELIVA

HLAVA 1 - VŠEOBECNĚ

(Obr. 1 až 3)

1. Účel a bojové vlastnosti 7,62mm samopalu vz. 58

1. 7,62mm samopal vz. 58 je zbraň jednotlivce určená k ničení živé síly nepřítele střelbou, pažbou nebo bodákem, zejména v boji zblízka. Dále jej lze použít ke střelbě na útočící letouny, vrtulníky a snášejíci se padákové výsadky. Pro některé druhy vojsk se dodává se sklopnou ramenní opěrou. Pro střelbu v noci jsou některé samopaly opatřeny záchytem k upevnění zaměřovacího infradalekohledu, tlumičem ohně a dvojnožkou.

2. Ze samopalu lze střílet dávkami (malými — 3 až 4 rány, velkými — 10 až 30 ran) nebo jednotlivými ranami. Účinná střelba na pozemní cíle do 600 m a na vzdušné cíle jednotlivými ranami do dálky 500 m, dávkami do 400 m. Na skupinové cíle je účinná střelba do dálky 800 m. Hledí je nastavitelné od 100 do 800 m po 100 m. Mimoto je na klapce ryska U, „universál“, pro střelbu na pohyblivé cíle a pro boj v noci na dálku do 300 m.

3. Ke střelbě ze samopalu vz. 58 a pro výcvik se užívá:

- 7,62mm náboj vz. 43,
- 7,62mm náboj svítící vz. 43 (zelený hrot),
- 7,62mm náboj průbojný zápalný vz. 43 (černý hrot + červený pruh),
- 7,62mm náboj zápalný vz. 43 (červený hrot),
- 7,62mm náboj zaměřovací vz. 43 (oblý zelený hrot + bílý pruh),
- 7,62mm náboj cvičný vz. 43 (bez střely, ústí nábojnice staženo do hvězdice),
- 7,62mm náboj školní vz. 43 (nábojnice s podélnými prolisy),
- 7,62mm náboj redukovaný vz. 43 (oblý bílý hrot).

Náboje se plní do zásobníků ručně po 30 nábojích.

Největší dostřel je 2800 m.

Počáteční rychlost střely je 705 m/s.

Střela má smrtící účinek po celé dráze střely až do největšího dostřelu.

4. Teoretická rychlost střelby (kadence) je asi 800 ran za minutu. Bojová rychlost střelby při střelbě jednotlivými ranami je až 40 ran za minutu, při střelbě malými dávkami až 120 ran za minutu, velkými dávkami až 150 ran za minutu. Ze samopalu lze při střelbě v jakýchkoli podmínkách vystřelit nepřetržitě až 270 ran.

5. Váha samopalu vz. 58 s plným zásobníkem a vztyčeným bodákem je 3,77 kg.

Váha samopalu bez zásobníku a bez bodáku je 2,91 kg.

Délka zbraně bez bodáku je 845 mm, se vztyčeným bodákem 1000 mm.

Prázdný zásobník váží 0,19 kg, naplněný 30 náboji 0,68 kg.

Váha bodáku bez pochvy je 0,18 kg.

6. Hlaveň je zalisována do pouzdra závěru. Pro zvýšení životnosti a odolnosti proti korozi jsou vývrt hlavně a nábojní komora chromovány. Též závorník a závora jsou chromovány.

7. Ke každému samopalu patří příslušenství. Pro každých 100 samopalů náleží souprava záložních součástek.

2. Charakteristika 7,62mm samopalu vz. 58

8. 7,62mm samopal vz. 58 je samočinná ruční zbraň jednotlivce, u níž je k činnosti závěru využito tlaku plynů na píst, vzniklých hořením prachové náplně v hlavni. Část plynů vniklých plynovým kanálkem do prostoru pístu způsobuje svým tlakem při výstřelu samočinný pohyb závěru do jeho zadní polohy. Do přední polohy je závěr vracen tlakem vratné zpruhy.

Samopal je jednoduché konstrukce a zacházení s ním je prosté; je stále připraven k okamžitému použití. Při správném ošetřování a používání je jeho činnost při střelbě spolehlivá a bezpečná i za ztížených podmínek, tj. v prachu, dešti, při nízkých a vysokých teplotách.

Samopalu lze použít i pro boj zblízka pažbou nebo při vztyčeném bodáku též jako zbraně bodné. 7,62mm samopaly vz. 58 podle způsobu použití jsou opatřeny buď dřevěnou pažbou, nebo sklopnou ramenní opěrou a některé též záchytem pro upevnění zaměřovacího infradalekohledu.

Pro odlišení a evidenční účely mají proto samopaly tyto názvy:

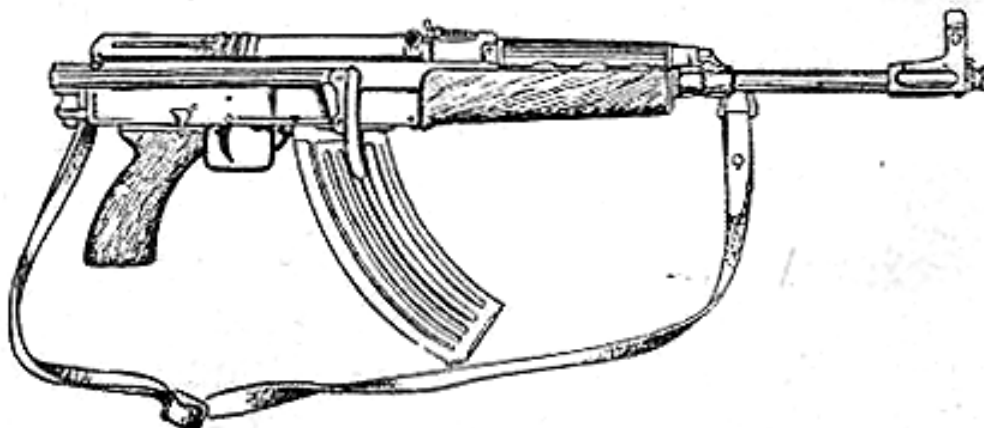
- **7,62mm samopal vz. 58 P** (s dřevěnou pažbou),
- **7,62mm samopal vz. 58 V** (se sklopnou ramenní opěrou) nebo
- **7,62mm samopal vz. 58 Pi** (se záchytem pro zaměřovací infradalekohled, tlumičem ohně a dvojnožkou).

Obr. 1. 7,62mm samopal vz. 58 P se vztyčeným bodákem (celkový pohled zleva)

Obr. 2. 7,62mm samopal vz. 58 V s odklopenou ramenní opěrou (celkový pohled zleva)

Obr. 3. 7,62mm samopal vz. 58 V se sklopnou ramenní opěrou (celkový pohled zprava)

Dále bude v předpise při popisu konstrukce a použití samopalu používán jenom název „**7,62mm samopal vz. 58**“ bez doplňování písmene „P“, „V“ nebo „Pi“. **Tato písmena nejsou na samopalech vyznačena.** Při vyžadování a účtování samopalů se používá názvu „Samopal 7,62mm vz. 58“ s doplněním písmene „P“, „V“ nebo „Pi“.

Ze samopalu je možno střílet jak s použitím mířidel z libovolné polohy s oporou i bez opory, tak i od boku za pochodu bez zastávky. Dobře vycvičený střelec může v krajním případě vystřelit ze samopalu v dávkách až 150 mířených ran za minutu. Spuštěadlo umožňuje střelbu dávkami i jednotlivými ranami. Hledí je klapkové, bodák snímatelný nožový. Náboje jsou při střelbě do zbraně plynule podávány ze zásobníku obloukovitého tvaru, který pojme 30 nábojů. K rozbírání samopalu pro čištění a konzervování není třeba žádného nářadí. Samopal lze snadno přenášet za jakékoli situace a je možno ho použít v jakémkoli terénu; rovněž umožňuje rychlý přenos střelby z jednoho cíle na druhý. Váha a rozměry samopalu umožňují jeho úspěšné použití v zákopech, spojovacích zákopech, v osadách, horách, lesích apod.

3. Značkování a číslování 7,62mm samopalu vz. 58

9. Každý samopal je označen výrobním číslem, krycí značkou výrobce, rokem výroby a vlastnickou značkou. Krycí značka výrobce, vlastnická značka a rok výroby jsou umístěny v prvním řádku na levé straně základny hledí. Pod ním je výrobní číslo samopalu. Důležité součástky jsou označeny různými přejímacími značkami.

HLAVA 2 - POPIS HLAVNÍCH ČÁSTÍ 7,62mm SAMOPALU vz. 58

(Obr. 4)

10. 7,62mm samopal vz. 58 má tyto hlavní části (obr. 4):

- hlaveň 1,
- mířidla 2,
- pouzdro závěru 3,
- závěr 4,
- spušťadlo 5,
- pažbu 6 nebo místo pažby
- ramenní operu (u samopalů vz. 58 V).

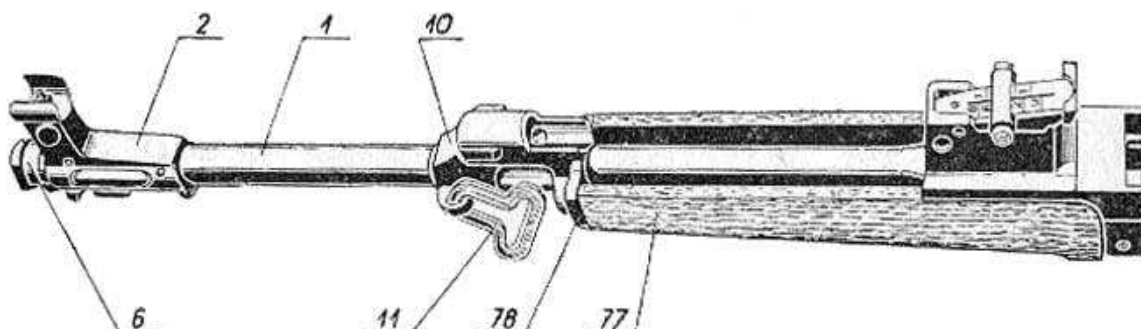
Obr. 4. 7,62mm samopal vz. 58 P (hlavní části)

1 — hlaveň; 2 — mířidla; 3 — pouzdro závěru; 4 — závěr; 5 — spušťadlo; 6 — pažba

1. Hlaveň

(Obr. 5 až 8)

11. **Hlaveň** 1 (obr. 5) slouží k usměrnění letu střely. Hlaveň má **vývrt** se čtyřmi drážkami, které vytvářejí v hlavni čtyři **pole**. Drážkování vývrtu hlavně tvoří pravotočivou šroubovici s neměnným stoupáním 240 mm, která udělí střela otáčivý (rotační) pohyb. Rotace střely způsobuje, že střela při letu ve vzduchu nemůže měnit polohu vzhledem k své podélné ose (dráze letu) a je tím stabilizována. U ústí hlavně je provedeno vnitřní zaoblení drážkování, aby nedocházelo k poškození drážkování.

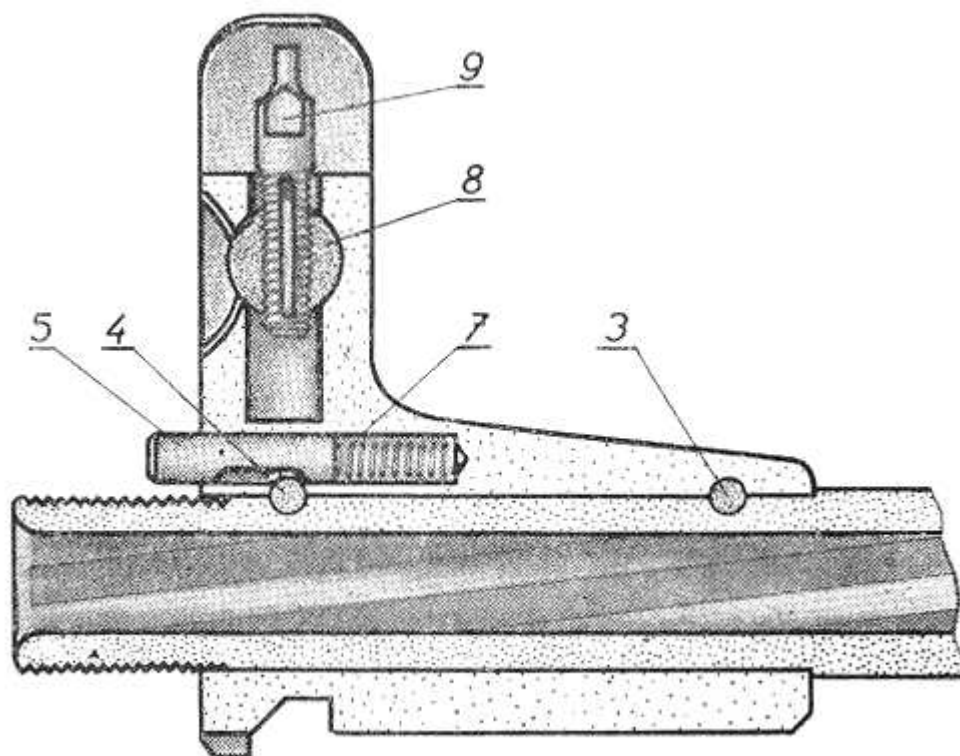
Obr. 5. Hlaveň (celkový pohled)

1 — hlaveň (02); 2 — nosič mušky (04); 6 — chránítka závitu (44); 10 — plynový násadec (10);
11 — přední poutko (64); 77 — podpažbí (61); 78 — přední objímka podpažbí (221)

Průměr vývrtu měřený mezi dvěma protilehlými poli se nazývá ráž. **Ráž** samopalu vz. 58 je 7,62 mm. Pro zvýšení životnosti (aby se zmenšilo opotřebování) a ochranně proti korozi je vývrt hlavně chromován. Hlaveň je zalisována do pouzdra závěru a je zajištěna kolíkem.

12. V zadní části vývrtu hlavně přechází drážkování v hladkou **nábojní komoru**, jejíž tvar a rozměry odpovídají 7,62mm náboji vz. 43. Nábojní komora přechází v drážkovanou část vývrtu hlavně **přechodovým kuzelem**, který umožňuje postupné zařezávání střely do drážek. Nábojní komora je také chromována.

13. Vnější válcový povrch hlavně je čtyřikrát osazen. U ústí je na hlavni nalisován **nosič mušky** 2, který je proti otočení pojištěn dvěma **kolíky** 3 a 4 (obr. 6). Z čelní plochy nosiče mušky vystupuje **pojistka** chránítka závitu 5, která zajišťuje našroubované chránítka závitu 6. Pojistka chránítka závitu je válcového tvaru a její spodní zadní část má ploché vybrání, kterým se pohybuje po kolíku 4. Kolík omezuje vysunutí pojistky z nosiče mušky. Na pojistku tlačí **zpruha** 7, která je uložena v lůžku nosiče mušky za pojistkou. Na spodku nosiče mušky jsou po stranách dvě podélné drážky pro nasunutí bodáku. Do příčného vybrání v přední části nosiče zapadne při nasazování bodáku západka bodáku. Na spodku nosiče je též vybrání, do kterého zapadne při nasazování dvojnožky západka dvojnožky.

Obr. 6. Nosič mušky (řez)

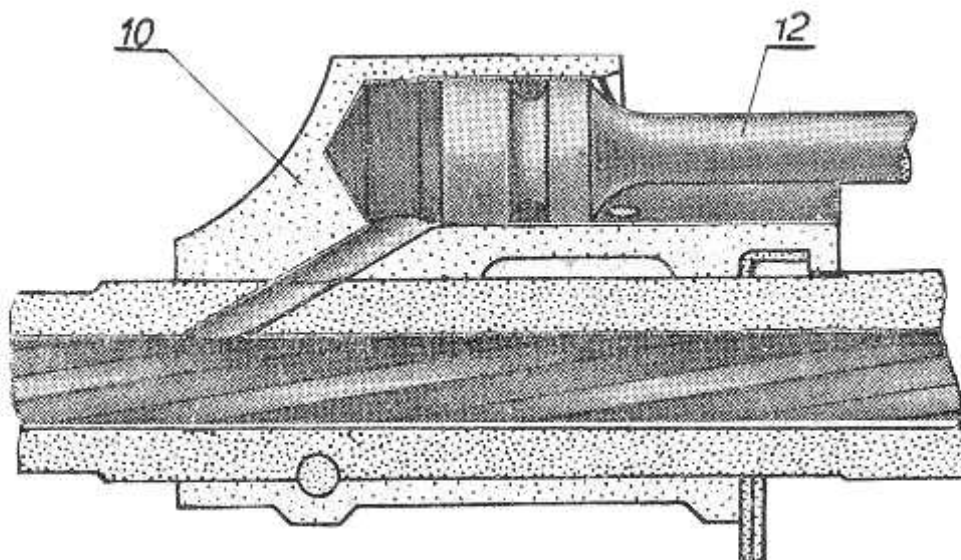
3 a 4 — kolík nosiče mušky (05); 5 — pojistka chránítka závitu (47);
7 — zpruha pojistky chránítka závitu (48); 8 — čep mušky (69); 9 — muška (45)

14. Vnější povrch u ústí hlavně je až k čelu nosiče mušky opatřen závitem, který slouží k našroubování cvičného násadce pro střelbu cvičnými náboji, tlumiče ohně a jiných zařízení. Při používání samopalu bez násadce je závit chráněn proti poškození chránítkem závitu 6 (obr. 5).

15. Chránítka závitu 6 (obr. 5) je válcového tvaru s vnitřním závitem. Na přední části chránítka závitu je nákržek s dvěma bočními protilehlými ploškami, které slouží k nasunutí chránítka ústí. Zadní část chránítka závitu je zesílena dvoustupňovým nákržkem, na jehož obvodu jsou čtyři půlkruhová vybrání, pravidelně umístěná dvě proti sobě po obvodu nákržku.

Po našroubování chránítka závitu na ústí hlavně zaskočí do jednoho ze čtyř vybrání pojistka 5 (obr. 6), která zajišťuje chránítka závitu proti nežádoucímu uvolňování.

16. Přibližně v polovině délky hlavně je nalisován a kolíkem zajištěn **plynový násadec** 10 (obr. 7). V horní části plynového násadce je dutina, která tvoří pístovou trubici. Plynovým násadcem se odvádí část prachových plynů z hlavně do pístové trubice. Prachové plyny proudí do pístové trubice plynovým kanálkem, který spojuje vývrt hlavně s prostorem pístové trubice. V polovině délky spodní části stěny pístové trubice jsou vyvrtány dva otvory směřující šikmo dolů po obou stranách hlavně. Těmito otvory unikají prachové plyny z pístové trubice, když píst po výstřelu při pohybu dozadu přejde přes polovinu délky pístové trubice.

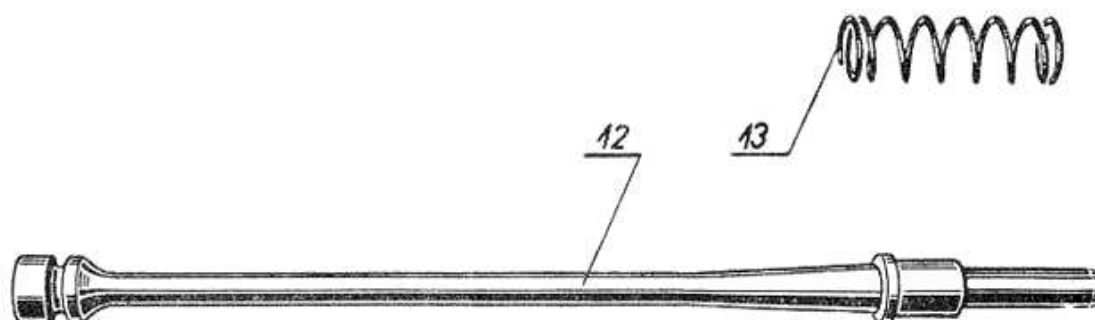
Obr. 7. Plynový násadec (řez)

10 — plynový násadec (10); 12 — píst (125)

Na levé straně plynového násadce je oko pro **přední poutko** 11 (obr. 5). Na obou stranách přední části pístové trubice jsou výstupky s drážkami, do kterých se zasunují nosy pláště nadpažbí. Zadní část plynového násadce tvoří záchyty, za který je zaklesnuta přední objímka podpažbí. Polovina horní stěny pístové trubice je odříznuta pro vkládání a vysouvání pístu.

17. Píst 12 (obr. 8) přenáší hybnou energii části prachových plynů, vzniklých hořením prachové náplně v hlavni, na nosič záporníku. Přední část pístu má válcovou hlavu s obvodovou drážkou pro lepší utěsnění plynů v pístové trubici a pro usazování zbytku spáleného prachu.

Zadní část pístu je zesílena a tvoří vedení pro **zpruhu pístu** 13, která se jedním koncem opírá o čelo vybraní základny hledí a druhým koncem o nákržek válcového zesílení, jenž spolu s narážkou v přední části vybraní základny hledí omezuje pohyb pístu vpřed. Přejchod válcového zesílení ve vodící část pístu je kuželový; tato kuželová plocha omezuje dosednutí na odpovídající plochu základny hledí pohyb pístu. Zpruha pístu vrací píst ze zadní polohy opět do výchozí (tj. do přední) polohy.

Obr. 8. Píst se zpruhou

12 — píst (125); 13 — zpruha pístu (126)

2. Mířidla

(Obr. 6, 9 a 10)

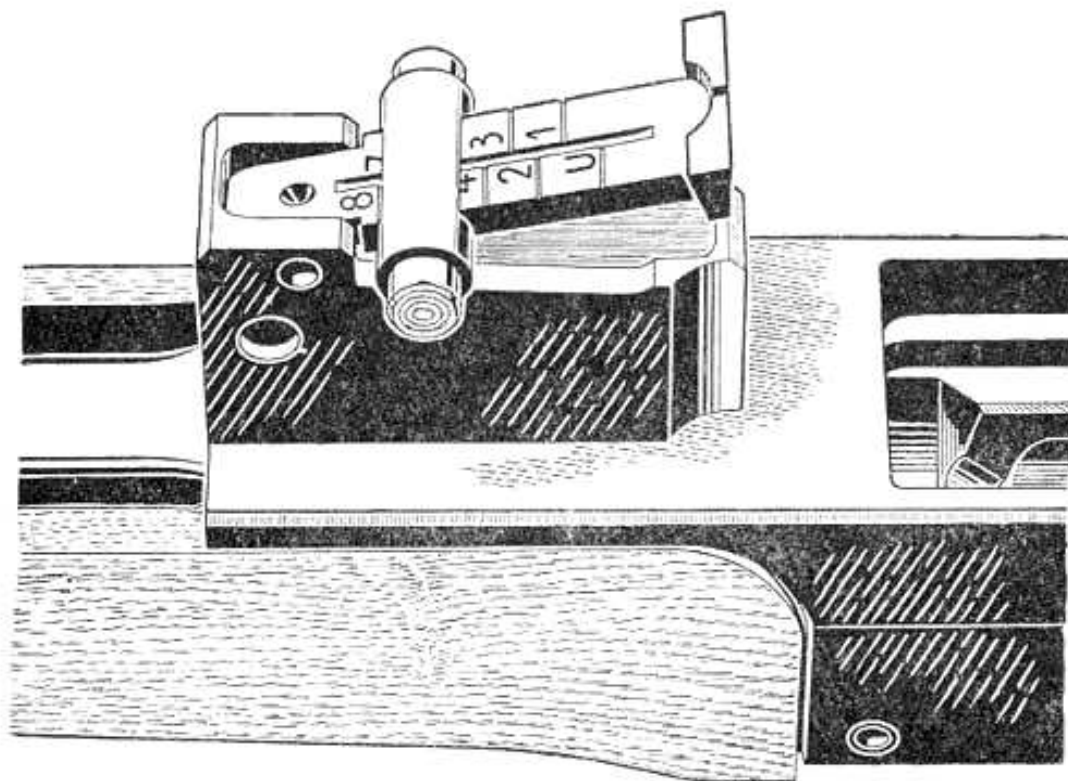
18. Mířidla slouží k zamíření samopalu na cíl a tvoří je muška a hledí.

19. Muška 9 (obr. 6) je válcovitého tvaru, ve spodní části je opatřena závitem, podélně rozříznuta a rozehnuta. Je zašroubována do čepu mušky 8 a závitová část mušky dovoluje její výškové seřizování. Rozehnutá část po zašroubování mušky do čepu mušky pruží a tím znemožňuje samovolné otočení mušky.

Čep mušky 8 je uložen příčně ve vrchní části nosiče mušky, slouží k zašroubování mušky a k jejímu stranovému posouvání při nastřelování. Nosič mušky má nahoře tvar sloupku a je ukončen křídly chránítka mušky, kterými je muška chráněna proti poškození. V čelní stěně sloupku nosiče mušky je půlkruhové vybrání, které odkrývá střední část čepu mušky. Na čepu mušky a stěně vybrání jsou dvě nastřelovací rysky, které, jsou-li proti sobě, označují správnou stranovou polohu mušky. Správnou výškovou polohu mušky zajišťuje kapička nitrolaku na předním okraji mušky a nosiče mušky.

20. Hledí (obr. 9) umožňuje nastavení potřebných záměrných úhlů; je upevněno v základně hledí.

Základna hledí tvoří jeden celek s pouzdem závěru. V přední zvýšené části jsou po stranách otvory pro čepy klapy hledí. Boční stěny základny hledí tvoří sáňky hledí. Mezi bočnicemi je vybrání pro zasunutí péra hledí. V zadní části vybrání je důlek pro upevnění péra hledí.

Obr. 9. Hledí

Hledí (obr. 10) se skládá z klapy hledí 14, stavítka 15, stiskátka hledí 16 se zpruhou 17 a z péra hledí 18.

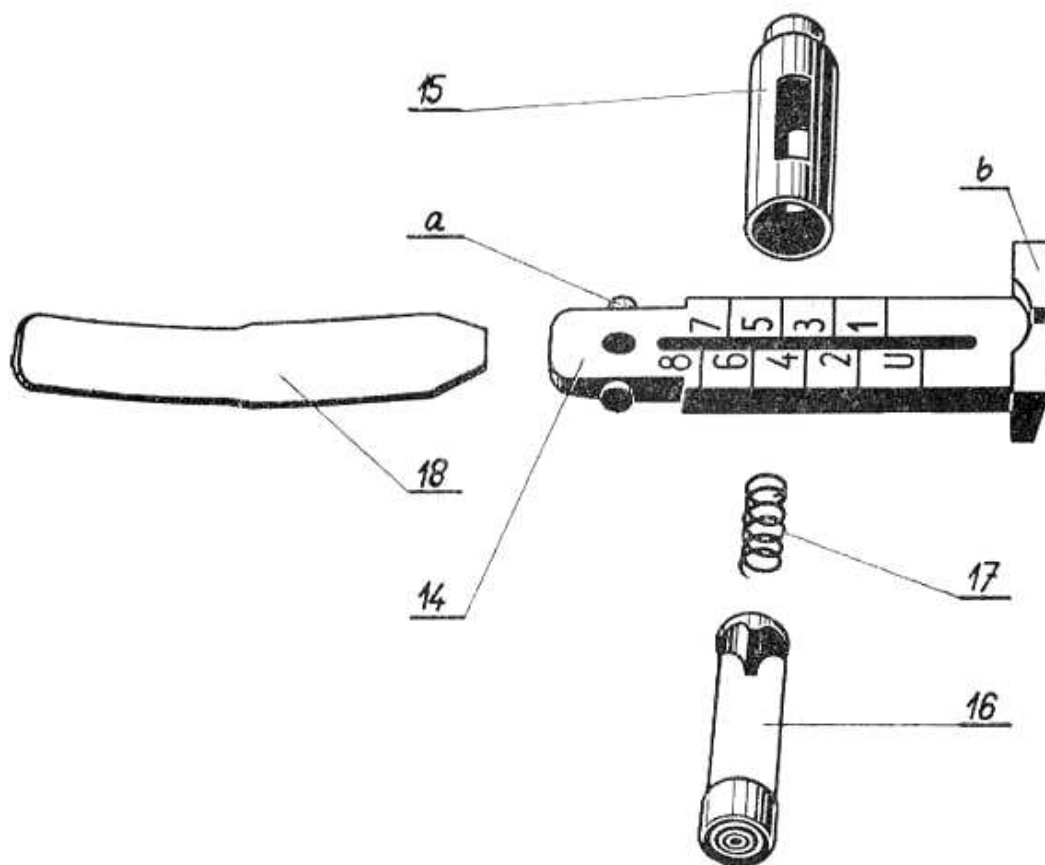
21. Klapka hledí 14 slouží k nastavení stavítka na příslušnou dálku; je destičkového tvaru. Na její přední zúžené části jsou čepy **a**, kterými je klapka výkyvně uložena v otvorech základny hledí. Klapka hledí je tlačena k základně hledí pérem hledí. Na zadním konci klapy je hledítko **b** s pravouhlým výřezem. Na vrchní straně klapy hledí jsou rysky s číslicemi od 1 do 8 (vpravo jsou číslice liché a vlevo sudé), které označují dálku střelby ve stovkách metrů. Je tedy možno stavět hledí na vzdálenosti od 100 m do 800 m. Mimoto je na levé straně klapy hledí ryska označená U, „**universál**“, která značí

dálku střelby do 300 m (metná dálka). Nastavení dálky U se provede posunutím stavítka 15 do zadní polohy na doraz. Na pravé hraně klapky je 9 zářezů, které směřují šikmo dolů. Do těchto zářezů zapadá výstupek stiskátka hledí 16, čímž zajišťuje stavítko v nastavené poloze. Důlek v přední zúžené části klapky hledí je určen pro opření špičatého konce klíče mušky při rozbírání hledí.

22. Stavítko 15 klapky hledí je posuvně navlečeno na klapce hledí, je válcového tvaru a slouží k nastavování dalek střelby na klapce hledí. Ve střední části stavítka je obdélníkové okénko, kterým se stavítko nasazuje na klapku hledí. Vnitřní válcová dutina ve stavítku slouží k uložení stiskátka 16 se zpruhou 17. Spodní strana stavítka se opírá a pohybuje po sáňkách hledí. Pravá boční plocha osazené části stavítka je kruhově vroubkována a slouží jako opěrka pro prst při stlačování stiskátka při nastavování dálky střelby. V žádoucí poloze je stavítko udržováno stiskátkem.

23. Stiskátko hledí 16 zajišťuje stavítko v nastavené poloze tím, že zkosený výstupek stiskátka zaskočí do příslušného zářezu na pravé hraně klapky hledí. Výstupek stiskátka je přidržován v zářezu na klapce hledí tlakem **zpruhy stiskátka** 17. Zpruha je uložena v dutině stavítka; jedním koncem se opírá o stavítko a druhým o boční stranu stiskátka. Stiskátko má hluboké vybrání, jehož plocha zajišťuje stálou polohu stiskátka na klapce hledí; tímto plochým vybráním je stiskátko vedeno po spodní straně klapky hledí. Stiskátko lze posunout po zatlačení na vroubkovanou boční plochu.

24. Péro hledí 18 tlačí předním koncem na spodní stranu klapky hledí před čepy klapky, takže stavítko je neustále přitlačováno na sáňky hledí. Péro hledí je zasunuto zadním koncem do drážky v základně hledí, která nedovoluje svislý pohyb zadního konce péra. Prolisovaný důlek na konci péra zapadne při jeho zasunutí do důlku v základně hledí, čímž je zamezeno posunutí péra vpřed při nasazování klapky hledí.

Obr. 10. Hledí (rozložené)

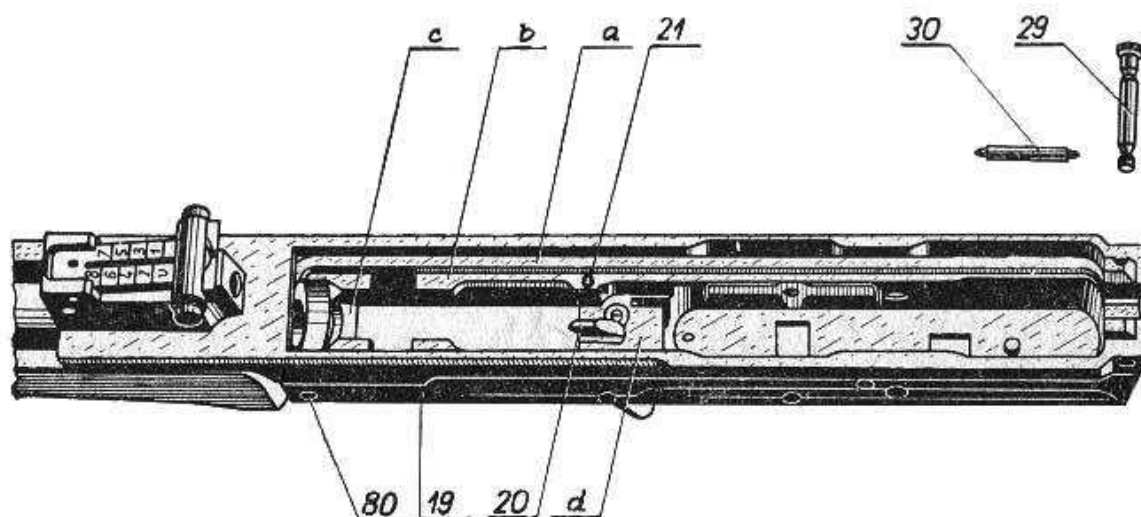
14 — klapka hledí (25); 15 — stavítko (26); 16 — stiskátko hledí (27);
17 — zpruha stiskátka (28); 18 — péro hledí (46); a — čepy; b — hledítko

3. Pouzdro závěru

(Obr. 11 až 13)

25. Pouzdro závěru (obr. 11) je jednou z hlavních částí samopalu; spojuje ostatní části samopalu v jeden celek a vede závěr.

Skládá se z vlastního pouzdra 19, vyhazovače 20, záchytky závěru 21, záchytky zásobníku 24 a z pojistníku čepů spuštěadla.

Obr. 11. Pouzdro závěru (pohled shora)

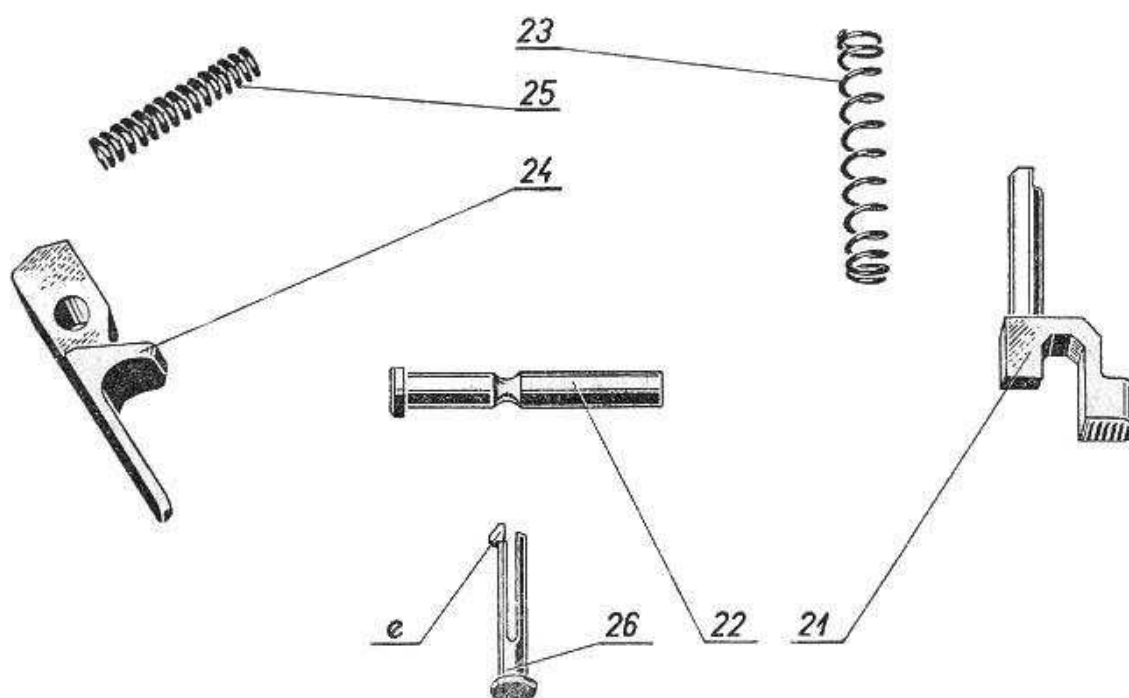
19 — pouzdro závěru (01); 20 — vyhazovač (70); 21 — záchytky závěru (53);
29 — kolík víka pouzdra závěru (60); 30 — kolík (59); 80 — kolík podpažbí (63);
a, b — vodící lišty; c — náběh; d — můstek

V obdélníkovém vybrání pouzdra závěru jsou po obou stranách vodící lišty **a**, **b**, po kterých se pohybuje nosič závořníku a závořník. V přední zesílené části lišt **b** jsou vybrání, do kterých zapadají uzamykací ozuby závoře při uzamykání závěru. Přední stěna mezi vodícími lištami je zkosena a tvoří náběh **c**, který umožňuje snadné zasunutí náboje do nábojní komory. Do přední části pouzdra je zalisována hlaveň. V první třetině vybrání pouzdra je můstek **d**, který rozděluje celý vnitřní prostor pouzdra závěru na dvě části: přední průchozí okénko pro zasunutí zásobníku a zadní vybrání pro umístění spuštěadla. Do vybrání v můstku se sklápí delší rameno vypouštěcí páky, je-li závěr v přední krajní poloze. V přední stěně okénka pro zásobník je vybrání ve tvaru T, do kterého se zaklesnou odpovídající výstupky na horní části předního okraje ústí pouzdra zásobníku.

26. Ve vrchní části můstku je v drážkách zasunut **vyhazovač** 20, který je proti vysunutí zajištěn důlkem. Čelní plocha vyhazovače je zkosena tak, aby styk vyhazovače se dnem nábojnice při jejím vyhazování byl téměř bodový a byl vlevo od svislé roviny zápalníku, čímž je zaručen správný směr výhozu vystřelené nábojnice ze samopalu, tj. vpravo nahoru.

27. Po pravé straně od vyhazovače je **záchytky závěru** 21, která po vystřelení posledního náboje ze zásobníku zadrží závěr v zadní (otevřené) poloze. Spodní část záchytky závěru je vybráním rozdělena ve dvě ramena; kratší je ovládáno výstupkem podavače zásobníku a delší (s příčným vroubkováním) slouží k ručnímu vysunutí záchytky závěru a tím k zadržení závěru v otevřené poloze, je-li toho zapotřebí při prohlídce, čištění, odstraňování poruch apod. Vybráním dosedá záchytky závěru na **čep** 22 záchytky zásobníku. Při zadržování závěru přichází do styku se závořníkem válcová část záchytky závěru, na níž je navlečena **zpruha** 23, která odtlačuje záchytky ze záběru se závořníkem.

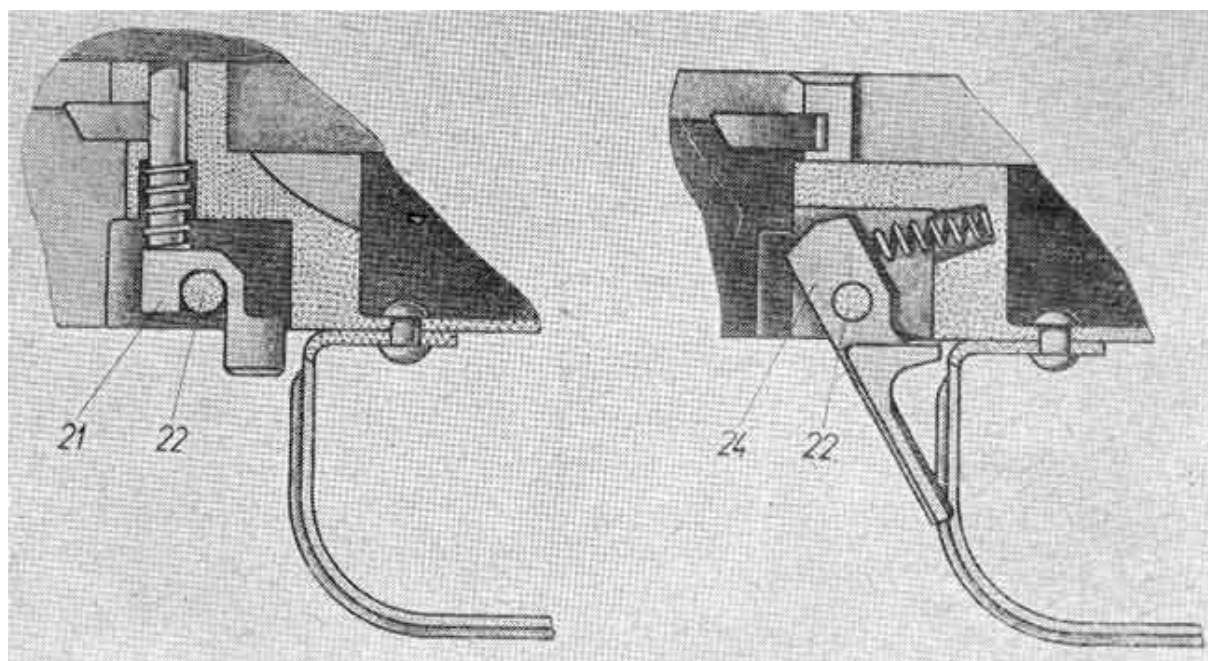
28. Po levé straně vyhazovače zespodu je na čepu 22 výkyvně upevněná **záchytky zásobníku** 24, která přidržuje do pouzdra závěru zasunutý zásobník proti vypadnutí. Záchytky zásobníku má ozub, který působením **zpruhy** 25 zaskočí za výstupek na zadním okraji u ústí zásobníku. Zpruha je uložena jedním koncem v lůžku můstku pouzdra závěru a druhým koncem opřena do válcového vybrání záchytky zásobníku.

Obr. 12. Pouzdro závěru (součástky)

21 — záchytky závěru (53); 22 — čep záchytky zásobníku (52); 23 — zpruha záchytky závěru (54);
 24 — záchytky zásobníku (50); 25 — zpruha záchytky zásobníku (51);
 26 — pojistný kolík čepu záchytky zásobníku (55); e — ozub

Čep 22 je společný pro záchytku zásobníku a záchytku závěru, je zajištěn proti uvolnění **pojistným kolíkem** 26, který je podélně rozříznut a rozehnut. Na delším konci rozříznuté části je vnější ozub **e**, který po vsunutí pojistného kolíku na doraz zaskočí za okraj vybrání v horní stěně můstku pouzdra závěru. Svou válcovou částí zapadá pojistný kolík do obvodové drážky na čepu 22.

Obr. 13. Záchytky závěru a záchytky zásobníku (řez)

21 — záchytky závěru (53); 22 — čep záchytky zásobníku (52); 24 — záchytky zásobníku (50)

29. Za můstkem pouzdra závěru je vybrání, ve kterém je umístěno spušťadlo. Na pravé stěně vybrání je otočně přinýtován **pojistník** 27 (obr. 20), který zajišťuje čepy spušťadla proti samovolnému vypadnutí tím, že půlkruhová vybrání na příslušných ramenech pojistníku zapadnou do obvodových drážek na čepech spušťadla. V této poloze zapadá prolisovaný důlek na rameni pojistníku do vybrání ve stěně pouzdra závěru, takže se bez zatlačení na rameno směrem dolů nemůže pojistník sám pootočit. V nezajištěné poloze zabráňuje zvednuté rameno pojistníku pohybu úderníku vpřed, takže nelze provést spuštění úderníku s nezajištěnými čepy spušťadla.

30. Ve dně pouzdra závěru jsou dva obdélníkové otvory. Prvním prochází spoušť a druhý slouží k uložení tvarové matice šroubu pažbičky. Ke dnu pouzdra závěru je přinýtován **lučík s lůžkem pro pažbičku** 28 (obr. 20).

V zadní stěně pouzdra závěru je závit pro upevnění pažby (nebo ramenní opěry) k zadnímu čelu pouzdra závěru a dále drážka k uchycení vratného ústrojí. Poloha zasazeného vratného ústrojí je zajištěna **kolíkem** 29 (obr. 11) s dvěma obvodovými drážkami, do kterých zaskočí v krajních polohách kolíku osazený konec **kolíku** 30. Kolík 30 je uložen svisle ve stěně pravého rohu pouzdra a do záběru s kolíkem 29 je tlačěn zadním ramenem pára spušťadla.

31. Záchyt pro zaměřovací infradaledkohled je přinýtován vzadu na levé straně pouzdra závěru; záchyt tvoří rybinovitá lišta pro nasunutí držáku infradaledkohledu. Záchyt je jenom na některých 7,62mm samopalech vz. 58 P a pro evidenční účely mají tyto samopaly tento název: **7,62mm samopal vz. 58 Pi**

Samopaly se záchytem pro zaměřovací infradaledkohled mají u ústí hlavně našroubován **tlumič ohně** a na spodku nosiče mušky nasazenu dvojnožku.

Nasazení přístroje provede střelec tak, že otevře víko plátěné brašny a vyjme přístroj. Levou rukou uvolní křídélka upínacího šroubu a odmotá kabel. Potom nasadí infradaledkohled na záchyt a přístroj zajistí otočením křídélka upínacího šroubu vpřed na doraz. Při nasazování infradaledkohledu se drží samopal v levé ruce.

4. Závěr

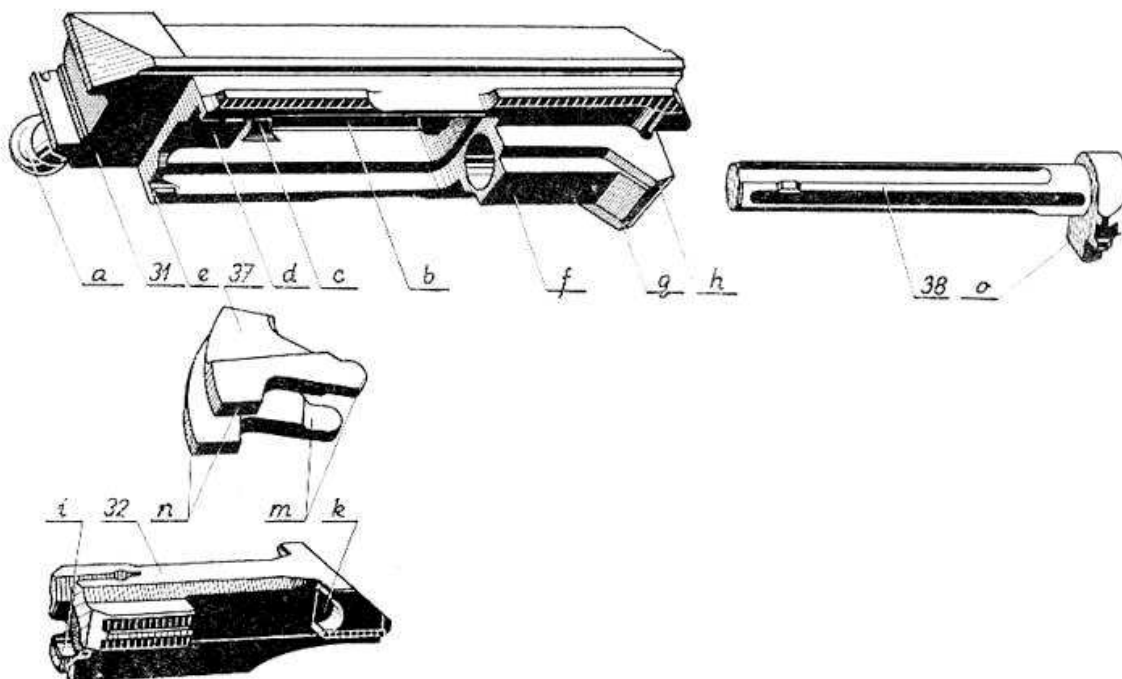
(Obr. 14 a 15)

32. Závěr umožňuje vlastní činnost samopalu; vysouvá náboje ze zásobníku a zasouvá je do nábojní komory, uzamyká nábojní komoru při výstřelu, rozněcuje zápalku náboje, vytahuje a vyhazuje vystřelenou nábojnici.

Závěr má tyto části: nosič závorníku, závorník, závoru a úderník.

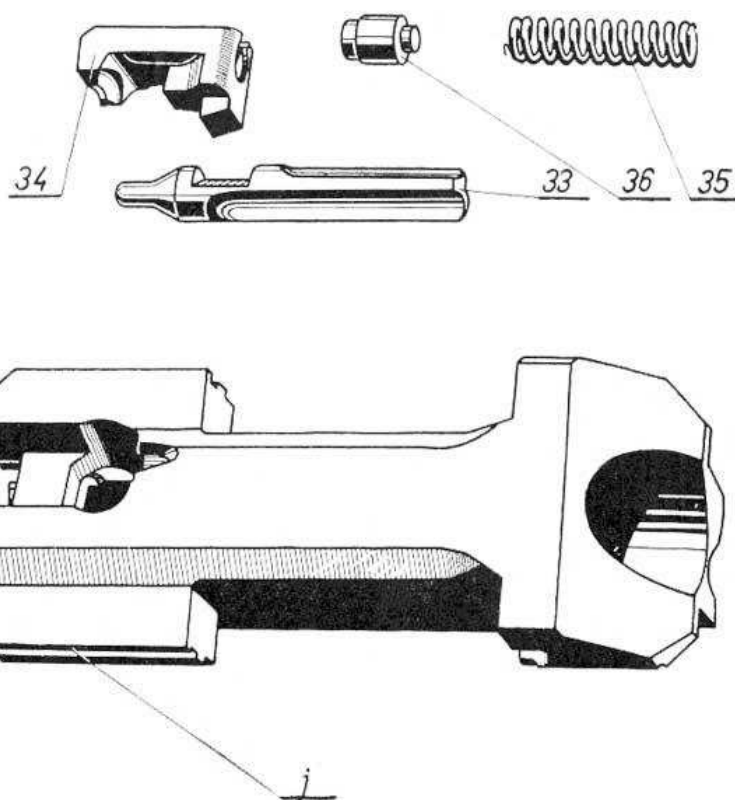
33. Nosič závorníku 31 (obr. 14) uvádí v činnost závorník, závoru a vypouštěcí páku a přerušovač spušťadla. Přední stěna nosiče závorníku má vybrání, na jehož dolní část dosedá při výstřelu píst. Do vybrání v přední stěně se zasouvá páskový zásobník při plnění zásobníku z pásek. Na pravé vnější straně je napínací páka **a**, která slouží k ručnímu natažení závěru (do zadní polohy). Po obou stranách má nosič vodicí drážky **b**, které jsou asi v polovině přerušeny vybráním, jehož tvar odpovídá příslušným výstupkům v pouzdře závěru. Vybrání je určeno pro vkládání nosiče závěru do pouzdra závěru a pro vyjímání z něho. V zadní stěně nosiče závorníku jsou tři podélné otvory. Vrchní otvor slouží pro vsunutí vratné zpruhy a další dva otvory jsou odlehčovací. Spodní část nosiče závorníku má vybrání, které je rozděleno příčkou **c** ve dvě části. Příčka spolu s odemykacím nosem **d** ovládají pohyb závory. Odemykací nos vytvořený v přední části vykyvuje závoru z uzamčené polohy. Jeho spodní plocha tvoří vedení pro závorník. Krátké drážky **e** na vnitřních bočních stěnách nosiče tvoří vedení pro závorník při vkládání. Ve spodní zadní části nosiče závorníku je můstek **f** s otvorem pro úderník. Úderník je proti vypadnutí při rozbírání a skládání závěru zajištěn výstupkem, který vyčnívá do otvoru pro úderník z levé strany. Pravá strana **g** můstku uvádí v činnost vypouštěcí páku a levá strana **h** přerušovač spušťadla.

34. Závorník 32 (obr. 14) má v přední stěně lůžko pro dno nábojnice se středovým otvorem, ve kterém se volně pohybuje zápalník 33 (obr. 15). Do okraje lůžka pro dno nábojnice zasahuje je svým drápkem vytahovač 34. Spodní okraj lůžka pro dno nábojnice je ohraničen zasouvacími ozuby **i**, z nichž vždy jeden vysouvá náboj ze zásobníku (podle polohy náboje v ústí zásobníku) a zasouvá jej do nábojní komory. Při pohybu závorníku dozadu prochází drážkou mezi zasouvacími ozuby vyhazovač. Vybrání na pravé čelní stěně tvoří doraz pro záchyt závěru. Závorník je v nosiči veden drážkami **j**, které jsou na obou stranách závorníku přerušeny vybráním pro závoru, která je výkyvně uložena v půlkruhových ložiskách **k**. Vzadu má závorník otvor pro úderník.

Obr. 14. Závěr (rozebraný)

31 — nosič závoříku (82); 32 — závořík (75); 37 — závora (83); 38 — úderník (84);
 a — napínací páka; b — vodící drážky; c — příčka; d — odemykací nos; e — drážky;
 f — můstek; g — pravá strana můstku; h — levá strana můstku; i — zasouvací ozuby;
 k — ložiska; m — klouby; n — uzamykací ozuby; o — spoušťový ozub

Obr. 15. Závořík (rozebraný)

33 — zápalník (76); 34 — vytahovač (77); 35 — zpruha vytahovače (79);
 36 — opěrka vytahovače (78); j — drážky

35. Zápalník 33 (obr. 15) rozněcuje zápalku náboje. Je posuvně uložen v těle závorníku. Proti vypadnutí je zajištěn ozubem vytahovače, který zasahuje do drážky na zápalníku, čímž omezuje jeho zpětný pohyb a tím i vysunutí ze závorníku. Pohyb zápalníku vpřed je omezen kuželovou plochou zápalníku, která dosedá na odpovídající plochu v těle závorníku. Zesílený zadní konec zápalníku vystupuje do dutiny pro úderník a je vylehčen třemi vnějšími podélnými drážkami.

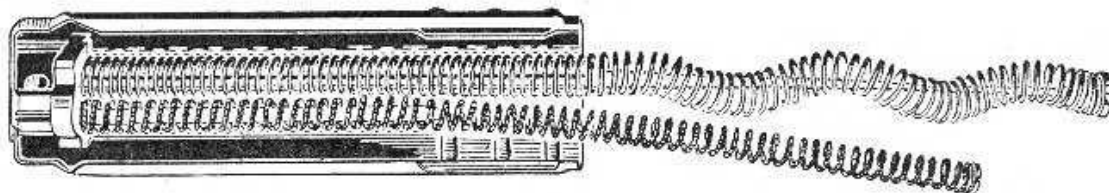
36. Vytahovač 34 (obr. 15) vytahuje vystřelenou nábojnici z nábojní komory drápkem, který tlakem **zpruhy** vytahovače 35 zaskočí do drážky dna nábojnice. Zpruha vytahovače je uložena v dutině závorníku a tlačí na **opěrku 36**, která působí dále na vytahovač. Spodní část vytahovače má ozub, který zasahuje do příčné drážky zápalníku.

37. Závora 37 (obr. 14) provádí vlastní uzamčení nábojní komory. Je podkovovitého tvaru; obě ramena závory přecházejí na koncích v klouby **m**, kterými je závora výkyvně uložena v ložiskách závorníku. V přední spodní části závory jsou uzamykací ozuby **n**, které při uzamčené poloze závory přenášejí tlak při výstřelu na pouzdro závěru. Na vrchní části závory jsou dvě šikmé příčné plošky, které působením příslušných ploch na nosiči závorníku způsobují odemykací nebo uzamykací pohyb závory.

38. Úderník 38 (obr. 14) naráží na zápalník. Má tvar dutého válce, který je na předním konci uzavřen hladkou čelní stěnou přicházející do styku se zápalníkem. Zadní otevřený konec má hlavu s drážkami, kterými je úderník veden na lištách v pouzdře závěru. Směrem dolů je hlava úderníku protažena a tvoří spoušťový ozub **o**. Válcová část úderníku je po obvodě odlehčena šesti podélnými drážkami. Drážka na levé straně úderníku je na přední straně uzavřena a směrem dozadu je prodloužena až k hlavě úderníku. V ní je veden výstupek v nosiči závorníku, který zamezuje vypadnutí úderníku z nosiče závorníku. Tato uzavřená drážka je se sousední podélnou drážkou spojena příčnou drážkou, která umožňuje průchod výstupku v nosiči závorníku do uzavřené drážky. Do válcové dutiny úderníku je jedním koncem vložena úderná zpruha 43 (obr. 17).

Vratné ústrojí

39. Vratné ústrojí (obr. 16 a 17) vrací závěr do krajní přední polohy. Skládá se ze základny vratného ústrojí 39 s víkem pouzdra závěru 40, z úderné zpruhy 43, vratné zpruhy 44, vodítka 45 a z uzávěry vratné zpruhy 46.

Obr. 16. Vratné ústrojí s víkem pouzdra závěru

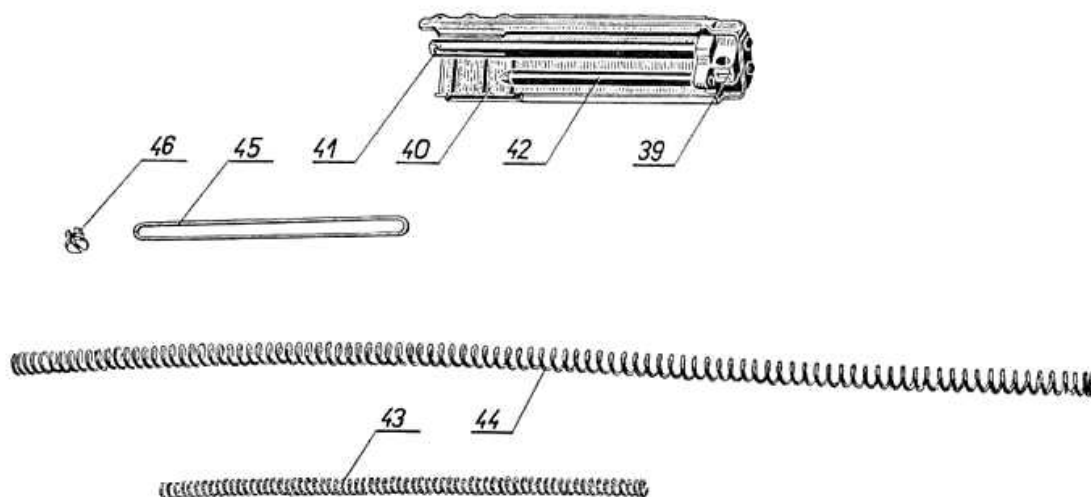
40. Základna vratného ústrojí 39 spojuje všechny části vratného ústrojí v jeden celek. Základna je snýtována s víkem pouzdra závěru 40. Základnu tvoří destička, k níž jsou připevněny: vodící tyčinka vratné zpruhy 11 a vodící tyčinka úderné zpruhy 42. V zadní stěně základny je výstupek, kterým je základna vratného ústrojí zasunuta do vybrání v zadní části pouzdra závěru. Proti vypadnutí z pouzdra závěru je zajištěna kolíkem 29 víka pouzdra závěru (obr. 11), který se zasouvá do příčného otvoru výstupku.

Víko pouzdra závěru 40 je plechový výlisek snýtovaný se základnou. Na samopalu zakrývá zadní část pouzdra závěru.

41. Úderná zpruha 43 (pramencová) vrhá úderník proti zápalníku. Je nasazena na **vodící tyčince 42** úderné zpruhy, která je otočně upevněna v základně vratného ústrojí a dovoluje mírné viklání do stran. Vodící tyčinka úderné zpruhy má u základny vratného ústrojí zápich, do kterého zapadá poslední závit úderné zpruhy. Oba koncové závity úderné zpruhy mají zmenšený průměr, takže úderná zpruha nasunutá na vodící tyčinku kterýmkoli koncem, nemůže se samovolně vysunout.

42. Vratná zpruha 44 vrací závěr do přední polohy. Je nasunuta na **vodící tyčince 41** vratné zpruhy, která je prodloužena **vodítkem 45** vratné zpruhy. Vodítko je z ocelového drátu, je provlečeno vybráním ve vodící tyčince, jeho zahnuté konce zapadají do zářezu na **uzávěře 46** vratné zpruhy. Vodící tyčinka 41 je podélně odlehčena vybráním, na konci je ploše zúžena a toto zúžení slouží

k provlečení vodítka 45. Vodicí tyčinka je upevněna v destičce vratného ústrojí příčným kolíkem, který dovoluje mírné viklání tyčinky do stran. Vratná zpruha je na vodicí tyčinku vratné zpruhy nasunuta se značným předpětím; koncové závity, které jsou navlečeny na válcové části uzávěry vratné zpruhy a opírají se o její nákržek, nedovolí, aby se zahnuté konce vodítka vratné zpruhy vysunuly ze zářezu na uzávěře vratné zpruhy.

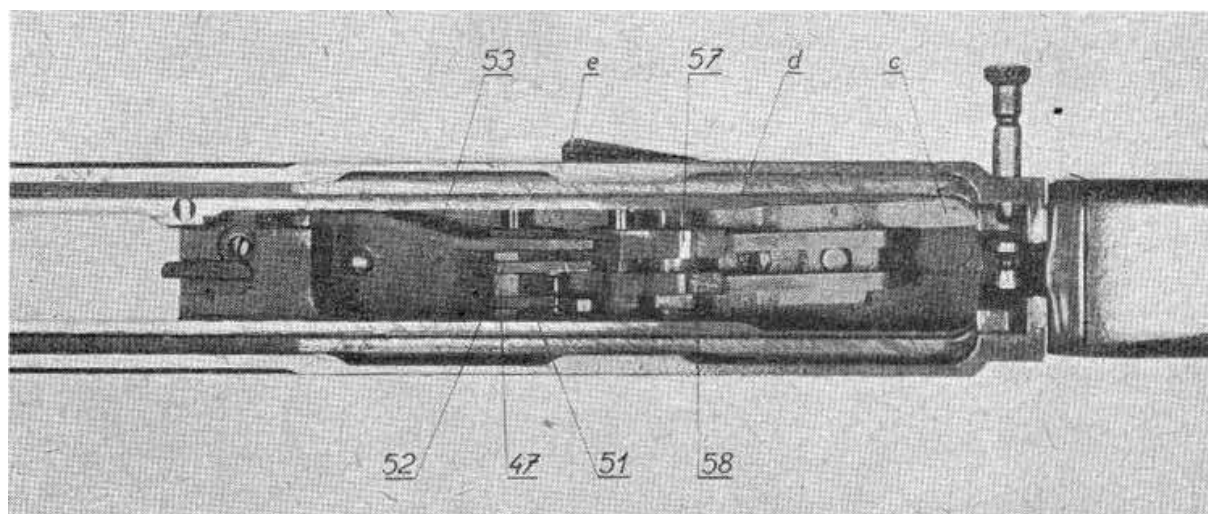
Obr. 17. Vratné ústrojí (rozebrané)

39 - základna vratného ústrojí (87); 40 - víko pouzdra závěru (93); 41 - vodicí tyčinka vratné zpruhy (88); 42 - vodicí tyčinka úderné zpruhy (89); 43 - úderná zpruha (98); 44 - vratná zpruha (96); 45 - vodítko vratné zpruhy (95); 46 - uzávěra vratné zpruhy (97)

5. Spušťadlo

(Obr. 18 až 20)

43. Spušťadlo umožňuje střelbu jednotlivými ranami i dávkami a má zařízení k zajištění samopalů proti samovolnému výstřelu. Je umístěno v zadním vybraní pouzdra závěru na dvou čepech, které jsou úplně stejné. Spušťadlo (obr. 18 a 19) má tyto části: spoušť 47, čep spouště 48, spoušťovou páku 52, zpruhu spoušťové páky 55, kolík spoušťové páky 50, přerušovač 51, zpruhu přerušovače 54, vypouštěcí páku 53, kolík vypouštěcí páky 56, záchyt úderníku levý 58 a pravý 57, čep záchytu úderníku 49, péro spuštěadla 59 a přepínač (pojistka) 60.

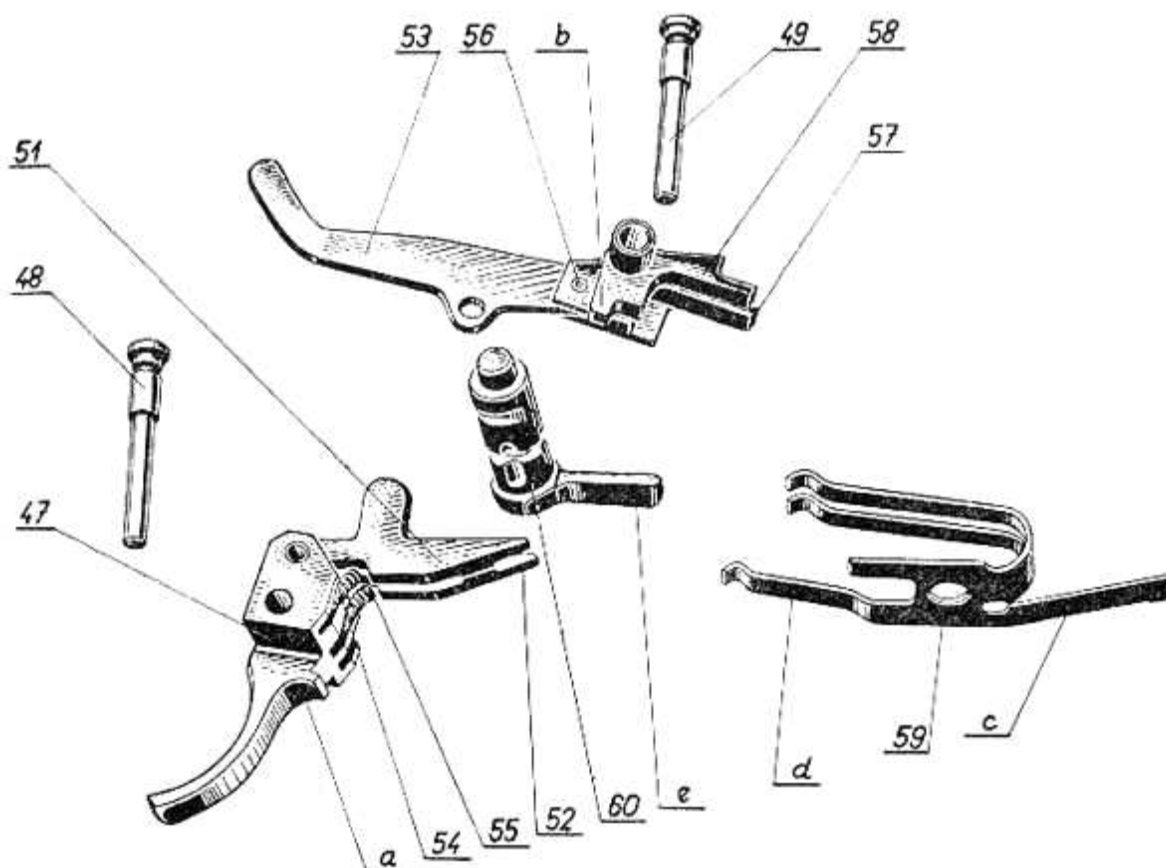
Obr. 18. Spušťadlo (v pouzdře závěru)

47 — spoušť (31); 51 — přerušovač (32); 52 — spoušťová páka (33);
53 — vypouštěcí páka (38); 57 — záchyt úderníku pravý (39); 58 — záchyt úderníku levý (41);
c, d — ramena péra spuštěadla; e — křídélko

44. Spoušť 47 je otočně uložena v pouzdře závěru na **čepu** 48 a prostřednictvím jazýčku spouště, který vystupuje z pouzdra závěru, ovládá spuštění úderníku z levého záchytu úderníku. Zadní část jazýčku vybíhá ve výstupek **a**, jehož opřením o pouzdro závěru je omezen pohyb spouště dozadu. Ve vrchní části spouště jsou dva výřezy, ve kterých je na společném **kolíku** 50 (obr. 20) uložen přerušovač 51 a spoušťová páka 52. V pravé části spouště je výřez, ve kterém je na čepu 48 uložena vypouštěcí páka 53. V zadní části spouště jsou dvě šikmá lůžka pro **zpruhu přerušovače** 54 a pro **zpruhu spoušťové páky** 55. Obě zpruhy jsou stejné. Spoušťová páka, zpruha spoušťové páky, přerušovač a zpruha přerušovače tvoří se spouští jeden celek.

45. Spoušťová páka 52 pomocí ozubu snižuje levý záchyt úderníku 58 [při stisknutí spoušti, je-li přepřadovač (pojistka) nastaven do polohy pro střelbu dávkami]. Ozub vystupuje na levé straně volného konce spoušťové páky. Páka je otočně uložena na kolíku 50 ve výřezu spouště. Ve spodní části má vybrání, do kterého se opírá jedním koncem zpruha spoušťové páky 55. Druhým koncem je uložena v lůžku spouště. Zpruha spoušťové páky tlačí spoušťovou páku do styku s přepřadovačem (pojistkou) 60.

46. Přerušovač 51 pomocí ozubu snižuje levý záchyt úderníku [při stisknutí spoušti, je-li přepřadovač (pojistka) nastaven do polohy pro střelbu jednotlivými ranami]. Ozub vystupuje na pravé straně volného konce přerušovače. Přerušovač je otočně uložen na kolíku 50 ve výřezu spouště. Na horní části přerušovače je výstupek, který je ovládán levou stranou můstku nosiče závníku při jeho pohybu dozadu. Ve spodní části má vybrání, do kterého se jedním koncem opírá zpruha přerušovače 54. Druhým koncem je zpruha přerušovače uložena v lůžku spouště. Zpruha přerušovače tlačí přerušovač do styku s přepřadovačem (pojistkou).

Obr. 19. Spušťadlo (rozebrané)

- 47 - spoušť (31); 48 - čep spouště (56); 49 - čep záchytů úderníku (56); 51 - přerušovač (32);
 52 - spouštěcí páka (33); 53 - vypouštěcí páka (38); 54 - zpruha přerušovače (34);
 55 - zpruha spoušťové páky (34); 56 - kolík vypouštěcí páky (40); 57 - záchyt úderníku pravý (39);
 58 - záchyt úderníku levý (41); 59 - péro spušťadla (58); 60 - přepřadovač (pojistka); (57);
 a - výstupek; b - výstupek; c, d - ramena pera spušťadla; e - křídélko

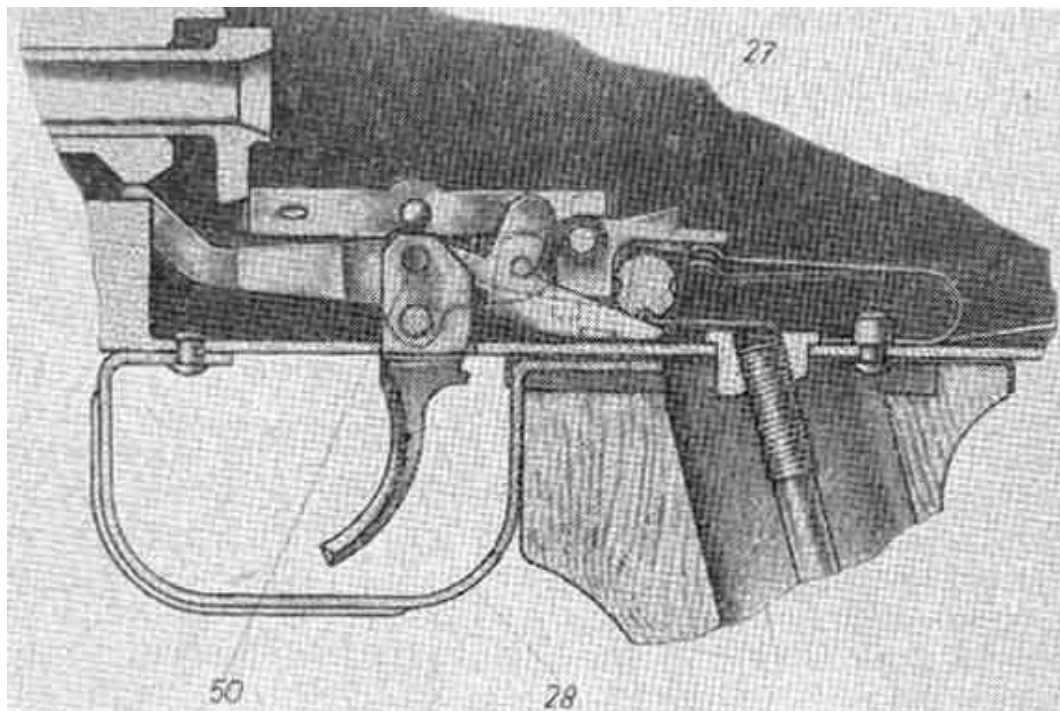
47. Vypouštěcí páka 53 snižuje pravý záchyt úderníku, je-li závěr v přední krajní poloze. Ve třetině své délky má otvor, kterým je otočně uložena na čepu 48. Kratší rameno vypouštěcí páky je **kolíkem** 56 výkyvně spojeno s pravým záchytem úderníku. Delší zahnuté rameno vypouštěcí páky zasahuje do vybrání v pravé části můstku pouzdra závěru a je ovládáno pravou stranou můstku nosiče závorníku. Vypouštěcí páka spolu s levým a pravým záchytem úderníku tvoří jeden celek.

48. Pravý záchyt úderníku 57 vypouští úderník, když je závěr v přední poloze a je bezpečně uzamčen. Přední část pravého záchytu má tvar vidlice, ve které je na kolíku 56 uložena vypouštěcí páka. Z levé strany záchytu vystupuje válcový dutý čep, na kterém je otočně nasazen levý záchyt úderníku. Na spodku pravého záchytu úderníku je výstupek, který zapadá do kruhové drážky na přepřadovači (pojistce). Oba záchyty úderníku jsou společným **čepem** 49 upevněny v pouzdře závěru.

49. Levý záchyt úderníku 58 vypouští úderník po stlačení spouště, je-li přepřadovač (pojistka) nastaven do polohy buď pro střelbu jednotlivými ranami nebo dávkami. Je otočně uložen na dutém čepu pravého záchytu. Dutý čep je na konci rozklepnut, takže oba záchyty tvoří nerozbitelný celek. Na spodní části levého záchytu úderníku je výstupek **b**, za který zabírá buď ozub spoušťové páky nebo ozub přerušovače.

50. Do záběru se spoušťovým ozubem úderníku jsou záchyty úderníku tlačeny rameny **péra spuštěadla** 59, které je uloženo na dně vybrání pouzdra závěru. Proti podélnému posuvu je zajištěno nýtem lůžka pažbičky, na kterém je péro spuštěadla nasazeno svým kruhovým otvorem. Stranově je vedeno maticí šroubu pažbičky. Rameno **c** péra tlačí na kolík 30, zahnutý konec ramene **d** zaskakuje do vybrání v přepřadovači (pojistce) a tím zajišťuje jeho polohu. Důlek na rameni **d** slouží pro opření špičatého konce klíče mušky při vyjímání nebo vkládání přepřadovače (pojistky).

51. Přepřadovač (pojistka) 60 umožňuje střelbu jednotlivými ranami i dávkami; kromě toho v jedné ze svých poloh plní funkci pojistky, protože zabraňuje nezamýšlenému odpálení. Je to válec, na jednom konci opatřený křídélkem **e**. Válcová část přepřadovače (pojistky) má dva zářezy rozmístěné po obvodu válce tak, aby při protilehlých polohách křídélka přepřadovače (pojistky) procházela jedním zářezem spoušťové páky nebo druhým zářezem přerušovače. **Při svislé poloze křídélka — zajištěno —** jsou zářezy nastaveny tak, že se přerušovač i spoušťová páka opírají o válcovou část přepřadovače (pojistky). Do kruhové drážky na válcové části přepřadovače (pojistky) zapadá výstupek pravého záchytu úderníku a tím zajišťuje přepřadovač (pojistku) proti vypadnutí. U křídélka jsou tři podélné drážky, do kterých zapadá zahnutý konec ramene péra spuštěadla při přestavení přepřadovače (pojistky).

Obr. 20. Spuštěadlo (řez)

27 — pojistník kolíků spuštěadla (13); 28 — lučák s lůžkem pro pažbičku (222);
50 — kolík spoušťové páky (35)

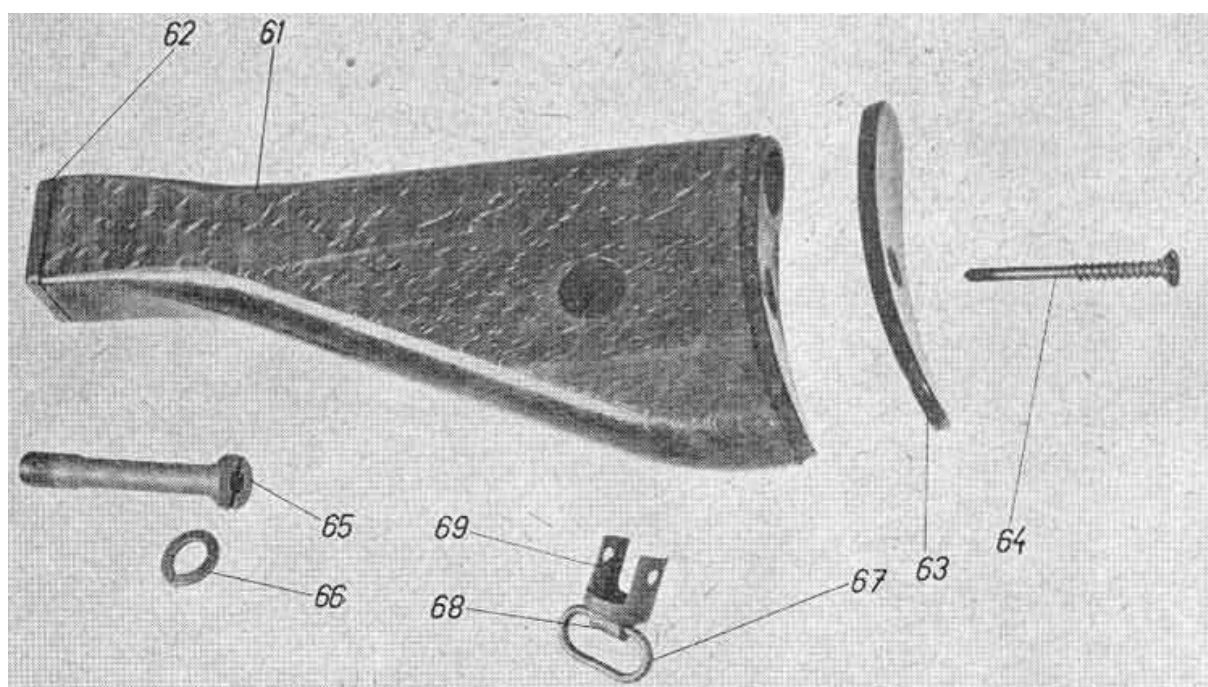
6. Pažba a pažbička

(Obr. 21 až 23)

52. Samopal vz. 58 má dřevěnou **pažbu** 61 (obr. 21), která prodlužuje samopal a umožňuje správné opření samopalu o rameno při střelbě. Pažba má hlaviště a krk. Čelo krku pažby je zasazeno v **kovové objímce pažby** 62. Objímka pažby má výstupek, který zasahuje do vybrání v pouzdře závěru a zabraňuje pootočení pažby vzhledem k pouzdru závěru.

Hlaviště pažby je opatřeno kovovou **botkou** 63, která je k němu přišroubována **šroubem** 64. Botka kryje spodní plochu hlaviště, chrání ji proti poškození při nárazech a zároveň zakrývá válcový otvor vyvrtaný po celé délce pažby. Tímto otvorem prochází **šroub** 65, kterým je pažba připevněna k pouzdru závěru. Hlava šroubu dosedá na **podložku** 66.

Závit šroubu botky 64 přechází v hladkou válcovou část, která prochází otvory v základně zadního poutka 69. Na levé straně pažby je **zadní poutko** 67, které je otáčivě upevněno v **držáku** 68 zadního poutka. Držák je otočně uložen v základně zadního poutka 69. **Základna zadního poutka** 69 je uložena v lůžku pažby. Proti vypadnutí je zajištěna šroubem botky 64.

Obr. 21. Pažba (rozebraná)

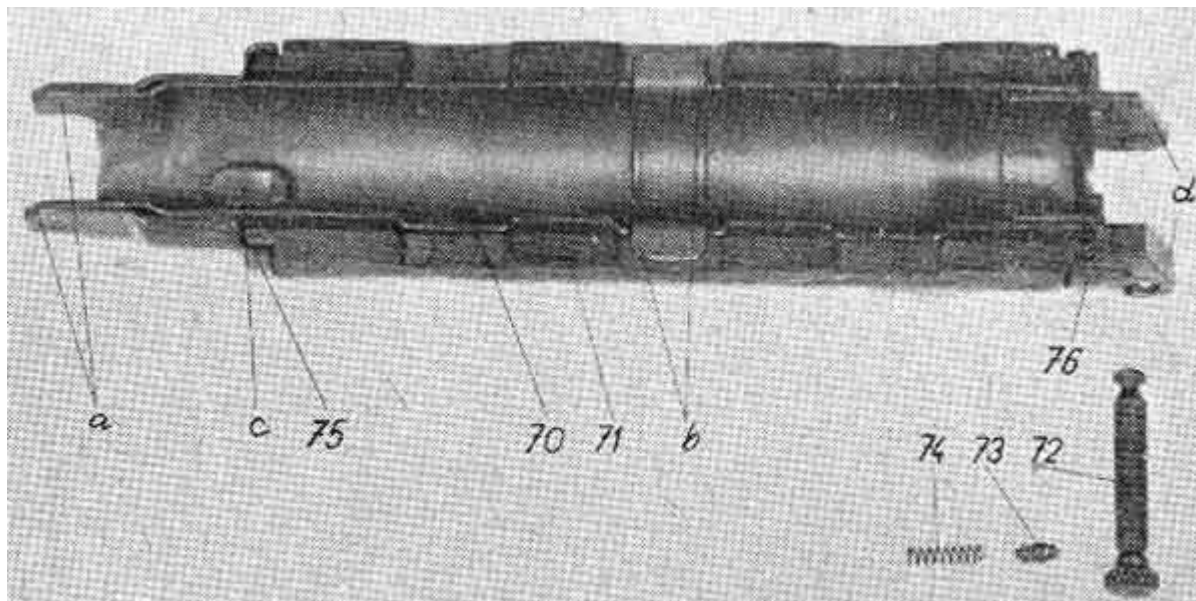
61- pažba (135); 62- objímka pažby (136); 63 - botka (139); 64 - šroub botky (140);
65 - šroub pažby (137); 66 - podložka šroubu pažby (138); 67 poutko zadní (129);
68 - držák zadního poutka (128); 69 - základna zadního poutka (127)

53. Předpažbí usnadňuje držení samopalu levou rukou, kryje část hlavně a chrání ruku střelce při střelbě před popálením. Předpažbí se skládá z nadpažbí a podpažbí.

54. Nadpažbí (obr. 22) kryje hlaveň shora. Skládá se z kovového **pláště** 70, z dřevěné části nadpažbí 71, kolíku 72, západky 73, zpruhy 74, přední objímky nadpažbí 75 a zadní objímky nadpažbí 76.

Na přední části pláště nadpažbí je bodově přivařena **přední objímka** nadpažbí 75, která vystupuje v nosy, jimiž je nadpažbí zaklesnuto v drážkách výstupků plynového násadce. Ve středu pláště je vložka s dvěma přídržkami **b**, kterými je nadpažbí zajištěno proti vypadnutí. Výstupek **c** v přední části pláště nadpažbí tvoří vedení pro píst místo odříznuté horní části pístové trubice.

Do zadní části pláště nadpažbí je bodově přivařena **zadní objímka** 76, která má dva výstupky **d**, kterými prochází **kolík nadpažbí** 72. V pravém výstupku je lůžko pro **zpruhu** 74 a **západku** 73, která tlakem zpruhy zaskakuje do obvodových drážek na kolíku nadpažbí. Tím je kolík nadpažbí zajištěn proti vysunutí z levého výstupku nebo proti vypadnutí z pravého výstupku při snímání nadpažbí se zbraně. **Dřevěná část nadpažbí** 71 je svými konci zasunuta pod přední 75 a zadní 76 objímku nadpažbí.

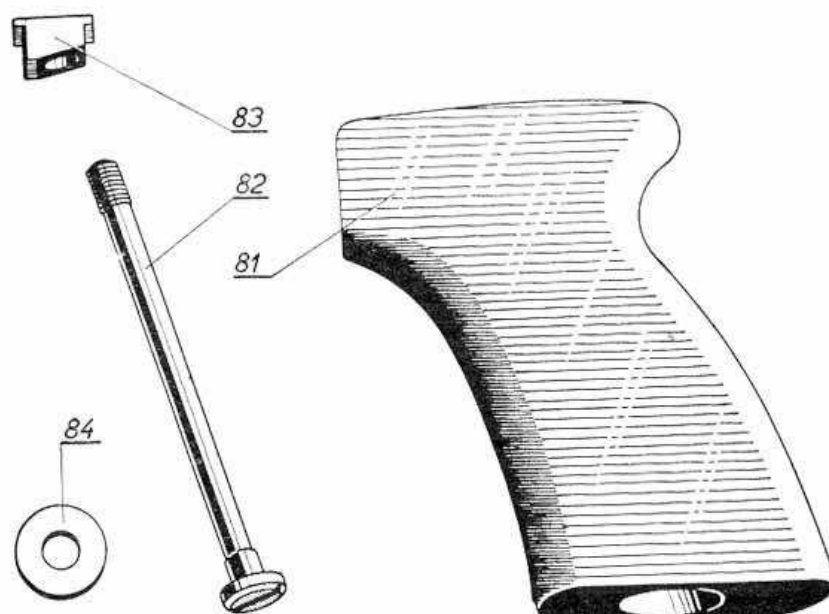

Obr. 22 Nadpažbí (rozebrané)

70 — plášť nadpažbí (103); 71 — dřevěná část nadpažbí (110); 72 — kolík nadpažbí (111);
 73 — západka kolíku nadpažbí (112); 74 — zpruha západky (113);
 75 — přední objímka nadpažbí (104); 76 — zadní objímka nadpažbí (105);
 a — nosy; b — přídržky vložky; c — výstupek; d — výstupky

55. Podpažbí 77 (obr. 5) je dřevěné a kryje hlavěň zespod. Přední konec podpažbí je zasunut v **přední objímce** 78, která je navlečena na hlavni a zaklesnuta za ozub plynového násadce. Zadní konec podpažbí je přidržován **zadní objímkou** 79 (obr. 39), která je k pouzdru závěru připevněna **kolíkem** 80 (obr. 11). Oba konce kolíku jsou roznýtovány.

56. Pažbička 81 (obr. 23) je dřevěná a slouží k uchopení samopalu pravou rukou. K pouzdru závěru je připevněna **šroubem pažbičky** 82 a **maticí šroubu pažbičky** 83, která je uložena ve vybrání dna pouzdra závěru. Hlava šroubu pažbičky je v pažbičce zapuštěna a opírá se o **podložku** 84. Proti stranovému natočení je pažbička zajištěna lůžkem pro pažbičku, které je společně s lučíkem přinýtováno k pouzdru závěru. Konec šroubu je pojištěn proti otočení důlkem.

Obr. 23. Pažbička (rozebraná)

81 — pažbička (68); 82 — šroub pažbičky (65);
 83 — matice šroubu pažbičky (66); 84 — podložka šroubu pažbičky (67)

7. Ramenní opěra

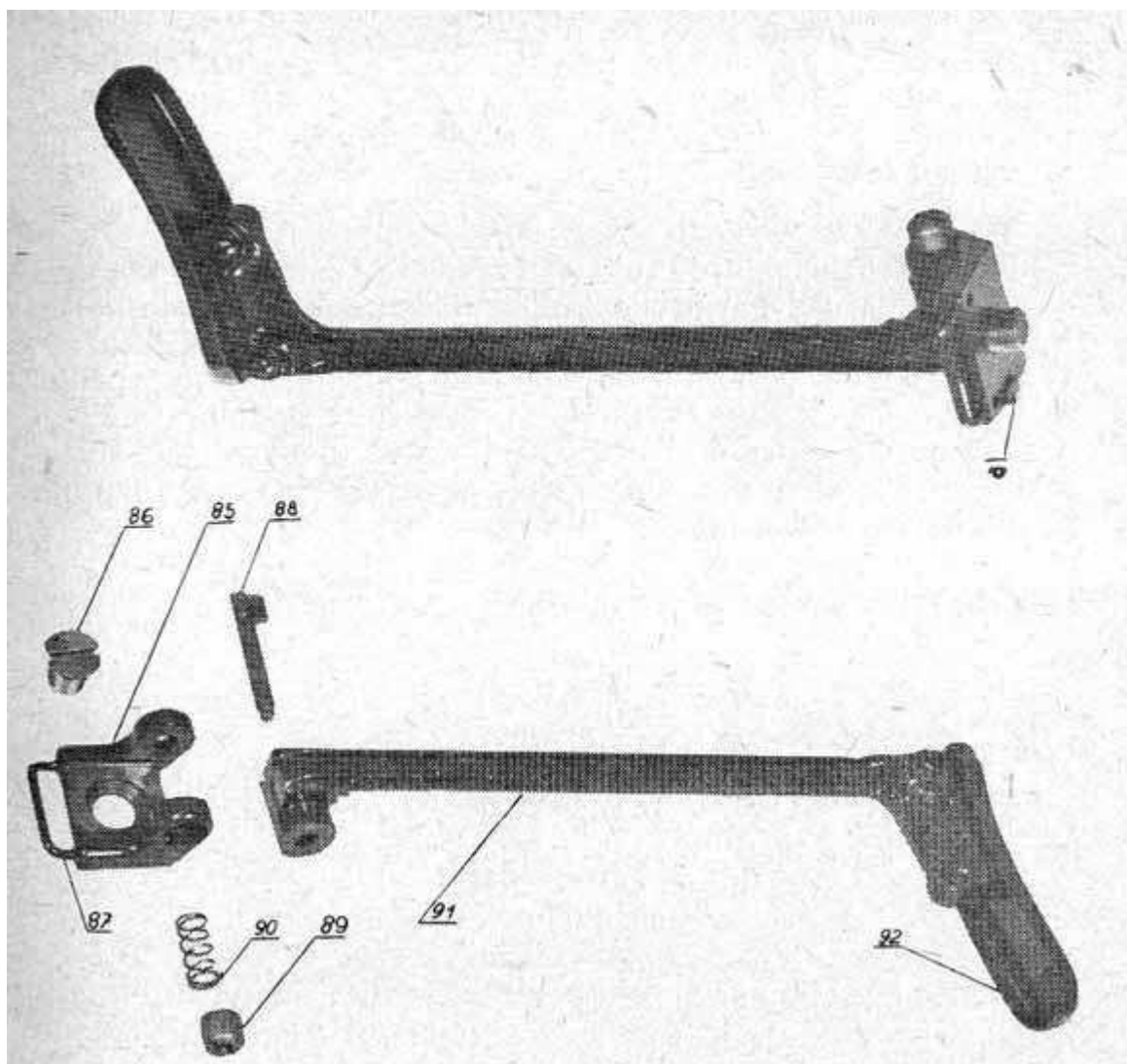
(Obr. 24)

57. Ramenní opěra je u některých samopalů vz. 58 přišroubována k pouzdru závěru místo dřevěné pažby. Opěra je sklopná. V odklopené poloze ramenní opěra umožňuje správné přilícení, jakož i opření samopalu do ramena při střelbě. Samopal se sklopenou ramenní opěrou je možno snadno přenášet. Odklopení ramenní opěry je rychlé. Nemá-li střelec dost času na odklopení ramenní opěry (nenadále překvapen nepřítelem apod.), může střílet i se sklopenou ramenní opěrou; přitom drží samopal levou rukou za předpažbí a pravou rukou za pažbičku.

58. Samopaly s touto ramenní opěrou mají pro odlišení tento název: **7,62mm samopal vz. 58 V**

59. Ramenní opěra se skládá z držáku 85 s poutkem 87, ramene 91, ze západky 88, stiskátka 89 a opěry 92.

60. Držák ramenní opěry 85 slouží k připevnění ramenní opěry; k pouzdru závěru je přišroubován **šroubem** 86. Na čelní stěně držáku ramenní opěry je výstupek **a**, který zapadá do vybrání v pouzdře závěru a nedovoluje pootočení přišroubovaného držáku s ramenní opěrou. Do levé stěny držáku ramenní opěry je vsazeno **poutko** 87. Držák ramenní opěry má dva výstupky, které tvoří lůžko, do kterého je zasunuta přední hlavice ramene opěry. Horní výstupek má výřez pro ozub ramenní opěry; ve spodním výstupku je otvor, do kterého zapadá stiskátko 89 západky ramenní opěry 88.

Obr. 24. Ramenní opěra

85 — držák ramenní opěry (150); 86 — šroub držáku (153); 87 — poutko ramenní opěry (151); 88 — západka ramenní opěry (154); 89 — stiskátko západky (156); 90 — zpruha západky (155); 91 — rameno opěry (144); 92 — opěra (146); a — výstupek

Západka ramenní opěry 88 spojuje držák ramenní opěry 85 s ramenem opěry 91 a zajišťuje ramenní opěru ve sklopené nebo odklopené poloze. Západka je válcového tvaru. Na vrchním konci má ozub, spodní konec je opatřen závitem, na který je zašroubováno **stiskátko** 89. Proti vyšroubování je stiskátko 89 pojištěno důlkem. Na válcové části západky 88 ramenní opěry je nasunuta **zpruha** 90, která se jedním koncem opírá o stiskátko 89 a druhým koncem o držák ramenní opěry 85.

61. Rameno opěry 91 je tyč, na obou stranách zakončená hlavicemi. K zadní hlavici je dvěma nýty připevněna **opěra** 92, kterou se samopal při střelbě opírá o rameno střelce. Přední hlavice je zasunuta do lůžka držáku ramenní opěry; má válcový otvor, kterým prochází západka ramenní opěry 88. Na horní stěně přední hlavice je podélný výřez, do kterého zapadá ozub západky ramenní opěry.

Polohy ramenní opěry

62. Ramenní opěra se **odklápí** takto: Samopal držíme levou rukou za předpažbí zespodu. Palec pravé ruky přiložíme shora na víko pouzdra závěru a druhým článkem ukazováčku pravé ruky stlačíme stiskátko západky ramenní opěry na doraz.

Odklopíme rameno opěry doprava nakloněním zbraně, uvolníme stiskátko západky ramenní opěry a pokračujeme v odklápění opěry doprava a dozadu, až ozub západky ramenní opěry slyšitelně zapadne do výřezu přední hlavice ramene opěry.

63. Ramenní opěra se **sklopí** takto: Samopal držíme levou rukou za předpažbí zespodu a ohbí pravé ruky mezi palcem a ukazováčkem opřeme o rameno opěry z levé strany. Palec pravé ruky přiložíme na víko pouzdra závěru a druhým článkem ukazováčku stlačíme stiskátko západky ramenní opěry na doraz.

Ohbím pravé ruky sklápíme rameno opěry směrem k pravé straně pouzdra závěru, až se ozve slyšitelné zapadnutí ozubu západky ramenní opěry do výřezu na přední hlavici ramene opěry.

HLAVA 3 - PŘÍSLUŠENSTVÍ 7,62mm SAMOPALU vz. 58 A JEHO POPIS

1. Příslušenství

(Obr. 25 až 28)

64. Ke každému samopalu patří toto příslušenství:

- brašna na zásobníky,
- 4 zásobníky (nebo 6 zásobníků),
- bodák vz. 58,
- pochva bodáku vz. 58,
- jednotný popruh ručních zbraní,
- vytěrák (dvoudílný),
- koudelníček,
- žíněný kartáček,
- chránítka ústí,
- olejníčka,
- klíč mušky.

Dále je uložen podle potřeby v brašně na zásobníky cvičný násadec (používá se jenom v míru), který však nepatří do příslušenství.

Popis příslušenství a jeho použití

65. Brašna na zásobníky (obr. 25) je zhotovena z impregnované plachtoviny zelené barvy. Dno brašny je zesíleno z vnější strany našitou kůží. Na zadní stěně brašny je průvlečka, která slouží k navlečení na opasek. Na horní zadní straně je přišit polokroužek, který slouží k zavěšení brašny na výstroj. Vnitřek brašny je rozdělen přepážkami na čtyři přihrádky, do kterých se ukládají zásobníky.

Na boční stěně je našita kapsa, ve které jsou uloženy: vytěrák (dvoudílný), koudelníček, žíněný kartáček, chránítka ústí, olejníčka a klíč mušky. Mimoto se v brašně podle potřeby nosí též cvičný násadec. Kapsa je uzavřena příklopem s koženou zápinkou, která se zapíná na zápřezek s průvlečkou. Celá brašna je uzavřena příklopem olemovaným kůží a opatřeným koženou zápinkou, která je zapjata na knoflík upevněný na přední části brašny.

Obr. 25. Brašna na zásobníky

66. Zásobník (obr. 26) slouží k plynulému podávání nábojů do zbraně během střelby. Je obloukovitého tvaru a pojme 30 nábojů. Skládá se z pouzdra 1, podavače 2, se zpruhou 3 a dna 4 s pojistkou 5.

Pouzdro zásobníku 1 je zhotoveno ze dvou bočnic z lehké slitiny a tvoří schránku na náboje a na podavač se zpruhou. Je na obou koncích otevřené. Na bočních stěnách jsou prolisy. První pár protilehlých prolisů u přední stěny pouzdra zásobníku slouží k vedení podavače v pouzdře. Druhý pár prolisů je znatelně hlubší (ve srovnání s ostatními) a slouží k vedení nábojů v pouzdře; náboje přiléhají k těmto prolisům krčkem. Poslední dvojice prolisů u zadní stěny pouzdra vede jak podavač, tak i zadní část nábojů.

Ústí pouzdra zásobníku je vyztuženo a má na předním a zadním okraji výstupky pro uchycení zásobníku v pouzdře závěru. Vyztužené ústí má v přední části osazení, které při zasouvání zásobníku do pouzdra závěru omezuje hloubku zasunutí do pouzdra závěru; kromě toho usměrňuje zásobník do správné polohy při zasouvání zásobníku do pouzdra závěru. Nahoře v zadní polovině má ústí zásobníku na bočních stěnách dovnitř vyhnuté konce, které tvoří přídržky k přidržení a vedení náboje v pouzdře zásobníku.

Dolní okraje bočních stěn pouzdra zásobníku mají výstupky, na které je nasunuto dno zásobníku.

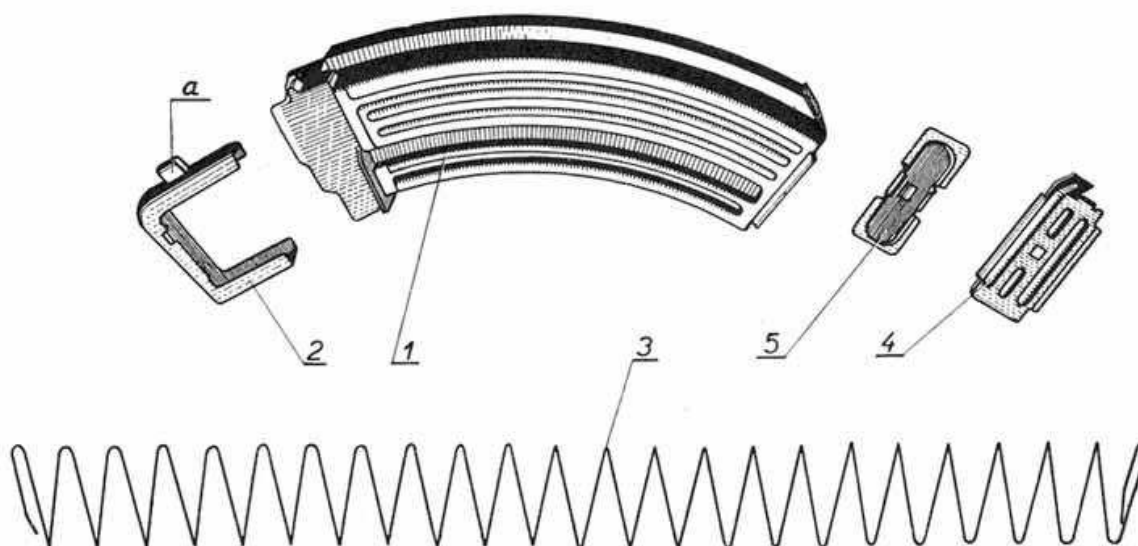
Podavač 2 působením zpruhy podavače tlačí náboje do ústí zásobníku. Vrchní stěna podavače svým tvarem umožňuje šachovité uložení nábojů v pouzdře zásobníku. Na pravé zadní stěně podavače je **výstupek a** k zvednutí záchytky závěru po vystřelení posledního náboje ze zásobníku.

Zpruha podavače 3 tlačí podavač do ústí zásobníku. Je vinuta z ocelového drátu ve spirále obdélníkového tvaru. Jedním koncem je zasunuta a opřena o podavač; spojení zpruhy s podavačem zajišťuje jeden jazýček. Druhý konec zpruhy podavače se opírá o pojistku dna zásobníku a je k ní připevněn dvěma jazýčky.

Dno zásobníku 4 uzavírá zásobník zespodu. Uprostřed má čtyřhranný otvor pro výstupek pojistky dna zásobníku. Zahnutými okraji je nasunuto na pouzdro zásobníku.

Pojistka dna zásobníku 5 zajišťuje dno zásobníku proti samovolnému vysunutí. Ve střední části má výstupek, který zapadá do otvoru ve dně zásobníku. Jazýčky ve střední části bočních stěn pojistky slouží k uchycení zpruhy podavače.

Do příslušenství patří 4 zásobníky, které se nosí v brašně na zásobníky.

Obr. 26. Zásobník (rozebraný)

1 - pouzdro zásobníku (233); 2 - podavač(234); 3 - zpruha podavače (123);
4 - dno zásobníku (121); 5 - pojistka dna zásobníku (122); a - výstupek

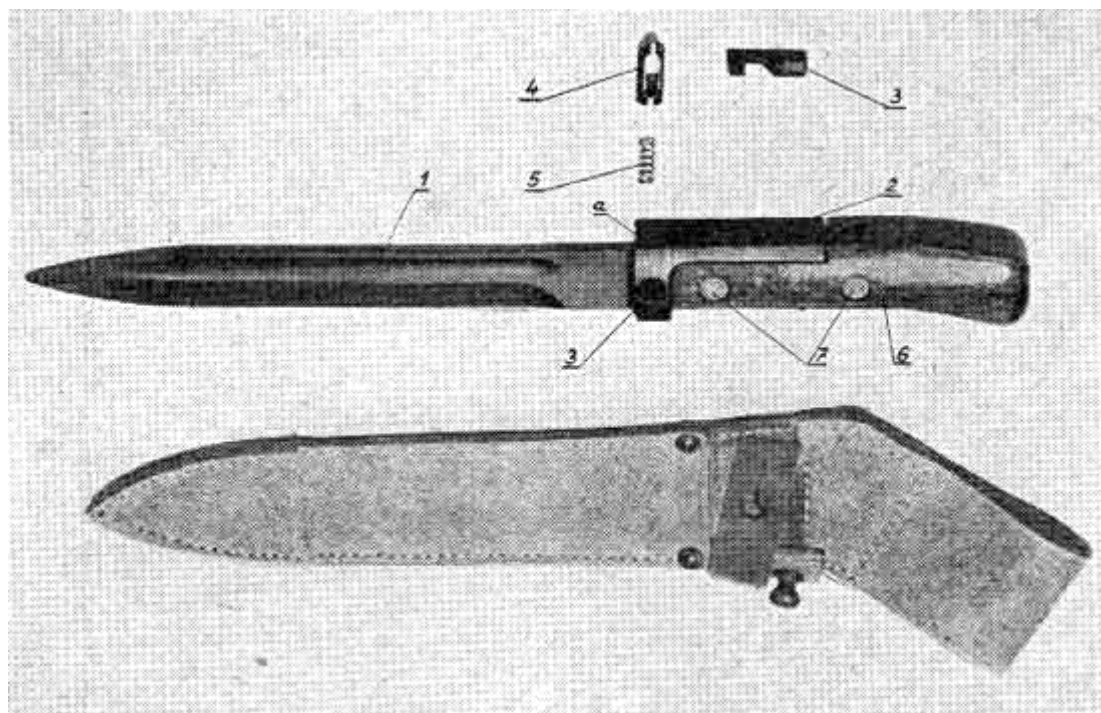
67. Bodák (obr. 27) je zbraní bodnou i sečnou. Nasazen na samopal je výhradně zbraní bodnou.

Má tyto části: čepel a jílec.

Čepel 1 je plochá; na jedné straně přechází v ostří, u některých bodáků buď tupé nebo nožové, druhá strana je zesílena a tvoří hřbet. Přední část se zužuje ve špičku. Podél hřbetu má odlehčovací žlábký. Zadní část čepele je rozšířena a přechází v jílec.

Jílec 2 má stiskátko 3, západku 4 se zpruhou 5, stěšku 6 a nýty 7 s podložkou. Na vrchní straně jílece je vybrání s lištami **a**, kterými se bodák nasazuje zespodu do drážek na spodku nosiče mušky. Do přední části vybrání vyčnívá **západka 4**, která zajišťuje bodák vztyčený na samopalu. Spodek západky má lůžko, do kterého se opírá **zpruha 5**, vytlačující západku do vybrání v jílcu. Ve válcové části západky je obdélníkový výřez, kterým prochází **stiskátko 3**. Stlačením stiskátka se západka 4 sníží pod úroveň dna vybrání, což umožňuje sejmutí bodáku se samopalu. K jílcu je dvěma **nýty 7** s podložkou připevněna dřevěná **stěška 6**.

68. Pochva (obr. 27) slouží k skrytí bodáku. Je zhotovena z kůže a svým tvarem odpovídá tvaru čepele. Horní otevřená část tvoří ústí, které je na obou okrajích proti rozpárání zajištěno nýtem. Dále je k pochvě šikmo přišita smyčka, jež tvoří závěsník, kterým se pochva navléká na opasek. Na dolním konci je pochva vyztužena obšitím. Proti vypadnutí z pochvy je bodák zajištěn řemínkem s otvorem, kterým se zapíná na spojovací knoflík. Řemínek je připevněn na pochvě jedním nýtem.

Obr. 27. Bodák s pochvou

1 — čepel (331); 2 — jílec; 3 — stiskátko západky (336); 4 — západka (335);
5 — zpruha západky (337); — stěška (332); 7 — nýty (333); a — vybrání s lištami

69. Jednotný popruh ručních zbraní usnadňuje nošení samopalu; je 1220 mm dlouhý a 26 mm široký. Na jednom konci popruhu je přišit posuvný rámeček, jímž se dá popruh zkracovat nebo prodlužovat. Na druhém konci má popruh přišitou koženou zápinku s otvorem pro spojovací knoflík. Popruh se při upevňování na samopal nejprve provlékne koženou zápinkou zadním poutkem, potom posuvným rámečkem a nakonec se kožená zápinka provlékne předním poutkem na samopalu a zapne se spojovací knoflík.

70. Vytěrák (obr. 28) slouží k čištění a mazání vývrtu hlavně a nábojní komory a spolu s koudelníčkem k nasazení vratné zpruhy na vodící tyčinku. Skládá se ze dvou dílů, 1 a 2, které je nutno před použitím sešroubovat v jeden celek. **Horní díl vytěráku 1** má na jednom konci vnitřní závit, do kterého se zašroubuje buď koudelníček 3 nebo žíněný kartáček 4. **Dolní díl vytěráku 2** má na konci kruhovou drážku, kterou se po zasunutí vytěráku do otvoru zátky olejníčky 6 prostrčí klíč mušky 7. Tím je umožněno otáčení vytěráku podle drážek v hlavni.

71. Koudelníček 3 slouží k čištění vývrtu hlavně a nábojní komory a spolu s vytěrákem k nasazení vratné zpruhky na vodicí tyčinku. Jeden konec koudelníčku má závit k zašroubování do vytěráku (při čištění vývrtu hlavně) nebo do zátky olejnice (při čištění nábojní komory a pístové trubice). V druhém konci je podlouhlý výřez, kterým se provlékne hadřík. Na střední části koudelníčku je čtvercový závit, přerušeny třemi podélnými drážkami. Na tento závit se při čištění vývrtu hlavně a nábojní komory namotává koudel.

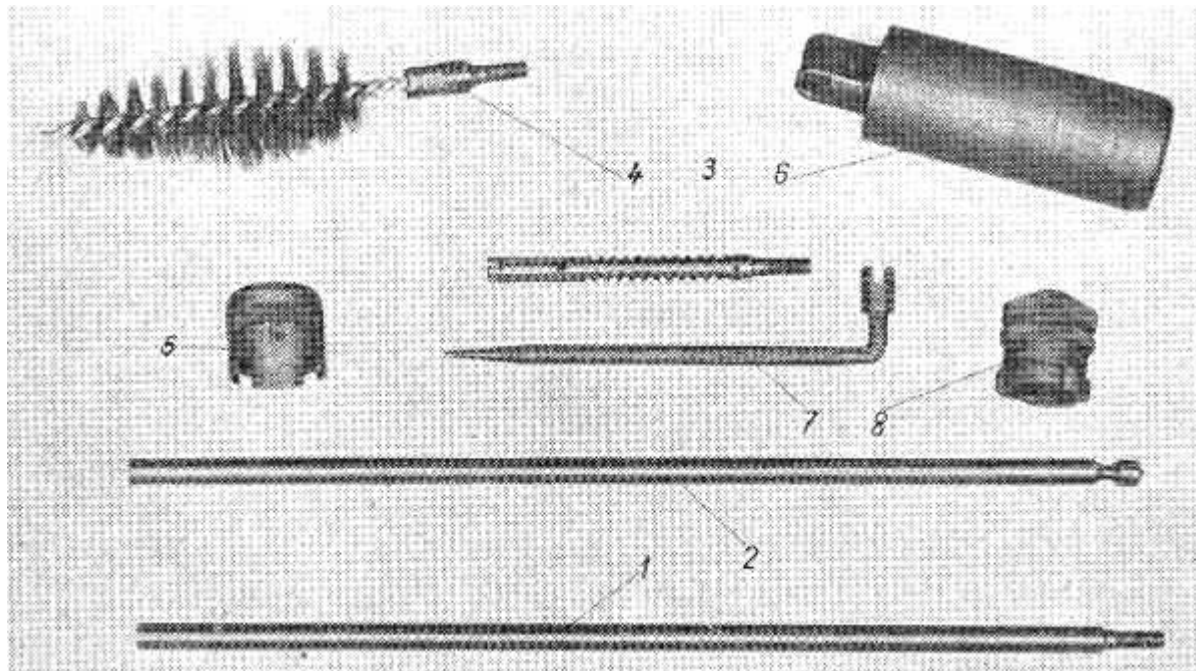
72. Žíněný kartáček 4 se používá k čištění a mazání vývrtu hlavně, nábojní komory a pístové trubice. Kartáček má krček se závit, kterým se zašroubuje buď do vytěráku nebo do zátky olejnice.

73. Chránítka ústí 5 chrání ústí proti opotřebení při čištění vývrtu hlavně. Nasazuje se na ústí hlavně na chránítka závitů pro cvičný násadec pro střelbu cvičnými náboji. Je válcového tvaru a v přední stěně má otvor pro vytěrák. Do vnitřního prostoru chránítka ústí zasahují dva výstupky. Po nasunutí chránítka ústí na chránítka závitů se chránítkem ústí pootočí, čímž se tyto výstupky opřou o nákržek na chránítku závitů. Současně do jednoho zářezu na chránítku ústí zapadne pojistka 5 (obr. 6), která brání samovolnému pootočení chránítka ústí a jeho vypadnutí.

74. Olejnica 6 je kulatá nádoba a slouží k uložení dělového oleje. Hrdlo olejnice má vnitřní závit pro našroubování zátky, která dosedá na těsnění uložené na příčce s otvorem. Zátka olejnice má ve svém výstupku tři otvory. Do podélného otvoru se zasouvá konec vytěráku 2 s kruhovou drážkou, který se zajistí vsunutím klíče mušky 7 do příčného otvoru; vyšroubovaná zátka s klíčem potom slouží jako rukojeť vytěráku. Při čištění nábojní komory se do příčného otvoru zašroubuje buď koudelníček nebo žíněný kartáček (ze strany otvoru bez závitů) a čištění se provádí pomocí olejnice.

75. Klíč mušky 7 slouží k výškovému nastavení mušky. Špičatého konce klíče se používá při rozbírání samopalu.

76. Cvičný násadec 8 používá se pro střelbu cvičnými náboji a slouží k tomu, aby se při střelbě cvičnými náboji zvýšil tlak plynů v hlavni. Je to masivní válec. Jeho přední kuželová stěna má otvor pro unikání prachových plynů z hlavně při střelbě cvičnými náboji. Vzadu má závit k našroubování na ústí hlavně po sešroubování chránítka závitů. Nepatří do příslušenství a používá se ho jenom v míru; podle potřeby se nosí v brašně na zásobníky.

Obr. 28. Příslušenství

- 1 — horní díl vytěráku (360); 2 — dolní díl vytěráku (361); 3 — koudelníček (362);
4 — žíněný kartáček (323); 5 — chránítka ústí k čištění (364); 6 — olejnice (321);
7 — klíč mušky (363); 8 — cvičný násadec (368)

2. Souprava záložních součástek samopalu vz. 58

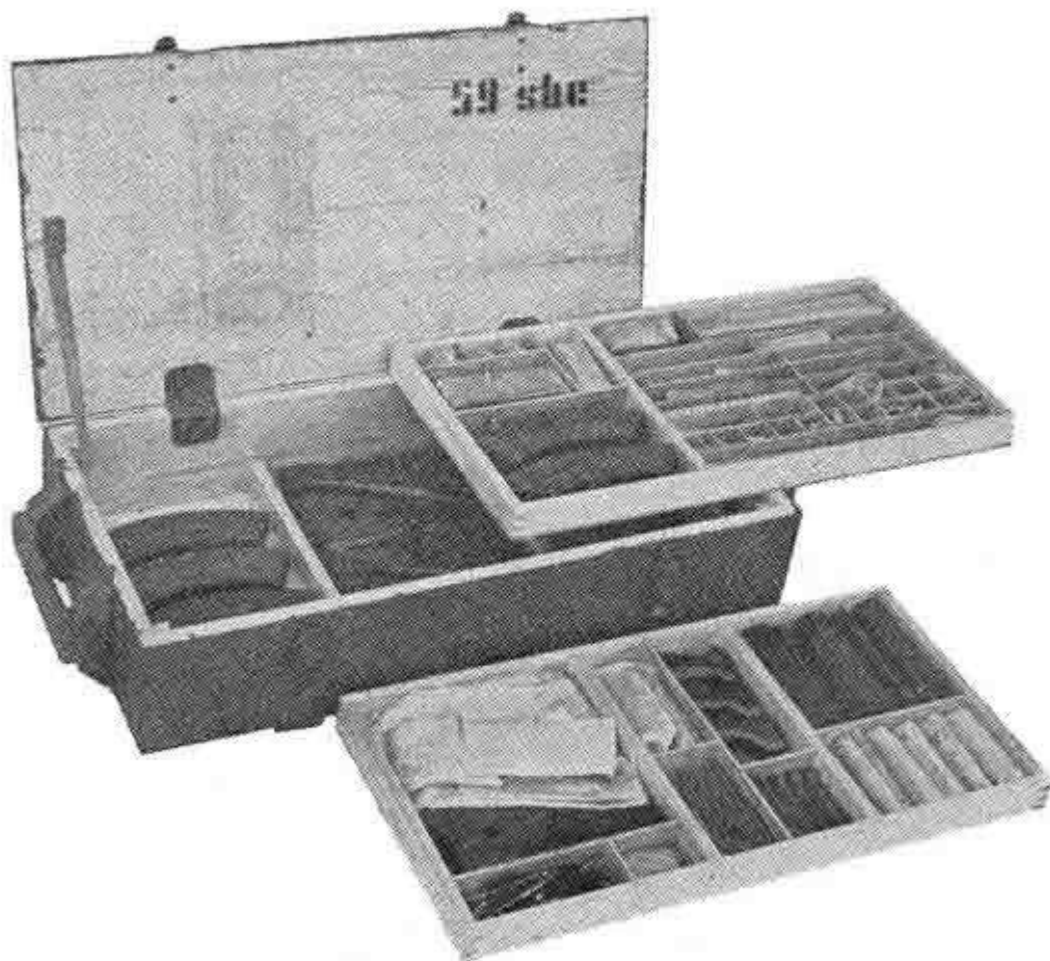
77. Souprava záložních součástek je uložena v dřevěném truhlíku (obr. 29 a 30). Součástek je možno podle potřeby použít jak pro samopal s dřevěnou pažbou, tak i pro samopal se sklopnou ramenní opěrou. Souprava záložních součástek je určena pro 100 samopalů.

Vnější rozměry truhlíku jsou 93 x 42,5 x 21 cm, váha plného truhlíku je 28 kg, váha prázdného truhlíku je 16,5 kg. Víko je k truhlíku připevněno závěsy a uzavírá se dvěma pákovými uzávěry. K bočním stěnám jsou připevněna dřevěná držadla.

Na vnitřní straně víka je nalepen obsahový list. Čísla uvedená v obsahovém listu ve sloupci „Položka“ jsou výrobní čísla součástek a slouží zároveň k orientaci, ve které přihrádce je příslušná součástka uložena. Tato výrobní čísla jsou též uvedena v textu pod obrázkem v závorce za názvem součástky. Například: položka 75 — závorník je uvedena pod obrázkem 14 — 32 — **závorník (75)**. Při jakémkoli styku s výrobním závodem (reklamace apod.) je třeba vždy uvést kromě názvu součástek též číslo ve sloupci položky, tj. výrobní číslo. Dále je v obsahovém listu uveden přesný název součástek a počet součástek uložených v truhlíku.

Součástky jsou uloženy v truhlíku ve třech vrstvách nad sebou (na dně truhlíku a na dvou vložkách). Schéma uložení je na levé části obsahového listu (obr. 30). Vložky je nutno do truhlíku vkládat podle uspořádání na schématu na obsahovém listu. Vložka s malými součástkami se vkládá jako poslední.

Pojmenování, vyobrazení a počet záložních součástek je uveden v Podrobném výkaze (příloha 2).

Obr. 29. Truhlík na záložní součástky samopalu vz. 58 (otevřený)

Obr. 30. Truhlík na záložní součástky samopalů vz. 58 (zavřený)

3. Souprava měrek a nářadí pro samopal vz. 58

78. Souprava měrek a nářadí pro 7,62mm samopal vz. 58 obsahuje měrky a nářadí potřebné k zjišťování technického stavu a bojové pohotovosti zbraně, jakož i proto, aby se usnadnilo rozbírání některých částí zbraně, opravy mušky a tvaru pouzdra zásobníku. Souprava je určena jako pomůcka pro techniky u útvarů, v divizních dělostřeleckých dílnách a v dělostřeleckých základnách. Obsahuje tyto měrky a toto nářadí:

- měrku vývrtu hlavně;
- měrku přechínání hrotu zápalníku a šířky ústí zásobníku;
- měrku k zjištění vůle pod vytahovačem;
- měrku k zjištění volného uzamykání;
- zrcátka ke kontrole stavu nábojní komory a vývrtu hlavně;
- posunovač mušky;
- klíč šroubů botky, pažby a pažbičky;
- trn ke kontrole rozměrů a k vyrovnávání pouzdra zásobníku;

Všeobecné pokyny k používání soupravy měrek a nářadí a její udržování

79. Měrky a nářadí jsou přesně zhotovené součástky, a musí se proto s nimi odborně a opatrně zacházet, nebo by jinak nesplnily svůj účel.

Při měření se nesmí používat žádného násilí, je třeba dávat pozor, aby se funkční rozměry měrek nepoškodily. Jakékoli zásahy na měrkách nebo jejich opravy jsou nepřijatelné.

Projde-li měrka vývrtu hlavně celým vývrtem hlavně, je nutno hlaveň přezkoušet střelbou k zjištění rozptylu. Nevyhoví-li hlaveň při střelbě, považuje se zbraň za opotřebenou.

Měrkou přechínání hrotu zápalníku a šířky ústí zásobníku se měří dvě hodnoty a to: přechínání hrotu zápalníku od předního čela závorníku a šířka ústí zásobníku.

Měrky k zjištění vůle pod vytahovačem se používá k měření vůle mezi drápkem vytahovače a čelní plochou závorníku.

Měrka k zjištění volného uzamykání slouží ke kontrole, zda nenastalo zvětšení rozměrů do té míry, že náboj není už správně uzamčen.

Pomocí zrcátek se kontroluje, zda není vlivem koroze poškozena nábojní komora a vývrt hlavně.

Posunovač mušky slouží k stranové opravě mušky při nastřelování.

Klíč slouží k rozbírání a skládání pažby a pažbičky.

Trnu se používá ke kontrole rozměrů a k vyrovnávání pouzdra zásobníku.

Všechny měrky a všechno nářadí je nutno ihned po použití řádně očistit a nakonzervované uložit do skříňky. Správné udržování soupravy pomáhá zajistit plnou bojeschopnost zbraně.

Podrobnější návod k použití měrek a nářadí je uveden v příloze 4.

4. Dopravní bedna na samopaly vz. 58

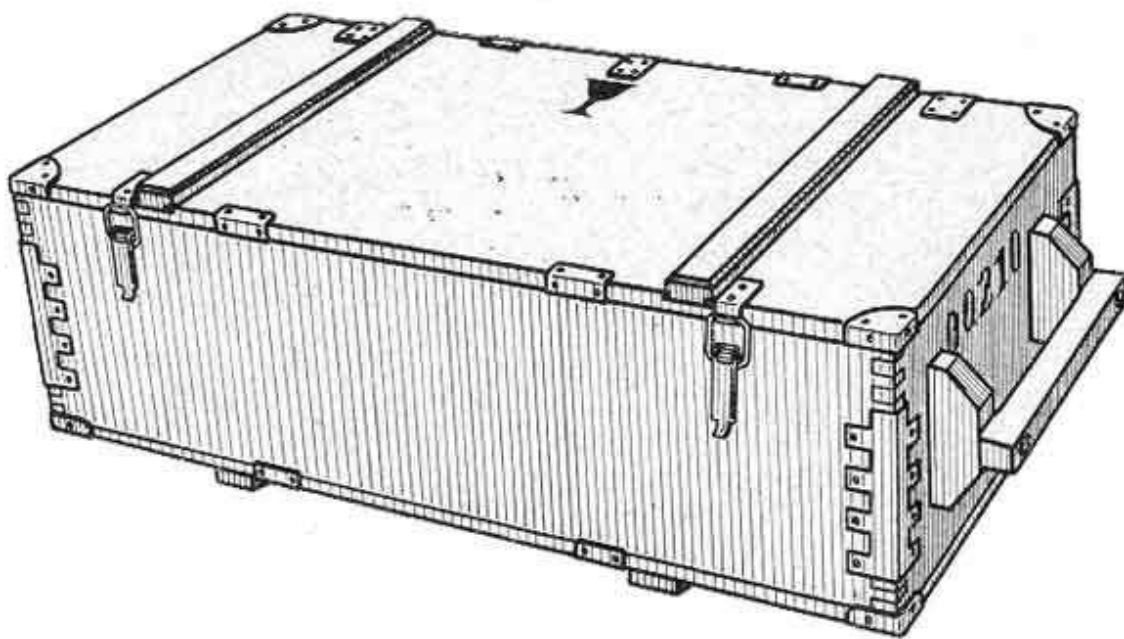
(Obr. 31 a 32)

80. Samopaly vz. 58 se dopravují zpravidla v předepsaných bednách (obr. 31), které jsou k tomu zvlášť upraveny. Do jedné bedny je možno uložit 10 samopalů vz. 58 s příslušenstvím.

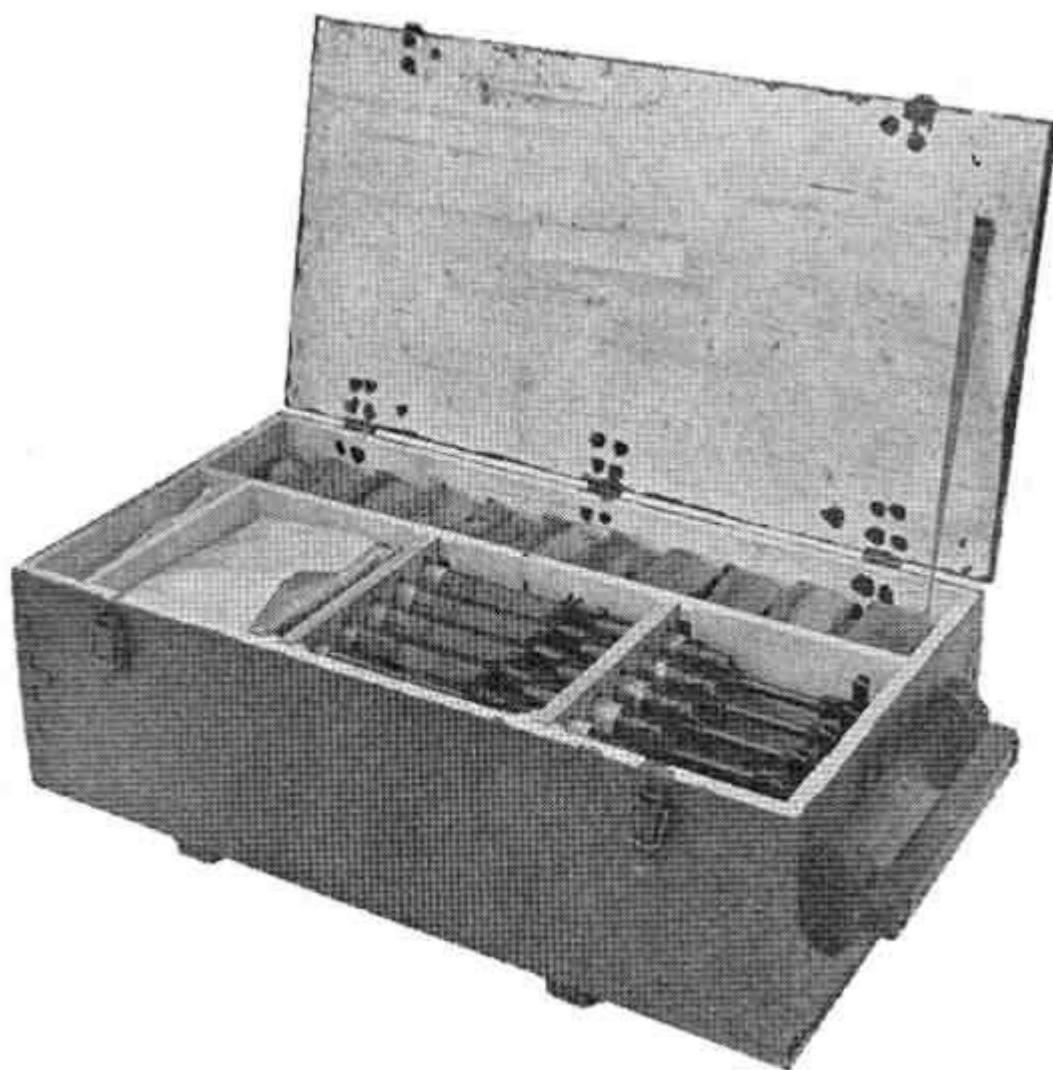
Bedny jsou zhotoveny z měkkého dřeva. K bočním stěnám jsou připevněna dřevěná držadla. Vnější rozměry bedny jsou 113,5 x 54,5 x 34 cm. Váha plné bedny je 72,80 kg, váha prázdné bedny je 26 kg. Víko je k bedně připevněno závěsy a uzavírá se dvěma pákovými uzávěry, do kterých lze připevnit plombu. Rohy a hrany bedny jsou chráněny kováním.

Vnitřek bedny je rozdělen přepážkami (obr. 32). Dřevěná lůžka, ve kterých jsou samopaly uloženy, jsou vyložena plstí. Kromě toho jsou samopaly v místech, kde se dotýkají lůžek, obaleny speciálním balicím papírem. Samopaly je možno uložit ve dvou vrstvách po pěti kusech.

V každé bedně je vložen obsahový list, na kterém jsou uvedeny počty samopalů a příslušenství uloženého v bedně. Mimoto jsou v bedně vloženy nástřelky s výrobními čísly samopalů.

Obr. 31. Dopravní bedna na samopaly vz. 58 (zavřená)

Obr. 32. Dopravní bedna na samopaly vz. 58 (otevřená)

HLAVA 4 - STŘELIVO PRO 7,62mm SAMOPAL vz. 58

1. Druhy a popis nábojů

(Obr. 33 až 38)

81. Ke střelbě ze samopalu vz. 58 a pro výcvik ve střelbě se používá 7,62mm nábojů vz. 43. Náboje jsou podle svého určení různě konstruovány a dělí se na náboje ostré a výcvikové. U ostrých nábojů jsou váhy střel a jejich počáteční rychlosti vyřešeny tak, aby bylo možno střílet náboji s různými druhy střel při stejném nastavení hledí.

Popis ostrých nábojů a jejich činnost

82. Ostré náboje se dělí na:

- náboje s normálními střelami a
- náboje se speciálními střelami.

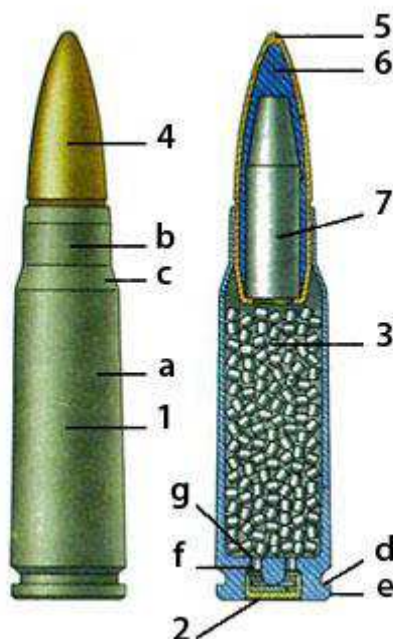
Nábojů s normálními střelami se používá k ničení živé síly nepřítele; je to:

- 7,62mm náboj vz. 43 (7,62-43).

Nábojů se speciálními střelami se používá k označování cílů, k opravě střelby, k zapálení hořlavín a lehkých zápalných předmětů a k ničení slabě pancéřovaných cílů apod. K těmto nábojům patří:

- 7,62mm náboj svítící vz. 43 (7,62-Sv 43),
- 7,62mm náboj průbojný zápalný vz. 43 (7,62-PZ 43),
- 7,62mm náboj zápalný vz. 43 (7,62-Z 43),
- 7,62mm náboj zaměřovací vz. 43 (7,62-Zrn 43).

83. 7,62mm náboj vz. 43 (obr. 33) se skládá z nábojnice 1, ze zápalky 2, z prachové náplně 3 a ze střely 4. Váha náboje je 16,5 g. Největší dostřel 2800 m.

Obr. 33. 7,62mm náboj vz. 43

- 1 — nábojnice; 2 — zápalka; 3 — prachová náplň; 4 — střela; 5 — plášť střely;
6 — olověná košilka; 7 — ocelové nekalené jádro; a — tělo nábojnice; b — krček;
c — opěrný kužel; d — drážka; e — obruba; f — zátravky; g — kovádlínka

Nábojnice 1 spojuje všechny části náboje v jeden celek. Vyrábí se z oceli, je fosfátovaná a lakovaná. Na nábojnici rozeznáváme: dno nábojnice, tělo nábojnice **a**, krček **b**, opěrný kužel **c** a obrubu **e**.

Tělo nábojnice. V těle nábojnice a je uložena prachová náplň: dole je tělo uzavřeno dnem. Dno nábojnice má lůžko pro zápalku 2, v němž jsou dva šlehové kanálky — zátravky **f**, které spojují prostor pro zápalku s vnitřkem nábojnice; jimi šlehne plamen ze zápalkové složky k prachové náplni a vznítí ji. Uprostřed lůžka je výstupek zvaný kovadlinka **g**. O kovadlinku se zažehuje slož zápalky při úderu zápalníku na zápalku. U dna nábojnice je obruba **e** a nad ní drážka **d**. Za obrubu zachytí vytahovač a vytáhne vystřelenou nábojnici nebo náboj z nábojní komory. Přední část nábojnice přechází v opěrný kužel **c**, kterým se opírá náboj o nábojní komoru. Na konci nábojnice je krček **b**, který slouží k uložení a k upevnění střely kruhovým zaškrcením, okraj krčku je zalemován do drážky na střele.

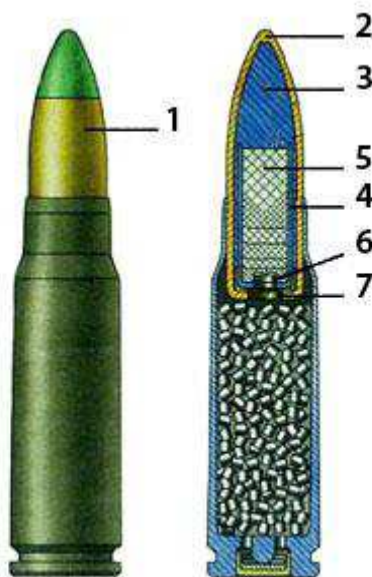
Zápalka 2 se skládá z mosazného kalíšku, z třaskavé složky a z fólie. Do kalíšku je zalisována třaskavá složka, která je uzavřena fóliovým kotoučkem, který je z obou stran složky lakován. Zápalka je zalisována do lůžka dna nábojnice tak, aby třaskavá složka dolehla na kovadlinku.

Prachová náplň 3 je z bezdýmného prachu a je uložena uvnitř těla nábojnice.

Střela 4 s ocelovým jádrem se skládá z ocelového **pláště 5**, z olověné **košilky 6** a z ocelového nekaleného **jádra 7**. Ocelový plášť je plátován tombakem. Do pláště je vsazena olověná košilka (slitina olova s antimonem), do níž je zalisováno ocelové jádro. Střední část střely má na obvodě drážku, do které je zalemován (upevněn kruhovým zaškrcením) okraj krčku nábojnice. Druhý konec střely je kuželovitě zúžen.

Hroty střel těchto nábojů nemají zvláštních rozlišovacích znaků. Střela váží 8 g.

84. 7,62mm náboj svítící vz. 43 (obr. 34) se používá pro kontrolu zásahů, k označování cílů, k opravě střelby, k signalizaci a ničení živých cílů. Nábojnice je úplně stejná jako u náboje se střelou s ocelovým jádrem.

Obr. 34. 7,62mm náboj svítící vz. 43

1 — střela; 2 — plášť střely; 3 — olověné jádro; 4 — ocelový, tombakem plátovaný kalíšek;
5 — svítící slož; 6 — zážehová slož; 7 — krycí klobouček

Svítící střela 1 se skládá z ocelového, tombakem plátovaného **pláště 2**, z olověného **jádra 3** zalisovaného do přední části pláště, z ocelového, tombakem plátovaného **kalíšku 4**, do kterého je zalisována **svítící 5** a **zážehová 6** slož, a z krycího **kloboučku 7**. Při výstřelu žhavé prachové plyny ženoucí střelu propálí fólii krycího kloboučku a zapálí zážehovou slož 6 ve střele. Jakmile střela opustí hlaveň, zapálí zážehová slož 6 svítící slož 5; hořící plyny začnou unikat ve dně střely a svým světlem vyznačují stopu dráhy střely. Za letu svítící slož střely svítí červeně až do dálky 800 m; tím je stopa dráhy dobře viditelná ve dne i v noci. Dopadne-li střela před shořením svítící složky na lehce zápalné předměty (suchá sláma, listí, tráva, jehličí apod.), může je vznítit.

Svítící náboj má hrot střely nabarven zeleně. Střela váží 7,5 g.

85. 7,62mm náboj průbojný zápalný vz. 43 se používá k zapalování hořlavin (benzínu apod.) a k ničení cílů za slabými pancéřovými kryty do dálky 300 m. Nábojnice je úplně stejná jako u náboje se střelou s ocelovým jádrem.

Průbojně zápalná střela se skládá z ocelového, tombakem plátovaného pláště, z tombakového hrotu, olověné košilky, ocelového kaleného jádra, z olověné ochranné vložky a ze zápalné slož.

Jakmile střela narazí na pancíř, svým jádrem jej probije. Při nárazu střely se zároveň vznítí zápalná slož, její plamen vnikne probitým otvorem dovnitř a zapálí hořlavinu.

Hrot střely je nabarven černým a červeným proužkem. Střela váží 7,7 g.

86. 7,62mm náboj zápalný vz. 43 se používá k zapálení hořlavin (petroleje, benzínu) v ocelových nádržích o síle stěny až 3 mm, jakož i k zapálení slaměných střeš, stohů sena, slámy apod. do dálky 700 m. Střela tohoto náboje za letu červeně svítí do dálky 700 m a její stopa je viditelná ve dne i v noci.

Zápalná střela se skládá z ocelového, tombakem plátovaného pláště, z tombakového hrotu, z olověné košilky, z ocelového kaleného jádra a z ocelového, tombakem plátovaného kalíšku. Do kalíšku je zalisována svítící a zážehová slož. V hrotu střely je uložena zápalná slož.

V okamžiku výstřelu se od hořících prachových plynů zažehne zážehová slož ve střele. Když střela opustí hlaveň, zažehne zážehová slož svítící slož a ta svým světlem označuje stopu dráhy střely.

Nárazem střely na cíl se zápalná slož vznítí, roztrhne tombakový hrot a plášť střely a plamen zápalné slož zažehne lehce zápalné předměty. Plamen zápalné slož je zesilován plamenem svítící slož pokud za letu střely úplně nedohořela.

Hrot střely je nabarven červeně. Střela váží 6,6 g.

87. 7,62mm náboj zaměřovací vz. 43 je používán dělostřelectvem k měřickým účelům. Střela za letu červeně svítí a její stopa je dobře viditelná ve dne i v noci. Největší dostřel zaměřovací střely je okolo 1500 m. Váha náboje je 11,4 g.

Střela zaměřovacího náboje má tvar pistolové střely (hrot je půlkulatý); plášť střely je ocelový, tombakem plátovaný. V plášti je zasunut ocelový, tombakem plátovaný kalíšek, ve kterém je zalisována zážehová a svítící slož.

Hrot střely má dva barevné pásy, zelený a bílý. Střela váží 3,5 g.

Popis výcvikových nábojů

88. K výcvikovým nábojům patří:

- 7,62mm náboj školní vz. 43 (7,62-Sk 43);
- 7,62mm náboj cvičný vz. 43 (7,62-Cv 43) a
- 7,62mm náboj redukovaný vz. 43 (7,62-Rd 43).

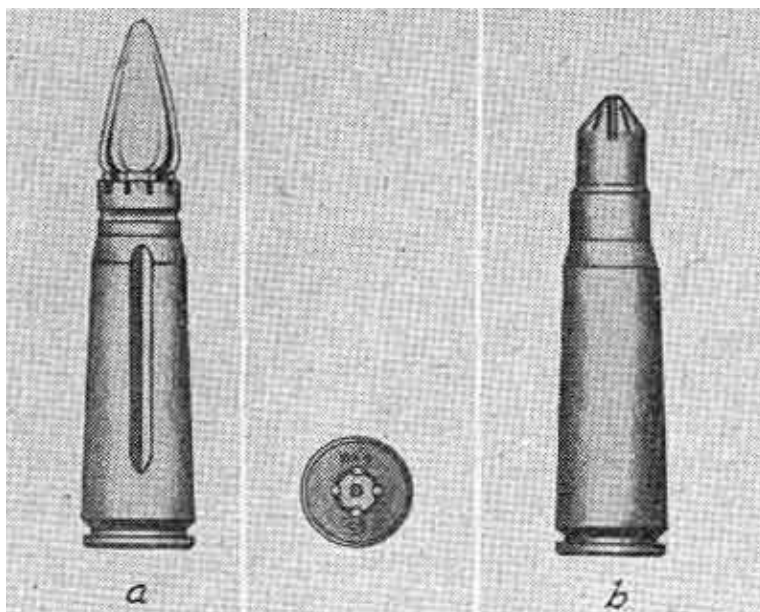
89. 7,62mm náboj školní vz. 43 (obr. 35) slouží k výcviku v nabíjení, ve spouštění a pro kontrolu činnosti zásobníku, závěru a spušťadla. Skládá se z nábojnice, ze zápalky a ze střely. Hlavní rozměry školního náboje odpovídají ostrému náboji. Na těle nábojnice jsou tři podélné drážky a na krčku nábojnice hluboké stopy po škrticím zařízení. Nábojnice je prázdná (bez prachové náplně); rovněž zápalka je bez třaskavé slož.

Nábojnice je označena podélnými prolisy.

90. 7,62mm náboj cvičný vz. 43 (obr. 35) se používá k značkování palby při cvičeních. Skládá se z nábojnice, ze zápalky a z prachové náplně (nemá střelu). Nábojnice má prodloužený krček, který je na konci zaškrbený (stažen do hvězdičky). Při střelbě cvičnými náboji nutno počítat s ohroženým prostorem do 10 m před ústím hlavně.

91. 7,62mm náboj redukovaný vz. 43 se používá ke školním střelbám na zkrácené dálky. Skládá se z nábojnice, zápalky, prachové náplně jako u ostrého náboje a ze střely. Střela má tvar střely pistolové (půlkulatý hrot). Plášť střely je buď ocelový, tombakem plátovaný nebo ocelový fosfátový a lakovaný, do kterého je zezadu vložena ocelová vložka. Váha náboje je 10,8 g. Největší dostřel redukované střely je okolo 1100 m.

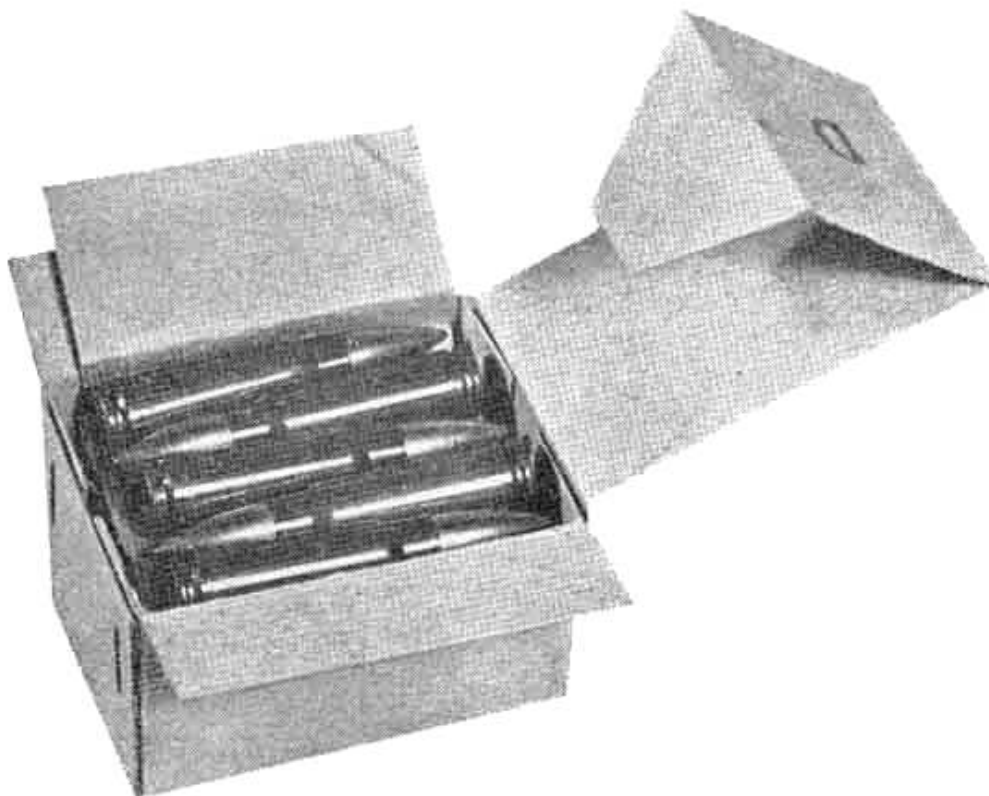
Hrot střely je nabarven bíle. Střela váží 3 g.

Obr. 35. 7,62mm náboj vz. 43
a — školní; b — cvičný

2. Balení nábojů pro 7,62mm samopal vz. 58

92. Náboje pro 7,62mm samopaly vz. 58 jsou baleny po dvaceti kusech v kartónech a to buď v páskových zásobnících nebo bez nich (obr. 36). Podle toho se též mění počet nábojů v truhlíku:
— jsou-li bez zásobníku, je jich v truhlíku 1520 kusů;
— jsou-li náboje v páskových zásobnících, je jich v truhlíku 1200 kusů.

Obr. 36. Kartón s náboji (nepáskovanými)

Na víčku kartónu je vytištěna značka (písmeno nebo číslice) balíče. Kartóny s náboji jsou označeny rozlišovacím barevným pruhem ve stejné barvě jako na krabici z pozinkovaného plechu, truhlíku a hrotu střely.

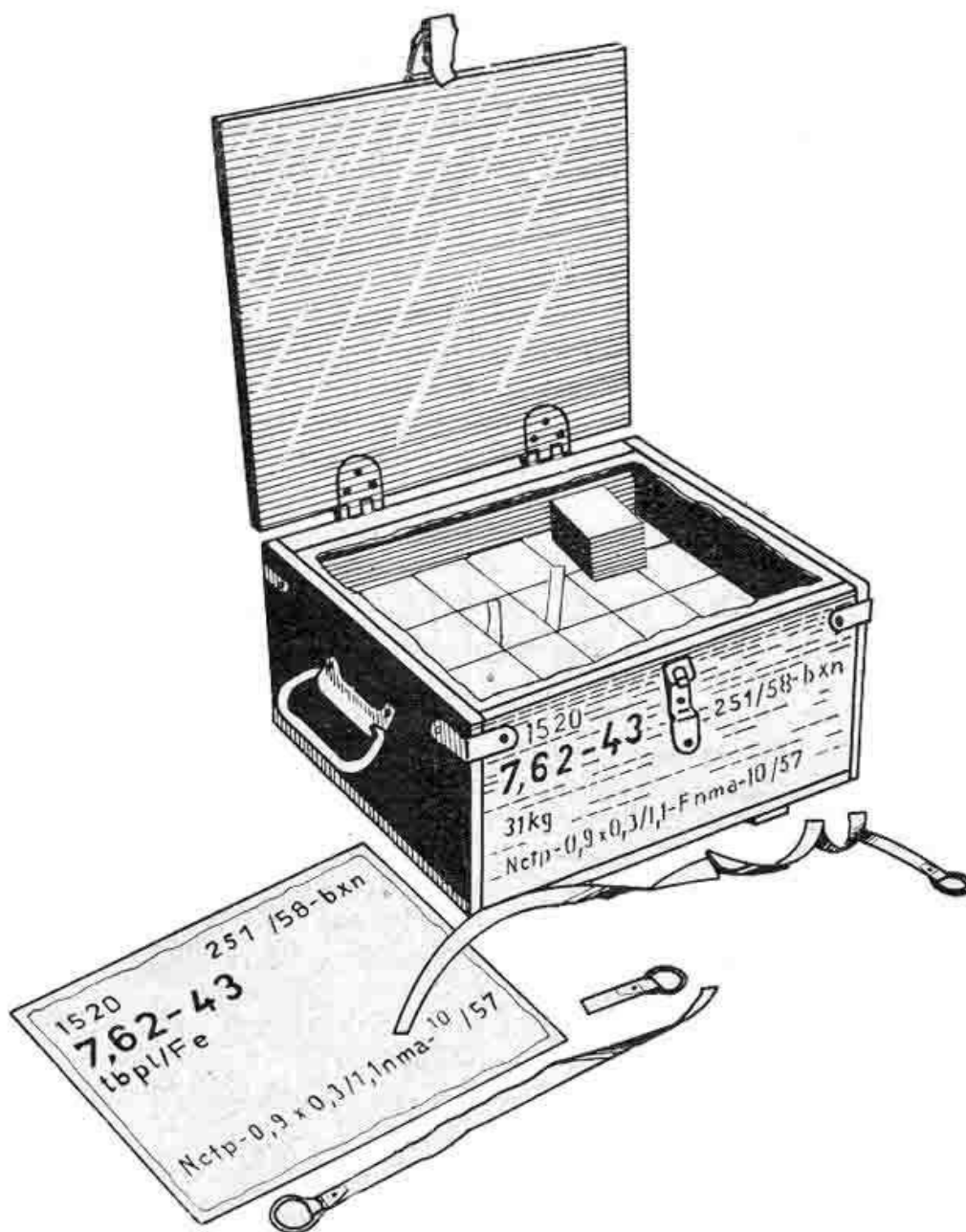
Rozměry kartónu:

- 70 x 47 x 40 mm pro 20 kusů nepáskovaných nábojů;
- 128 x 63 x 21 mm pro 20 kusů páskovaných nábojů.

V jednom kartónu je uloženo 20 nepáskovaných nábojů ve čtyřech vrstvách po pěti kusech nad sebou. Jednotlivé vrstvy nábojů jsou proloženy papírem.

Páskový zásobník je na 10 nábojů a v jednom kartónu jsou uloženy dva zásobníky.

Kartóny s náboji jsou uloženy v krabicích z pozinkovaného plechu. První kartón z horní vrstvy se vyjímá pomocí tkanice podvlečené pod jedním kartónem. Krabice je uzavřena víkem, které je ke krabici přiletováno pomocí pásků. K páskům jsou připevněny kroužky, za které se pásy odtrhávají při otvírání krabice.

Obr. 37. Truhlík na náboje PM-2

Na víku pozinkované krabice jsou černou barvou našablonovány obdobné údaje (zkratky a značky) o nábojích jako na čelní stěně truhlíku. V označení se neuvádí váha; zkratky jsou však doplněny zkratkou označení materiálu pláště střely, např. „tbpl“, což značí, že plášť střely je ocelový, tombakem plátovaný, a zkratkou pro označení materiálu, z něhož je zhotovena nábojnice, např. „Fe“, což značí, že nábojnice je vyrobena z oceli.

Zaletovaná krabice s 1200 náboji páskovanými nebo 1520 náboji nepáskovanými je vložena do dřevěného truhlíku PM-2. Víko je připevněno k truhlíku na závěsech a uzavírá se pákovým uzávěrem. Závěr truhlíku je zaplombován. K bočním stěnám jsou připevněny sklopné rukojeti.

93. Na čelní stěně truhlíku jsou ve zkratkách černou barvou našablonovány údaje o nábojích (obr. 37).

Význam jednotlivých zkratk a značek na truhlicích na náboje:

„1200 ks - pásk“ — značí počet nábojů v truhlíku v páskových zásobnících;

„1520“ — značí počet nábojů v truhlíku nepáskovaných (bez zásobníku);

„7,62-43“ — značí zkrácený název náboje: 7,62mm náboj vz. 43;

„7,62-Sv 43“ — 7,62mm náboj svítící vz. 43;

„31 kg“ — váha plného truhlíku;

„251/58-bxn“ — značí číslo výrobní série nábojů, rok výroby, značku výrobního závodu;

„Nctp 0,9x0,3/1,1-Fnma-10/57“ — udává označení druhu prachu, značku výrobce prachu, číslo výrobní série prachu, rok výroby;

„zelený pruh“ — jen na truhlíku na náboje se speciálními střelami, udává barevné označení druhu náboje.

Celková váha plného truhlíku je:

— 31 kg s nepáskovanými náboji a

— 28 kg s páskovanými náboji.

Váha prázdného truhlíku je 3,46 kg; rozměry truhlíku 353 x 323 x 189 mm.

**Tabulka zkrácených názvů nábojů a rozlišovacích pruhů
vyznačených na truhlicích, krabicích a kartónech**

Název náboje	Zkratka názvu náboje	Barva rozlišovacího pruhu
7,62mm náboj vz. 43	7,62 - 43	bez označení proužkem
7,62mm náboj svítící vz. 43	7,62 - Sv 43	zelená
7,62mm náboj průbojný zápalný vz. 43	7,62 - PZ 43	černá, červená
7,62mm náboj zápalný vz. 43	7,62 - Z 43	červená
7,62mm náboj zaměřovací vz. 43	7,62 - Zm 43	bílá, zelená
7,62mm náboj školní vz. 43	7,62 - Šk 43	-
7,62mm náboj cvičný vz. 43	7,62 - Cv 43	-
7,62mm náboj redukovaný vz. 43	7,62 - Rd 43	bílá

3. Pravidla pro ukládání a zacházení s náboji

94. V prostoru vojenských objektů je dovoleno ukládat náboje přímo v obytných nebo správních budovách, v místnostech zabezpečených proti ohni a vloupání. V jedné místnosti je dovoleno uložit nejvýše 300 000 nábojů podle únosnosti podlahy (viz předpis „Ukládání a ošetřování materiálu dělostřeleckého vyzbrojování a munice u vojsk“, evid. zn. Dě1-22-1, čl. 553).

Náboje první pohotovosti a strážní náboje u jednotek a na strážnicích musí být uloženy v zapečetěných truhlicích. Tyto truhlíky se ukládají v uzamčených a zapečetěných bednách nebo skříních, zajištěných proti zcizení.

95. Náboje jak v továrním balení, tak rozbalené nutno ukládat v krytých skladech (místnostech) a na suchých místech. Je-li nutno náboje uložit na volném prostranství, musí být chráněny před deštěm,

sněhem, přímým sluncem i prachem. V blízkosti míst, kde jsou uloženy náboje, nesmí být rozdělávány ohně. Vlhké náboje mohou v několika dnech zrezivět a stát se nepoužitelnými ke střelbě.

Náboje nejsou vodotěsné a olejotěsné, není proto dovoleno namáčet náboje do jakékoli tekutiny (vody, oleje, vazelíny, petroleje apod.), protože tekutina vniknuvší do nábojnice navlhčí prachovou náplň a tím vznikají opožděné výstřely, selhané, uváznutí střely v hlavni a při vystřelení dalšího náboje vydutí hlavně.

96. Ukládat náboje v otevřených prostorech je dovoleno jen v těchto případech:

- a) při vyložení poblíž železniční trati, před odsunem;
- b) při jejich soustředění poblíž železniční trati k naložení na vagóny;
- c) při rozmístění jednotek v poli.

Truhlíky s náboji se nesmějí stavět přímo na zem, nýbrž na podložky ze dřeva nebo z jiného materiálu a to vždy víkem nahoru.

Ukládat v truhlících se zbytkem nábojů konzervační nebo čistící prostředky, popř. jiné předměty je zakázáno.

Vzduchotěsné balení nábojů se otvírá podle nutnosti. Po otevření krabice z pozinkovaného plechu je nutno se přesvědčit, zda barevné označení na kartónech odpovídá barevnému označení na víku plechové krabice a na truhlíku. Otevřená krabice z pozinkovaného plechu se nesmí přendávat do jiného truhlíku.

Náboje, na kterých se objevila rez, je nutno otřít suchým hadrem. Náboje, které byly delší dobu používané (vybalené), je třeba před naplněním do zásobníku utřít suchým hadrem a přezkoušet na délku a na točení střel. Při dlouhodobém používání a častém plnění nábojů do zásobníků nastává uvolnění střely v krčku nábojnice, popřípadě zatlačení střely do nábojnice nebo točení střely. Tím dochází k snížení vodotěsnosti a olejotěsnosti nábojů. Náboje se zatlačenými nebo točícími se střelami nutno vyřadit a předat pyrotechnikovi ke zničení.

Používat vadných nábojů (značně zrezivělých, s deformovanými nábojnicemi nebo střelami se zvlhlým nebo zaolejovaným prachem, nebo se střelami zatlačenými do nábojnic apod.) **ke střelbě je zakázáno.**

Dále je zakázáno

- shazovat truhlíky s náboji z aut, povozů, železničních vagónů nebo z jiných dopravních prostředků;
- tlouci kladivem nebo jinými tvrdými předměty na náboj, zápalku nebo střelu;
- při přemísťování truhlíků s náboji nosit je víkem obráceným k zemi, vláčet je, pouštět na zem a házet s nimi.

Je přísně zakázáno ukládat školní a cvičné náboje společně s ostrými náboji; školní a cvičné náboje musí být uloženy odděleně od ostrých nábojů.

Podrobný návod pro ukládání nábojů viz v předpise „Ukládání a ošetřování materiálu dělostřeleckého vyzbrojování a munice u vojsk“, evid. zn. Dě1-22-1.

4. Plnění zásobníků a zásobování střelivem

97. Zásobník se plní ručně (obr. 38) a vždy před plněním náboji nutno ho otřít do sucha. Levou rukou se uchopí zásobník vyjmutý ze samopalů tak, aby podavač byl nahoře a přední stěna zásobníku byla obrácena k tělu. První článek palce je nad ústím zásobníku. Jednotlivé náboje je třeba vkládat pravou rukou na podavač a pomocí levého palce zasunovat je do zásobníku tak, že se nábojem stlačí podavač a náboj se zasune pod přídržky pouzdra zásobníku. Dno nábojnice musí přilehnout na zadní stěnu zásobníku. Náboje musí být uloženy v zásobníku pravidelně klikatě za sebou.

Jestliže jsou náboje v páskových zásobnících, lze náboje plnit do zásobníku zasunutého v samopalu tak, že se levou rukou přidrží samopal za podpažbí a pravou rukou stáhne napínací páka nosiče závorníku dozadu, až záchytká závěru zachytí závěr v zadní poloze. Potom je třeba zasunout páskový zásobník do vybrání v přední stěně nosiče závěru; položit palec pravé ruky na vrchní náboj u samého páskového zásobníku, ostatní semknuté prsty opřít o stěnu pouzdra závěru, palcem levé ruky přidržovat na horní ploše nosiče závorníku páskový zásobník ve správné poloze a tlakem palce vytlačit náboje z páskového zásobníku do zásobníku; prázdný páskový zásobník vyjmout a po naplnění zásobníků stáhnout napínací páku nosiče závorníku dozadu a pustit ji.

Obr. 38. Plnění zásobníku ručně

Zásobování střelivem v boji

98. Zásobu střeliva nosí střelec v zásobnících v brašně na zásobníky, v mošně a tlumoku.

Za boje musí střelec mít v patrnosti, kolik spotřeboval nábojů; jakmile spotřebuje polovinu nábojů, hlásí to veliteli družstva.

Každý střelec je povinen sám se starat o doplňování vlastní zásoby nábojů; sbírat náboje nalezené na bojišti, odebírat je raněným a mrtvým; nespolehá se jen na včasné dodání nábojů z týlu.

Náboji se musí v boji co nejvíce šetřit, aby v kritických situacích nechyběly. Plýtvání náboji, zvláště jejich ztráta, je trestné. Naproti tomu není správné šetřit náboji, naskytne-li se vhodná příležitost zničit nepřítele nebo odrazit jeho zteč.

V nedotknutelné zásobě musí zůstat u každého střelce vždy **jeden plný zásobník**; tyto náboje smějí být spotřebovány jenom se svolením velitele.

ČÁST II - ČINNOST SAMOPALU A PORUCHY PŘI STŘELBĚ, UKLÁDÁNÍ, PROHLÍDKY, OŠETŘOVÁNÍ, OPRAVY A NASTŘELOVÁNÍ 7,62mm SAMOPALU vz. 58

HLAVA 1 - ČINNOST ČASTI A ÚSTROJÍ 7,62mm SAMOPALU vz. 58 PŘI STŘELBĚ

(Obr. 39 až 41)

1. Příprava samopalu ke střelbě

99. Samopal, který byl nakonzervován pro dlouhodobé nebo krátkodobé uložení vrstvou vazelíny P, je nutno před střelbou nejprve zbavit konzervačního prostředku, potom samopal rozebrat a všechny součástky vytřít do sucha. Složený samopal se pak lehce nakonzervuje předepsaným konzervačním prostředkem včetně vývrtu hlavně, jestliže nebude samopalu použito bezprostředně ke střelbě.

100. Vždy těsně před zahájením střelby je nutno vytřít vývrt hlavně a nábojní komoru do sucha.

101. Při rozbírání, čištění a skládání samopalu nutno prohlédnout všechny součástky a přezkoušet, zda nejsou nadměrně opotřebené, potlučené, zlomené nebo jinak poškozené. Při skládání se přezkoušuje činnost jednotlivých ústrojí. Zvláště pečlivě nutno přezkoušet činnost složeného spušťadla, spolehlivou činnost přepřadovače (pojistky), přerušovače, spoušťové páky a zásobníku.

102. Po úplném složení samopalu se ručním opakováním přezkouší činnost závěru, a to jak při zajištěném samopalu, tak i je-li křídélko přepřadovače (pojistky) nastaveno v poloze „1“ (střelba jednotlivými ranami) nebo v poloze „30“ (střelba dávkami). Správnost podávání se přezkouší vysunutím několika školních nábojů ze zásobníku (ručním opakováním).

103. Za pochodu nese střelec samopal na popruhu, bodák má zasunut v pochvě na opasku a zásobník je zasunut v samopalu. Nábojní komora je prázdná, závěr je v přední poloze, úderník doléhá na zápalník, takže úderná zpruha i vratná zpruha jsou nejméně stlačeny. Křídélko přepřadovače (pojistky) je nastaveno v poloze zajištěno.

104. Samopal se připraví ke střelbě takto:

- zásobník naplněný náboji se zasune do okénka v pouzdře závěru;
- závěr se natáhne a křídélko přepřadovače (pojistky) se přestaví buď do zadní polohy na „1“ nebo do přední polohy na „30“; popřípadě do svislé polohy při zajištění samopalu, nebude-li z něho bezprostředně střeleno.

Bodák se vztyčí nasunutím do drážek na spodku nosiče mušky směrem k ústí hlavně. Vztyčený bodák je zajištěn západkou, která při nasouvání slyšitelně zapadne do příčné drážky na nosiči mušky. Bodák se snímá se samopalu směrem k pažbě po stlačení stiskátka bodáku.

105. Když je samopal připraven ke střelbě, střelec zaujme co nejvýhodnější a nejpevnější polohu ke střelbě, ve které dosáhne správného a stále stejného zasazení pažby do ramene, co nejvhodnější a nejvhodnější polohy těla, rukou a nohou. Ze samopalu střelec střílí vleže, vkleče, vsedě nebo vstoje bez opory, s oporou, zpoza krytu nebo za pohybu.

Všeobecně o činnosti částí a ústrojí samopalu

106. Součásti samopalu lze rozdělit na pevné, tj. takové, které při střelbě nemění svou polohu, a na pohyblivé, které při nabíjení nebo střelbě vykonávají zcela určitou činnost. Pohyblivými součástmi samopalu jsou součástky závěru a spušťadla, záchytky závěru a záchytky zásobníku.

107. Píst se pohybuje směrem dozadu tlakem části prachových plynů, které pronikly plynovým kanálkem z hlavně do prostoru pístové trubice nad hlavou pístu, přičemž píst svým koncem narazí na čelo nosiče závorníku. Po vykonání tohoto pohybu se píst vrací do výchozí polohy, tj. do své přední polohy působením **zpruhy pístu**.

108. Nosič závorníku, na který narazí konec pístu, se začne pohybovat dozadu. Zpočátku se pohybuje samostatně s úderníkem než zkosená plocha odemykacího nosu nosiče vykývne **závoru**

z uzamčené polohy. Od tohoto okamžiku se všechny části závěru, tj. nosič závorníku, závorník, závora a úderník, pohybují společně dozadu. Asi v polovině dráhy levá strana můstku nosiče závorníku stlačí výstupek **přerušovače** (je-li přepřadovač (pojistka) nastaven v poloze pro střelbu jednotlivými ranami). **Závorník** unášený nosičem závorníku vytáhne z nábojní komory vystřelenou nábojnici, a ta je **vytahovačem** tažena dozadu, až dnem narazí na čelo **vyhazovače** a je vymrštěna z pouzdra samopalu směrem nahoru doprava. Během celého pohybu závěru dozadu je stlačována **vratná a úderná zpruha**.

109. Po dosednutí zadního čela nosiče závorníku na **základnu** vratného ústrojí vratná zpruha vrací závěr do přední polohy. Úderník je tlačěn dopředu údernou zpruhou a svým spoušťovým ozubem se zadrží za **pravý záchyť úderníku** a ten zadržuje úderník do té doby, dokud není snížen **vypouštěcí pákou**. Vypouštěcí páku vykyvuje pravá strana můstku nosiče závorníku, když nosič závorníku dosáhl své přední polohy. Odpálení náboje nemůže nastat dříve, dokud závorník není bezpečně uzamčen závorou. Když pravý záchyť úderníku vypustí úderník, je úderník zadržen **levým záchytem úderníku**.

Levý záchyť úderníku je v záběru se **spoušťovou pákou**, je-li přepřadovač (pojistka) nastaven v poloze pro střelbu dávkami, nebo je v záběru s **přerušovačem**, je-li přepřadovač (pojistka) nastaven v poloze pro střelbu jednotlivými ranami. V obou případech však při stisknutí spouště je buď spoušťovou pákou nebo přerušovačem stlačen levý záchyť úderníku a **úderník** je vržen údernou zpruhou dopředu, přičemž narazí na **zápalník**.

Úderník nelze vypustit ze záchyty tehdy, je-li křídélko **přepřadovače** (pojistky) nastaveno ve svislé poloze. V této poloze přepřadovač (pojistka) vysune ze záběru s levým záchytem úderníku jak spoušťovou páku, tak i přerušovač — zajišťuje zbraň proti odpálení.

110. Závorník je dopředu unášen nosičem závorníku pomocí závory, do níž se opře příčka nosiče závorníku. Jeden ze zasouvacích ozubů závorníku vysune náboj ze zásobníku a zasune ho do nábojní komory. Závorník se pohybuje dále kupředu, přičemž drápek odpruženého vytahovače zaskočí do drážky dna nábojnice a uzamykací ozuby závory zapadnou do příslušného vybrání v pouzdře závěru. V uzamčené poloze je **závora** přidržována shora příčkou nosiče závorníku.

Tím je závorník uzamčen, ale nosič závorníku vykoná ještě krátkou dráhu kupředu, než dosedne svým čelem na pouzdro závěru. Tento pohyb nosiče závorníku se nazývá **podkluz**. Při podkluzu pravá strana můstku nosiče závorníku stlačí vypouštěcí páku a ta sníží pravý záchyť úderníku, takže odpálení zbraně lze provést jenom tehdy, je-li závorník bezpečně uzamčen. Kromě toho volná dráha nosiče závorníku při jeho pohybu vzad zaručuje, že v době, kdy nastává odemykání závory, střela již opustila hlaveň a tlak plynů v hlavní poklesl na bezpečnou hodnotu, takže prachové plyny nevnikají při vytahování vystřelené nábojnice do prostoru pouzdra závěru.

111. Záchytky závěru umožňuje zadržení závěru v zadní poloze. Po vystřelení posledního náboje ze zásobníku výstupek podavače tlakem zpruhy podavače vysune záchytku závěru nad úroveň vodící lišty pouzdra závěru a závorník při pohybu vpřed ze zadní polohy je zadržen vyčnívající částí záchytky závěru. Po výměně prázdného zásobníku za plný není již záchytky stlačována výstupkem podavače. Při stažení nosiče závorníku za napínací páku směrem dozadu, zpruha záchytky zasune vyčnívající část záchytky pod úroveň vodící lišty a závěr může pokračovat ve svém pohybu vpřed.

Záchytku závěru lze také **ovládat ručně** rýhovaným výstupkem vespodu pouzdra závěru na pravé straně před lučíkem, jestliže je třeba při přerušení střelby zadržet závěr v zadní poloze k prohlídce, čištění, odstraňování poruchy nebo doplnění zásobníku náboji.

112. Záchytky zásobníku přidržuje zasunutý zásobník do okénka pouzdra závěru proti vypadnutí tím, že ozub na záchytkce zásobníku zaskočí tlakem zpruhy za výstupek na zadním okraji u ústí pouzdra zásobníku.

2. Poloha částí a ústrojí samopalu před nabitím a nabití samopalu

Poloha částí a ústrojí samopalu před nabitím

113. Před nabitím jsou části a ústrojí samopalu v této poloze:

a) **Nosič závorníku** je v přední krajní poloze a svým čelem se tlakem vratné zpruhy opírá o pouzdro závěru. V této poloze je vratná zpruha nejméně stlačena. **Závorník** je v přední krajní poloze a opírá se o čelo hlavně. Drápek vytahovače působením zpruhy vytahovače zasahuje do lůžka pro dno nábojnice v závorníku.

Závora je v uzamčené poloze. Uzamykací ozuby jsou zasunuty ve vybrání v lištách pouzdra závěru. Shora je závora přidržována příčkou nosiče závorníku.

Úderník je údernou zpruhou přitlačován na zápalník, který vystupuje z lůžka pro dno nábojnice.

b) **Píst** je zpruhou pístu držen v přední poloze a opírá se svým nákrůžkem o narážku v přední části vybrání základny hledí.

c) **Křídélko přepřadovače** (pojistky) je ve svislé poloze. Tím jsou spoušťová páka a přerušovač vysunuty ze záběru s levým záchytem úderníku. Levý záchyt úderníku je tlakem ramene pera spoušťadla v horní poloze, pravý záchyt úderníku je snížen, neboť pravá strana můstku nosiče závorníku, který je v krajní přední poloze, stlačuje vypouštěcí páku.

d) **Záchytka zásobníku** je svým ozubem vykloněna do prostoru okénka pouzdra závěru působením zpruhy záchytky zásobníku.

e) **Záchytka závěru** je působením své zpruhy stlačena do spodní polohy.

Poloha částí a ústrojí samopalu při nabíjení

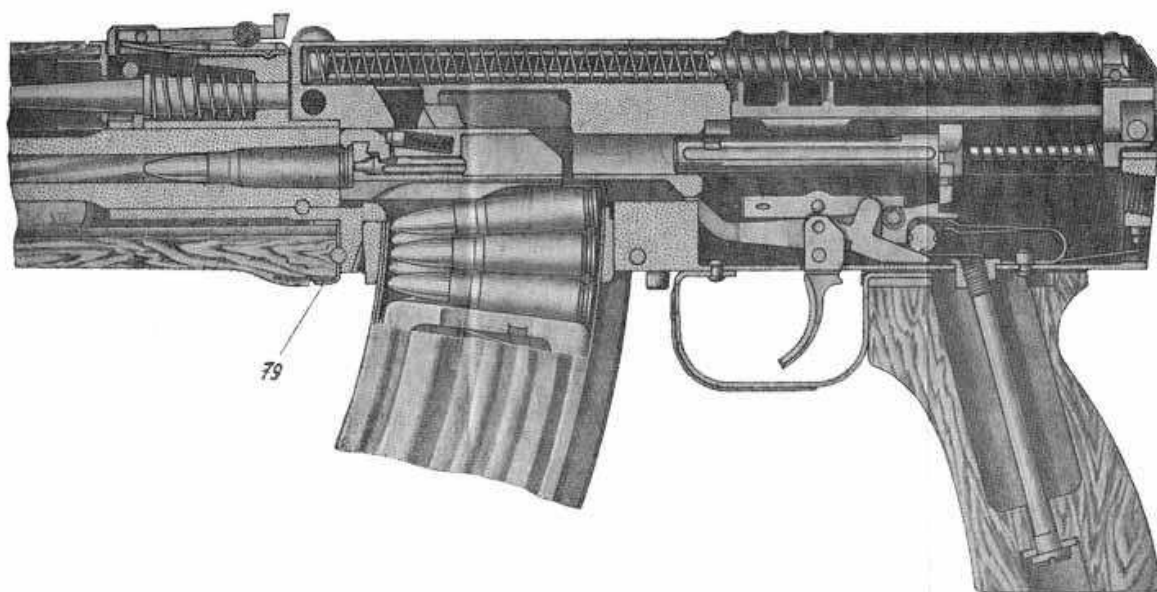
(Obr. 39)

114. K nabití samopalu ke střelbě je třeba

- zasunout zásobník naplněný náboji do okénka pouzdra závěru;
- stáhnout závěr za napínací páku nosiče závorníku na doraz do zadní polohy a páku vypustit.

Při nabíjení se uchopí samopal pravou rukou za pažbičku a levou rukou se zasune do pouzdra závěru zásobník. Zásobník se při zasunutí nejprve zaklesne svými výstupky na předním okraji u ústí zásobníku do vybrání v přední stěně okénka pouzdra závěru. Potom se vykloněním dozadu zasune na doraz svým ústím do okénka pro zásobník, až záchytka zásobníku slyšitelně svým ozubem zaskočí za výstupek na zadním okraji u ústí zásobníku.

Vypuštěný závěr se působením vratné zpruhy vrátí do své přední polohy. Při pohybu závěru vpřed pravý záchyt úderníku zadrží úderník. Nosič závorníku, závorník a závora pokračují dále ve svém pohybu vpřed. Jeden ze zasouvacích ozubů závorníku (podle polohy náboje v ústí zásobníku) narazí na dno nábojnice, vysune náboj z ústí zásobníku a zasune ho do nábojní komory. Jakmile je náboj zasunut v nábojní komoře, dno nábojnice dosedne do lůžka závorníku, přičemž drápek vytahovače zaskočí do drážky dna nábojnice. Závorník se současně zastaví dosednutím na čelo hlavně. Nosič závorníku však pokračuje ještě v pohybu. Příčka nosiče závorníku sklopí závora do uzamčené polohy, kdy její uzamykací ozuby zapadnou do vybrání v lištách pouzdra závěru, čímž je závorník pevně spojen s pouzdem závěru.

Obr. 39. Poloha součástí samopalu vz. 58 při nabíjení

Při dalším pohybu nosiče závorníku pravá strana můstku nosiče závorníku stlačí rameno vypouštěcí páky; rameno vypouštěcí páky sníží pravý záchyť úderníku a ten vypustí úderník. Úderník se tlakem úderné zpruhy posune dopředu, avšak je v zápětí zadržen levým záchytem úderníku. Po vykonání celého pohybu vpřed zůstane nosič závorníku opřen o čelo pouzdra závěru. V tomto okamžiku je samopal připraven ke střelbě.

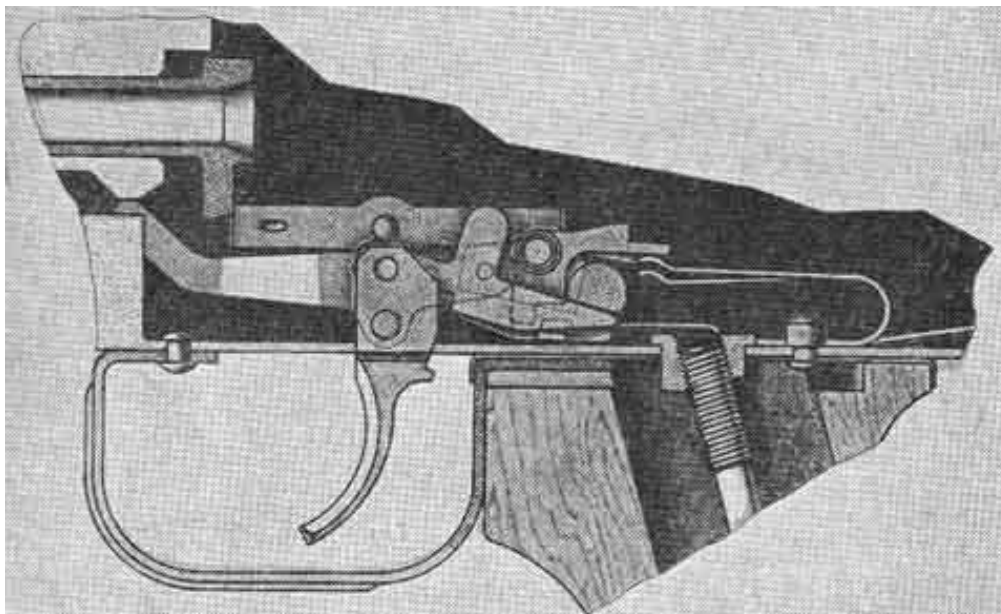
3. Činnost částí a ústrojí samopalu při střelbě

Střelba jednotlivými ranami

(Obr. 40)

115. Střelbu na cíl **jednotlivými ranami** lze zahájit po nastavení hledí na příslušnou dálku střelby a po přestavení křídélka přeřadovače (pojistky) do polohy „1“, tj. směrem dozadu.

Při přestavení křídélka přeřadovače (pojistky) do polohy pro střelbu jednotlivými ranami přeřadovač (pojistka) vysune spoušťovou páku ze záběru s levým záchytem úderníku a příslušný zářez na přeřadovači (pojistce) se nastaví proti přerušovači. Tím se přerušovač může působením vlastní zpruhy zvednout a přijde do záběru s levým záchytem úderníku.

Obr. 40. Poloha součástek spušťadla při střelbě jednotlivými ranami

116. Stisknutím spouště se spoušť na svém čepu pootočí tak, že se pomocí přerušovače sníží levý záchyť úderníku a tím uvolní cestu úderníku vpřed. Úderník je údernou zpruhou vržen proti zápalníku, ten udeří na zápalku náboje v nábojní komoře a nastane výstřel.

Tlakem plynů vzniklých hořením prachové náplně je udělen střele dopředný pohyb v hlavni. Jakmile střela při výstřelu mine plynový kanálek hlavně, pronikne část prachových plynů tlačících střelu vpřed do pístové trubice nad hlavu pístu, působí na píst a udělí mu pohyb vzad. Píst svým zadním koncem narazí na čelo nosiče závorníku a ten se začne pohybovat dozadu; píst je však zadržen dosednutím své kuželové plochy na čelo vybrání a vrácen zpruhou pístu do původní výchozí přední polohy.

Nosič závorníku se pohybuje dozadu nejprve sám, přičemž pravá strana můstku nosiče závorníku uvolní vypouštěcí páku. Tím se zvedne pravý záchyť úderníku tlakem ramene zpruhy spušťadla a je připraven zachytit úderník. V té době již střela opustila hlavěň a tlak v hlavni poklesl. Nosič závorníku potom svým odemykacím nosem vykývá závoru z uzamčené polohy. Závora se sklopí do vybrání v nosiči závorníku nad odemykacím nosem.

Od tohoto okamžiku se všechny součástky závěru pohybují společně dozadu. Začátek pohybu závorníku je současně začátkem vytahování vystřelené nábojnice z nábojní komory. Vystřelená nábojnice je tažena za okraj dna drápkem vytahovače až do okamžiku, kdy spodní okraj dna nábojnice narazí na vyhadzovač a nábojnice je vyhozena ze samopalu směrem doprava nahoru.

Mezitím levá strana můstku nosiče závorníku najede na výstupek přerušovače, čímž stlačí **přerušovač**. Přerušovač se **vysune ze záběru s levým záchytem úderníku**, takže i tento záchyt se působením ramene péra spoušťadla zvedne a to i tehdy, je-li spoušť stisknuta.

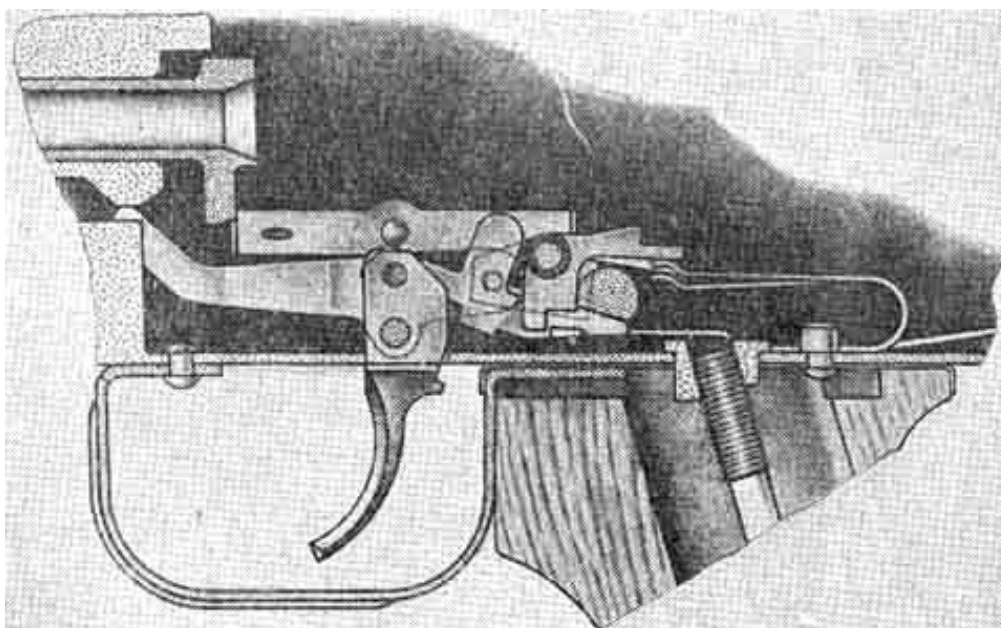
117. Jakmile závěr při svém pohybu vzad doběhne do zadní krajní polohy, nosič závorníku narazí na základnu vratného ústrojí, zastaví se ve svém pohybu a celý závěr se potom působením vratné zpruhy pohybuje (vrací) do přední polohy. Úderník tlačенý údernou zpruhou se zachytí svým spoušťovým ozubem za pravý záchyt úderníku. Zasouvací ozub závorníku vysune náboj z ústí zásobníku a zasune jej do nábojní komory. Dno nábojnice dosedne do lůžka závorníku, přičemž drápek vytahovače zaskočí do drážky dna nábojnice. Nosič závorníku se pohybuje dále dopředu, přičemž sklopí závoru do uzamčené polohy a vzápětí nato pravá strana můstku nosiče závorníku stlačí vypouštěcí páku a ta sníží pravý záchyt úderníku. **Úderník** uvolněný z pravého záchyty úderníku je po vykonání krátkého pohybu **zachycen** levým záchytem úderníku.

K vystřelení další jednotlivé rány je třeba uvolnit spoušť a znovu ji stisknout.

Střelba dávkami

(Obr. 41)

118. Pro střelbu **dávkami** je třeba přestavit křídélko přeřadovače (pojistky) do polohy označené „30“, tj. otočit křídélko přeřadovače (pojistky) dopředu. Přestavením křídélka do polohy pro střelbu dávkami natočí se přeřadovač (pojistka) tak, že sníží přerušovač a tím ho vysune ze záběru s levým záchytem úderníku. Přitom se příslušný zárez na přeřadovači (pojistce) nastaví proti spoušťové páce, ta se tlakem své zpruhy zvedne a vejde do záběru s levým záchytem úderníku. Levý záchyt úderníku je nyní ovládán pouze spouští a spoušťovou pákou; pokud je spoušť stisknuta, je levý záchyt úderníku vyřazen z činnosti.

Obr. 41. Poloha součástí spoušťadla při střelbě dávkami

119. Po vystřelení prvního náboje vykoná závěr stejný pohyb jako při střelbě jednotlivými ranami s tím rozdílem, že **úderník** po vypuštění z pravého záchyty úderníku vypouštěcí pákou **není zadržen** levým záchytem úderníku. Levý záchyt úderníku je stále stlačen a úderník se tlakem úderné zpruhy pohybuje vpřed, až narazí na zápalník. Střelba pokračuje (pohyb závěru se opakuje) tak dlouho, pokud je spoušť stisknuta a pokud jsou v zásobníku náboje. Při uvolnění spouště se levý záchyt úderníku zvedne působením ramena péra spoušťadla a zachytí úderník po vypuštění z pravého záchyty úderníku — střelba se zastaví (přeruší).

120. Po vystřelení posledního náboje ze zásobníku výstupek podavače působením zpruhy podavače zvedne záchytku závěru a vysune ji nad vodící lištu v pouzdře závěru. Závěr zůstane otevřen; úderník se v tomto okamžiku opírá ještě o nosič.

Zajištění samopalu

(Obr. 20)

121. Samopal se zajišťuje proti nežádoucímu výstřelu **nastavením křídélka přeřadovače (pojistky) do svislé polohy** směrem dolů. Přeřadovač (pojistka) v této poloze **vysune** jak **přerušovač**, tak i **spoušťovou páku ze záběru s levým záchytem úderníku**. Spoušť při stisknutí vykývne přerušovač i spoušťovou páku. Protože jsou mimo záběr s levým záchytem úderníku, nenastane uvolnění úderníku. Tím je znemožněno vystřelení náboje, je-li samopal zajištěn.

122. Tento způsob **zajištění** nikterak **neomezuje normální činnost** ostatních částí závěru **kromě úderníku**, takže je možno při zajištění zbraně nabít i vybit náboj z nábojní komory; rovněž případné samovznícení náboje v silně zahřáté nábojní komoře nemůže zbraň poškodit, poněvadž se závěr může normálně pohybovat. Činnost pravého záchyty úderníku není zajištěním zbraně nijak ovlivněna.

Zastavení (přerušení) střelby

123. Zastavení střelby může být dočasné nebo trvalé. Při dočasném zastavení střelby se doplní zásobník na plný počet nábojů. Při trvalém zastavení (ukončení) střelby se samopal vybije.

Při střelbě jednotlivými ranami se střelba zastaví samočinně po každé ráně, ať je spoušť uvolněna nebo stisknuta; další jednotlivou ránu lze vystřelit pouze novým stisknutím spouště.

Při střelbě dávkami se střelba zastaví jenom uvolněním spouště; má-li být střelba znovu zahájena, lze opětným stisknutím spouště vystřelit další dávku ran.

Po vystřelení posledního náboje ze zásobníku zůstane závěr v zadní poloze; po výměně prázdného zásobníku za plný a stáhnutím závěru za napínací páku směrem dozadu se záchytky závěru uvolní a je možno pokračovat ve střelbě.

124. Při dočasném přerušení střelby se samopal zajistí proti nezamýšlenému vystřelení otočením křídélka přeřadovače (pojistky) směrem dolů, neboť v nábojní komoře je zasunut náboj a úderník je v zadní napnuté poloze. Ve střelbě je možno pokračovat okamžitě po přestavení křídélka přeřadovače (pojistky) do polohy „1“ při střelbě jednotlivými ranami nebo do polohy „30“ při střelbě dávkami.

Ukončení střelby a vybití samopalu

125. Po ukončení střelby se samopal zajistí. Při vybíjení samopalu se vyjme zásobník a ručním opakováním se vyhodí náboj z nábojní komory. Potom se křídélko přeřadovače (pojistky) přestaví do polohy „30“, závěr se stáhne za napínací páku nosiče závorníku dozadu a při stisknutí spoušti (uvolnění úderníku) se vypustí do přední polohy (pro uvolnění úderné zpruhy). Potom se samopal znovu zajistí.

Zbylé náboje se vyjmou ze zásobníku a prázdný zásobník se zasune do samopalu.

Bodák, byl-li vztyčen, se sejme se samopalu stisknutím stiskátka a tahem za střenku směrem k pažbě. Sejmutý bodák se skryje do pochvy.

U samopalů se sklopnou ramenní opěrou se sklopí ramenní opěra.

HLAVA 2 - PORUCHY A ZÁVADY 7,62mm SAMOPALU vz. 58 A JEJICH ODSTRAŇOVÁNÍ

1. Všeobecná pravidla o předcházení poruchám a závadám a jejich odstraňování při střelbě

126. Dobře připravený samopal je zbraň spolehlivá a bez poruch, jestliže se s ním správně zachází a je-li pečlivě obsluhován a udržován.

Přesto však v boji při dlouhotrvající činnosti samopalu mohou vzniknout při střelbě ze samopalu závady zaviněné o potřebování nebo zlomením některých součástí, nečistotou ústrojí samopalu, vadnými náboji nebo neopatrným zacházením a nedostatečným udržováním samopalu. Tyto závady porušují normální činnost samopalu a jsou příčinou poruch a závad při střelbě.

Většina poruch a závad, které se vyskytnou při střelbě ze samopalu, se snadno odstraní prostým opakováním — stažením závěru za napínací páku nosiče závorníku do zadní polohy.

Jestliže se opakováním porucha (závada) neodstraní nebo se po odstranění vyskytne znovu, je třeba samopal vybit, zjistit příčinu poruchy (závady) a odstranit ji.

127. Aby se poruchám (závadám) při střelbě zabránilo, je nutno

- přesně dodržovat ustanovení o ošetřování, rozbírání, skládání, čištění, prohlídkách a přípravě samopalu a nábojů ke střelbě;
- chránit součástky a ústrojí samopalu před znečištěním;
- nepoužívat při odstraňování poruch (závad) násilí, které by mohlo způsobit poškození součástí;
- před plněním zásobníků pečlivě prohlédnout náboje a zásobníky. Vadnými a rezavými náboji zásobníky neplnit, náboje před plněním do zásobníků otřít od případných nečistot suchým hadříkem;
- před střelbou naolejovat součástky, které se při činnosti vzájemně třou; vyčistit do sucha vývrt hlavně a nábojní komoru;
- při přestávkách ve střelbě čas od času zkontrolovat stav součástí a ústrojí samopalu, odstranit zhoustlé mazadlo a nečistoty z třecích ploch; třecí plochy po očištění znovu naolejovat;
- při střelbě, při pochodu a při zaujímání střeleckých poloh pečlivě chránit samopal před vniknutím nečistot (prachu, písku, hlíny) zejména do ústí hlavně; chránit samopal před údery o zem a jiné tvrdé předměty.

2. Charakteristické poruchy a závady a způsob jejich odstraňování

128. Druhy poruch a závad, jejich příčiny a způsoby odstraňování jsou uvedeny v této tabulce:

Druh poruchy, závady	Příčina	Způsob odstraňování
1. Selhaná Po stisknutí spouště nenastane výstřel	1. Vadný náboj 2. Poškozený zápalník (není-li na zápalce náboje důlek po úderu zápalníku) 3. Unavená nebo zlomená úderná zpruha (slabý otisk zápalníku na zápalce náboje)	1. Po uplynutí asi 10 vteřin (nebezpečí opožděného vznícení prachové náplně) ručním opakováním vyhodit náboj z nábojní komory. Vyhozený náboj prohlédnout; má-li zápalka přiměřený důlek po úderu zápalníku, náboj vyměnit 2. Vyměnit zápalník 3. Vyměnit údernou zpruhu
2. Píst není vrácen do přední polohy	Unavená nebo prasklá zpruha pístu	Zpruhu pístu vyměnit
3. Nedovření závěru Nosič závorníku nedosedá na čelo pouzdra závěru	1. Vadný (deformovaný) náboj 2. Znečištěný závěr 3. Nábojní komora znečištěna	1. Ručním opakováním vyhodit náboj z nábojní komory 2. Závěr rozebrat, vyčistit a naolejovat 3. Vyčistit nábojní komoru
4. Nepodaný náboj	1. Znečištěný vnitřek zásobníku 2. Deformované stěny pouzdra zásobníku 3. Unavená nebo zlomená zpruha podavače 4. Krátký zákluz závěru - znečištěný samopal	1. Zásobník rozebrat a vyčistit 2. Zásobník vyměnit a vadný odevzdat do dělostřelecké dílny k opravě 3. Vyměnit zpruhu podavače 4. Samopal rozebrat a vyčistit
5. Nevytažená nábojnice	1. Zlomená zpruha vytahovače 2. Ulomený drápek vytahovače	1. Vyměnit zpruhu vytahovače 2. Vyměnit vytahovač
6. Nevyhozená nábojnice	1. Krátký pohyb závěru dozadu — samopal znečištěn 2. Zlomený píst	1. Samopal rozebrat a vyčistit 2. Píst vyměnit
7. Vyskakování náboje ze zásobníku	Zpruha podavače je příliš silná, rozevřené přídržky ústí zásobníku	Zásobník vyměnit a vadný odevzdat do dělostřelecké dílny k opravě
8. Závěr není zadržen záchytkou závěru Po vystřelení posledního náboje není závěr zadržen v otevřené poloze	1. Vadný zásobník 2. Poškození nebo opotřebování (napěchovaný konec) záchytky závěru	1. Zásobník vyměnit a vadný odevzdat do dělostřelecké dílny k opravě 2. Záchytku závěru opravit začištěním nebo vyměnit

HLAVA 3 - UKLÁDÁNÍ, ROZBÍRÁNÍ, SKLÁDÁNÍ A PROHLÍDKY 7,62mm SAMOPALU vz. 58

(Obr. 42 až 46)

1. Ukládání samopalu a zacházení s ním

129. Samopaly se ukládají v poloze svislé ústím hlavně nahoru nebo v poloze vodorovné. Závěr je v přední poloze, úderník je spuštěn (vratná zpruha a úderná zpruha jsou nejméně stlačeny), křídélko přepínače (pojistky) je ve svislé (zajištěné) poloze. Zásobníky a příslušenství jsou uloženy v brašně na zásobníky. Brašna na zásobníky s bodákem v pochvě je umístěna na vyhrazeném místě u samopalu. U samopalů s ramenní opěrou je ramenní opěra ve sklopené poloze. Popruh je na samopalu.

130. Za uložení samopalu a příslušenství je odpověden voják, kterému byl samopal přidělen, a velitel družstva. Voják je povinen ukládat a udržovat přidělený samopal za všech okolností v bezvadném stavu, opatrně s ním zacházet, každodenně jej prohlížet a přesvědčovat se o jeho bezvadném stavu a pohotovosti k boji.

131. Při ubytování v **kasárnách** se samopaly ukládají na chodbách nebo v suchých místnostech ve stojanech na zbraně, ve zvlášť pro ně upravené přihrádce, skříních, bednách nebo policích.

132. Na **strážnici** se ukládá samopal ve stojanu na zbraně. Zásobníky se ukládají odděleně na předem určené místo. Nabíjení samopalu se provádí podle ustanovení pro výkon strážní služby.

133. Při ubytování ve **výcvikových prostorech** a ve stanových táborech se samopaly ukládají v krytých stojanech (přístřešcích). Nejsou-li stojany k dispozici, musí být samopaly uloženy na bezpečném místě chráněném před nepohodou.

134. Při ubytování v **osadách** v soukromých bytech se samopaly zavěšují na vhodném místě za popruh, nebo se ukládají na police, popřípadě na čistou podlahu, dále od dveří a kamen.

135. Při přepravě jednotky **vlakem** na delší vzdálenost (nemá-li vůz zvláštní stojany na zbraně) je nutno samopaly uložit na vyhrazeném místě (na police) tak, aby se nemohly poškodit.

Při přepravě jednotky vlakem na krátkou vzdálenost nebo **automobily** na každou vzdálenost drží voják samopal na prsou a pečlivě ho chrání proti nárazům.

Pro přepravu vlakem nebo automobily nutno samopaly ukládat v předepsaných obalech (dopravních bednách), aby nedošlo k jejich poškození. Bylo-li výjimečně k přepravě samopalů použito nepředepsaných obalů, je nutno chránit zejména mířidla proti poškození tím, že se muška a hledí omotají hadry a volný prostor v bedně mezi samopaly se vyplní hadry apod., aby nedošlo k potlučení samopalů.

136. Za **pochodu** nosí voják samopal na popruhu. Samopal při nesení nesmí narážet na tvrdé součástky výstroje. Zvlášť pečlivě chrání voják mířidla, hlaveň a zásobník.

137. Při **přestávkách** za pochodu, cvičení a při budování palebného stanoviště se samopal pokládá na suché místo tak, aby se do vývrtu hlavně nedostala nečistota, hlína, písek, sníh apod. a aby se nepoškodil.

138. Při uložení samopalů ve skladu útvaru je ramenní opěra sklopena; zásobníky jsou vyňaty z brašny; brašna na zásobníky, popruh, zásobníky a bodák s pochvou — vše je uloženo odděleně. Soupravy záložních součástí jsou srovnány do hranic.

139. Při všech uvedených způsobech uložení nesmí být samopaly nabity!

Uložené samopaly musí být stále střeženy a klíče od zámků stojanů, polic, skříní a beden s uloženými samopaly musí být uloženy u dozorčího příslušné jednotky.

Je zakázáno ucpávat vývrt hlavně papírem, hadrem nebo jinými předměty za jakýchkoli podmínek výcviku nebo uložení, aby při střelbě ze samopalu nedošlo k vyduťtí hlavně nebo k jinému poškození.

140. Pro zacházení se samopalem ve strážní službě, při zaměstnání a při střelbě ostrými nebo cvičnými náboji platí tato pravidla:

a) Před odchodem do zaměstnání a do strážní služby nebo na střelbu je voják povinen pozorně prohlédnout složený samopal a otřít z povrchu kovových součástí samopalu konzervační prostředek.

Před prováděním střelby nutno vytříť do sucha vývrt hlavně a nábojní komoru. Při cvičení musí chránit samopal před znečištěním, blátem, prachem a pískem.

b) Při nabíjení, vybíjení a při odstraňování poruch (závad) nutno vždy zjistit příčinu a odstranit ji, nesmí se nikdy používat přílišného násilí, aby nedošlo k poškození částí nebo ústrojí samopalu. Výcvik v nabíjení a vybíjení samopalu se musí provádět jenom se školními náboji. Před nabitím samopalu školními náboji třeba náboje pečlivě prohlédnout a očistit. Samopal nesmí být nabíjen poškozenými školními náboji.

c) Po každé střelbě nutno samopaly neprodleně vyčistit; zvlášť pečlivě vyčistit vývrt hlavně a nábojní komoru. Všechno příslušenství k samopalu musí být v bezvadném stavu, čisté a správně uloženo.

d) Použije-li nepřítel v boji otravných látek, musí voják chránit před jejich účinky nejen sebe, ale musí zároveň chránit (přikrýt) i samopal pláštěm nebo pláštěnkou. Přitom chrání hlavně ta místa samopalu, jichž se při střelbě dotýká.

2. Rozbírání samopalu

141. Samopal se rozbírá k čištění, konzervování, k prohlídce a při výměně a opravách součástí.

Rozbírání samopalu je dvojí:

- částečné a
- úplné.

Částečné rozbírání samopalu provádí střelec k běžnému čištění, konzervování a prohlídce.

Úplné rozbírání samopalu se provádí jen při výměně a opravách součástí v dělostřelecké dílně.

Příliš časté rozbírání a skládání samopalu je škodlivé, protože urychluje opotřebení součástí. Proto k výcviku v rozbírání a skládání samopalu je dovoleno používat jen školních samopalů a školních nábojů. Nejsou-li u útvaru školní samopaly, je třeba k tomuto účelu vyčlenit nutný počet samopalů podle předpisu „Ukládání a ošetřování materiálu dělostřeleckého vyzbrojování a munice u vojsk“, evid. zn. Dě1-22-1, čl. 3. Výcvik v rozbírání a skládání samopalu se provádí jenom pod vedením důstojníka a v rozsahu stanoveném v další stati. Samopaly vyčleněné pro výcvikové účely se vyhláší v rozkaze velitele útvaru s uvedením jejich čísel.

142. Při rozbírání a skládání samopalu je třeba zachovávat tato pravidla:

1. Rozbírání a skládání samopalu provádět na stole nebo lavici ve vyhrazené místnosti, v poli na vhodné, čisté a suché podložce.
2. Vždy před rozbíráním samopalu nejprve vyjmout zásobník a přesvědčit se, zda není v nábojní komoře zasunut náboj.
3. Při hromadném čištění ukládat součástky každého samopalu zvlášť, aby nedošlo k záměně jednotlivých součástí.
4. Při oddělování a skládání součástí zacházet s nimi opatrně, nepoužívat prudkých úderů, aby se součástky nepoškodily.

Samopal je konstruován tak, že všechny součástky a ústrojí se dají snadno vyjmout a vkládat do samopalu. Proto je zakázáno používat při vyjímání a vkládání součástí a ústrojí do samopalu jakýchkoli předmětů kromě klíče mušky z příslušenství samopalu, neboť by mohlo dojít k deformaci součástí a tím k jejich znehodnocení pro další používání.

Pro běžné ošetřování samopalu stačí sejmout nadpažbí, vyjmout píst se zpruhou, sejmout vratné ústrojí a vyjmout závěr, čímž je umožněn přístup ke spuštěadlu. Rozbírání samopalu nutno provádět při spuštěném úderníku.

Částečné rozbírání samopalu

143. Voják rozbírá samopal v tomto pořadí a rozsahu (obr. 42):

1. zásobník,
2. vratné ústrojí,
3. závěr,
4. nadpažbí,
5. píst se zpruhou.

Obr. 42. 7,62mm samopal vz. 58 P částečně rozebraný
1 - zásobník; 2 - vratná ústrojí; 3 - závěr; 4 - nadpažbí; 5 - píst

a) **Vyjmutí zásobníku** (obr. 43): Samopal přidržet pravou rukou za pažbičku a levou rukou uchopit za přední stěnu zásobníku. Přitom palec levé ruky opřít o záchytku zásobníku a stlačit ji dopředu. Zároveň vyklonit zásobník dopředu směrem k hlavni a vytáhnout ho z okénka pouzdra závěru.

Obr. 43. Vyjmutí zásobníku

b) **Sejmutí vratného ústrojí** (obr. 44): Levou rukou uchopit samopal za pouzdro závěru zespodu a palcem pravé ruky, která se dlaní opírá o krk pažby zprava, zatlačit na vystupující konec kolíku 29 víka pouzdra závěru. Palcem a ukazováčkem pravé ruky uchopit potom vroubkovanou hlavu kolíku a kolík vytáhnout doprava, až se ozve slyšitelné cvaknutí.

Potom znovu sevřít krk pažby pravou rukou a palec pravé ruky opřít o zadní stěnu víka pouzdra závěru tak, že se bříško palce dotýká krku pažby. Tlakem palce dopředu a nahoru vysunout výstupek spojovací destičky vratného ústrojí z vybraní pouzdra závěru. Pravou rukou uchopit víko pouzdra závěru a táhnutím dozadu vysunout celé vratné ústrojí ze samopalu.

Obr. 44. Sejmutí vratného ústrojí

c) **Vyjmutí závěru** (obr. 45): Samopal uchopit podhmatem levou rukou za pouzdro závěru. Pravou rukou za napínací páku stáhnout závěr dozadu na doraz. Závěr za napínací páku vyzvednout z pouzdra závěru. Jakmile je přední část závěru dostatečně nadzvednuta nad pouzdro závěru, podsunout pod závěr prsty pravé ruky; celý závěr sevřít do dlaně a vyjmout z pouzdra závěru.

Potom vzít závěr do levé ruky a pravou rukou uchopit úderník za hlavu a vytáhnout ho z nosiče závorníku. Přitom natáčet úderník doleva, až výstupek nosiče závorníku projde příčnou drážkou do sousední průběžné drážky. Dalším tahem za hlavu úderníku vysunout úplně úderník z nosiče závorníku. Tím je uvolněn závorník; závorník stáhnout dozadu a vyjmout z nosiče směrem dolů. Závoru sejmut se závorníku vykloněním nahoru.

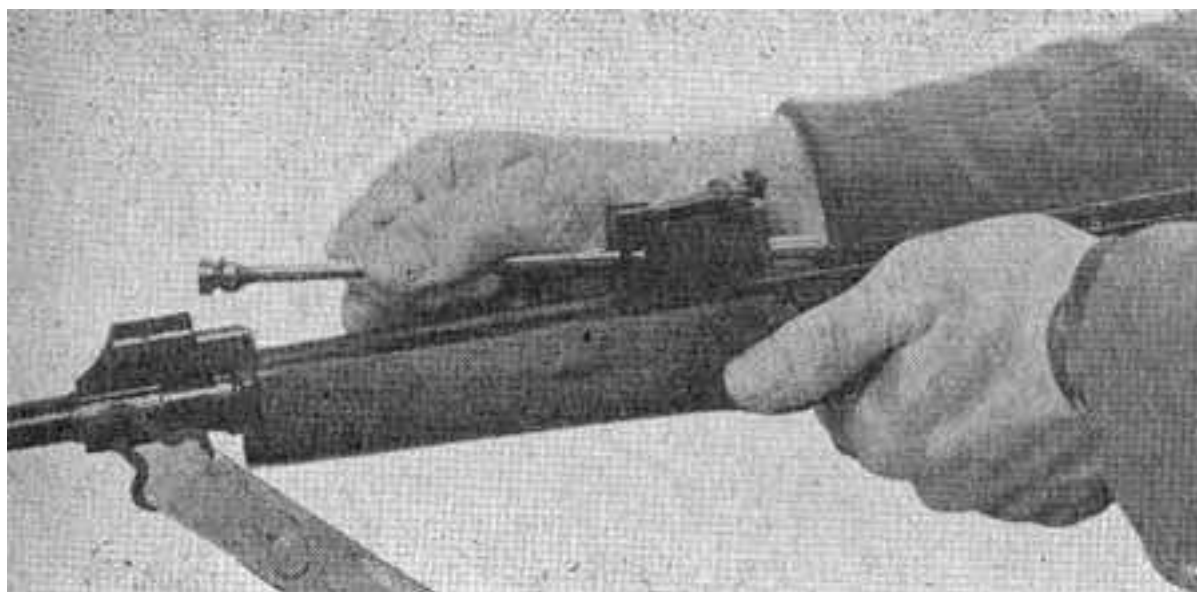
d) **Sejmutí nadpažbí**: Palcem pravé ruky zatlačit na vystupující část kolíku nadpažbí 72. Dále palcem a ukazováčkem pravé ruky uchopit za vroubkovanou hlavu kolíku nadpažbí a vytáhnout ho úplně doprava. Po vysunutí kolíku nadpažbí pravou rukou nadzdvihnout zadní část nadpažbí a vyklonit ho nahoru směrem k ústí hlavně. Tím se vysunou nosy vložky nadpažbí z drážek plynového násadce a nadpažbí lze táhnutím dozadu sejmut se zbraně.

e) **Vyjmutí pístu** (obr. 46): Samopal přidržet levou rukou podhmatem za podpažbí. Pravou rukou uchopit píst a stlačit ho dozadu proti působení zpruhy pístu na doraz. Potom vyklonit píst nahoru z pístové trubice. Tím se hlava pístu dostane nad horní stěnu pístové trubice; tahem za píst šikmo dopředu vyjmout píst z vybraní v základně hledí. Jestliže se zpruha pístu nevysunula spolu s pístem, vysunout ji zadním koncem pístu.

f) **Sejmutí chránítka závitu:** Při sešroubování chránítka závitu z ústí hlavně nutno nejprve stlačit pojistku. Pojistku stlačit ukazováčkem levé ruky a pravou rukou sešroubovat chránítko závitu směrem doleva.

Obr. 45. Vyjmutí závěru

Obr. 46. Vyjmutí pístu

Úplné rozbírání samopalu

144. Při úplném rozbírání samopalu nutno provést nejprve částečné rozebrání samopalu podle čl. 143.

Úplné rozbírání samopalu provádí technik pro ruční zbraně při opravách v dělostřelecké dílně; voják jen na zvláštní rozkaz velitele, který stanoví stupeň rozbírání.

Při úplném rozbírání se rozbírá: **hledí, spušťadlo, záchytka zásobníku, záchytka závěru, vratná zpruha, úderná zpruha, vytahovač, zápalník a zásobník.**

a) **Rozbírání hledí:** K vyjmutí klapky hledí je třeba použít klíče mušky. Samopal opřít o nějakou pevnou podložku (nejlépe stůl). Ukazováček levé ruky položit na přední stěnu základny hledí a palec opřít o hledítko klapky. Pravou rukou uchopit klíč mušky a jeho špičatý konec opřít do důlku na klapce; tlakem klíče na péro hledí se vysunou čepy klapky ze svých lůžek. Za stálého působení tlaku na klapku hledí vyklonit klíč opatrně směrem k ústí hlavně a tlak ještě zvětšit. Klapku vysunout směrem k pažbě. Pod volný konec péra hledí vsunout špičku klíče a nadzvednout ho. Zároveň uchopit volný konec péra ukazováčkem a palcem a péro vysunout směrem k ústí hlavně.

b) **Rozbírání spušťadla:** Spušťadlo vyjmout z pouzdra závěru postupně po částech. Nejprve klíčem mušky stlačit přední rameno pojistníku. Tím je čep spouště a čep záchytů úderníku odjištěn a může se vysunout z levé strany pouzdra závěru pomocí klíče mušky. Uvolněné záchyty úderníku vyjmout spolu s vypouštěcí pákou. Potom zasadit klíč špičatým koncem do prolisovaného důlku na předním rameni péra spušťadla a rameno stlačit. Pravou rukou uchopit přepažovač (pojistku) nastavený do zajištěné polohy za křídélko a táhnout směrem doprava. Po vyjmutí přepažovače (pojistky) vytáhnout spoušť se spoušťovou pákou a přerušovačem. K vyjmutí péra spušťadla je nutno stlačit jeho zadní rameno a vysunout kolík vratného ústrojí úplně z pouzdra závěru. Péro uchopit za ramena pro záchyty úderníku a vyjmout je z pouzdra závěru směrem nahoru. K vyjmutí kolíku 30 je třeba obrátit samopal pažbičkou nahoru a krkem pažby poklepávat o dlaň levé ruky. Vypadávající kolík zachytit do nastavené dlaně levé ruky. Všechny úkony při rozbírání spušťadla (kromě vyjímání kolíku 30) provádět se samopalem opřeným o pevnou podložku.

c) **Rozbírání záchytky zásobníku a záchytky závěru:** K vyjmutí záchytky zásobníku a záchytky závěru je třeba nejdříve vytlačit klíčem mušky pojistný kolík 26, uložený svisle v můstku pouzdra závěru. K tomu je třeba stlačit špičkou klíče ozub pojistného kolíku dovnitř a teprve potom tlačit kolík směrem dolů. Čep záchytky zásobníku povytlačit klíčem mušky směrem doprava a potom ho vytáhnout. Přitom je nutno nastavit dlaň pod záchytky, aby při vytahování kolíku nebyly vymršťeny zpruhami a neztratily se.

d) **Rozbírání vratné zpruhy a úderné zpruhy:** Údernou zpruhu sejmout z její vodicí tyčinky tahem, přičemž zpruhu nutno mírně natáčet doleva. K sejmutí vratné zpruhy z vodicí tyčinky je třeba opřít destičku vratného ústrojí o pevnou podložku, nejlépe o hrud'. Levou rukou sevřít vratnou zpruhu pod uzávěrou a stlačit ji. Při stlačování zpruhy přidržovat vratné ústrojí pravou rukou. Jakmile je zpruha dostatečně stlačena (asi o 2 cm), rozehnout pravou rukou vodicí vratné zpruhy a sejmout uzávěru. Potom pravou rukou znovu přidržet vratné ústrojí a uvolnit pozvolna sevření levé ruky. Po sejmutí vratné zpruhy vyvléknout vodicí tyčinku z vodicí tyčinky.

e) **Rozbírání vytahovače a zápalníku:** Špičatým koncem klíče mušky stlačit opěrku vytahovače směrem dozadu a v otočné poloze vyklepnout vytahovač na podložku. Klíč opatrně uvolnit, aby nedošlo k vymršťení zpruhy a opěrky vytahovače. Tím je uvolněn zároveň zápalník, který se ze závorníku vysune otvorem pro úderník.

f) **Rozbírání zásobníku:** Zásobník uchopit levou rukou dnem nahoru tak, že palec je opřen o vnitřní ohbí pouzdra zásobníku. Klíčem mušky stlačit pojistku dna zásobníku. Přitom palcem levé ruky přitlačit na hranu dna zásobníku, aby se dno posunulo k zadnímu okraji pouzdra. Pravou rukou uchopit opačný konec dna a úplně je vysunout. Současně nutno nastavit palec levé ruky proti pojistce dna zásobníku. Dlaní pravé ruky zmírnit vymršťení zpruhy podavače. Zásobník je nutno přitom držet tak, aby dno zásobníku bylo odvráceno od obličeje.

145. Další rozbírání a vyjímání ostatních součástí samopalu může provést jenom odborný orgán v dělostřelecké dílně pomocí nástrojů a přípravků, je-li nutno opravit nebo vyměnit poškozenou součástku.

3. Skládání samopalu

Skládání částečně rozebraného samopalu

146. Částečně rozebraný samopal se skládá v tomto pořadí:

- a) **Vložení pístu se zpruhou:** Píst s navlečenou zpruhou zasunout válcovou částí do vybrání v základně hledí šikmo dolů na doraz. Hlavu pístu sklopit na válcovou oblínu pístové trubice a píst uvolnit. Působením zpruhy přijde píst do své přední polohy.
- b) **Nasazení nadpažbí:** Nosy přední objímky nadpažbí zaklesnout do drážek na plynovém násadci a nadpažbí sklopit. Kolík nadpažbí zasunout úplně doleva, tím je nadpažbí zajištěno proti vypadnutí.
- c) **Složení závěru:** Závoru uložit svými klouby do ložisek závorníku. Závorník vložit do vybrání v nosiči závorníku v blízkosti můstku, načež ho posunout kupředu do drážek v nosiči. Úderník zasunout do nosiče závorníku tak, až ryska na úderníku je proti rysce na zadní stěně nosiče závorníku. Potom o celou délku rysky otočit úderník doprava a zasunout ho do nosiče závorníku na doraz.
- d) **Vložení závěru do pouzdra závěru:** Složený závěr uchopit do pravé ruky, přičemž se palec opírá o zadní čelo nosiče závorníku a prostředník o přední čelo. Samopal přidržet levou rukou podhmatem za pouzdro závěru mírně skloněný ústím hlavně k zemi. Závěr vložit shora do zadní části pouzdra. Vložený závěr zasunout do krajní přední polohy, přičemž úderník zůstane zadržen levým záchytem úderníku.
- e) **Vložení vratného ústrojí:** Nejprve částečně zasunout údernou zpruhu do dutiny úderníku potom vratnou zpruhu do otvoru v nosiči závorníku. Přeřadovač (pojistku) nastavit buď na „1“ nebo na „30“ a stisknout spoušť; tím se úderník uvolní z levého záchyty a vratné ústrojí lze bez odporu zasunovat dopředu. Přední část víka podvléknout do drážek v nosiči a tlakem dopředu a dolů zasunout výstupek základny do vybrání v zadní části pouzdra závěru. Vratné ústrojí zajistit zasunutím kolíku víka pouzdra závěru doleva, až se ozve slyšitelné cvaknutí. Není-li úderník uvolněn stisknutím spouště, znamená to, že nosič závorníku není v krajní přední poloze a úderník je držen pravým záchytem; stejný případ nastane, jestliže bylo opomenuto zajištění čepů spušťadla pojistníkem.
- f) **Našroubování chránítka závitů:** Při našroubování chránítka zatlačit ukazováčkem levé ruky pojistku do nosiče mušky. Po našroubování chránítka musí pojistka zaskočit do jednoho ze čtyř půlkruhových vybrání na chránítce.

Skládání úplně rozebraného samopalu

147. Úplně rozebraný samopal se skládá v tomto pořadí:

- a) **Složení vytahovače a zápalníku:** Zápalník zasunout do jeho lůžka v závorníku tak, aby výřez v zápalníku směřoval proti vybrání pro vytahovač. V této poloze jej přidržet pomocí úderníku. Nejprve vložit zpruhu vytahovače a pak opěrku do lůžka v závorníku. Vytahovač zasunout tlakem palce do vybrání v závorníku tak, že zpočátku se opírá opěrka pod lůžkem na zadní stěně vytahovače. Po složení se přezkouší, zda se zápalník volně pohybuje v lůžku závorníku.
- b) **Složení vratného ústrojí:** K nasazení vratné zpruhy na vodicí tyčinku je třeba sešroubovat vytěrák s koudelníčkem. Nejprve do výřezu vodicí tyčinky navléknout vodítko. Zahnuté konce vodítka zaklesnout do výřezu v koudelníčku a vratnou zpruhu navléknout přes vytěrák na vodicí tyčinku a vodítko. Pravou rukou držet pevně vytěrák, víko opřít nejlépe o hrud' a levou rukou stlačit zpruhu tak, aby byla asi 3 cm pod koudelníčkem. Palec levé ruky opřít o vodítko a dlaň pevně sevřít. Koudelníček vyvléknout z vodítka a zahnuté konce nasadit do zářezů na uzávěře vratné zpruhy. Uvolnit sevření levé ruky; vratná zpruha dosedne na osazení uzávěry, čímž brání vysunutí vodítka z uzávěry. Údernou zpruhu libovolným koncem navléknout na vodicí tyčinku tak, aby krajní závit zpruhy zapadl do zápichu na tyčince.
- c) **Vložení záchytky zásobníku a záchytky závěru:** Na záchytku závěru navléknout zpruhu a záchytku zasunout do příslušného otvoru v pouzdře závěru. Ukazováčkem levé ruky stlačit záchytku na doraz a pravou rukou zasunout čep záchytky zásobníku 22 do pouzdra až po drážku na čepu. Potom vložit zpruhu záchytky zásobníku do lůžka v pouzdře a záchytku zásobníku vložit do vybrání v pouzdře tak, aby se zpruha opřela do lůžka v záchytkce. Záchytku stlačit směrem k lučičku, až se otvor v záchytkce nastaví proti čepu 22. Čep zatlačit do pouzdra na doraz a zajistit ho vsunutím pojistného kolíku 26 do můstku pouzdra závěru zespodu.

d) **Složení spušťadla:** Do vybrání v pouzdře závěru vložit nejprve péro spušťadla a spoušť s přerušovačem a spoušťovou pákou. Do důlku na předním rameni péra opřít špičatý konec klíče mušky a stlačit péro na doraz. Klíč mušky přidržet palcem levé ruky, kterou držíme samopal podhmatem za pouzdro závěru. Pravou rukou vsunout přeřadovač (pojistku), nejlépe otočeny křídélkem dolů. Potom vložit do pouzdra záchyty s vypouštěcí pákou. **Nutno dbát na to, aby ramena péra spušťadla byla pod záchyty úderníku.** Nejprve zasunout čep záchyty úderníku a potom čep spouště. Při zasunování čepu spouště je nutno se přesvědčit, zda čep prošel otvorem ve vypouštěcí páce. Pootočením pojistníku špičatým koncem klíče mušky jsou oba čepy zajištěny proti vypadnutí. Klíčem mušky stlačit zadní rameno péra spušťadla a do svislého otvoru v pravém rohu pouzdra vložit kolík 30 a zasunout kolík víka pouzdra závěru,

e) **Složení hledí:** Do stavítka vložit zpruhu a stiskátko a stavítka nasunout na klapku hledí. Péro hledí uložit do drážek v základně hledí. Zúženou část klapky opřít o péro hledí (stavítka je nastaveno na 2) tak, aby čepy klapky byly proti lůžkům pro čepy v základně hledí. Palcem levé ruky stlačit klapku dolů, přičemž palcem pravé ruky opřeným o hledítko tlačít klapku dopředu, až čepy se zřetelným cvaknutím zapadnou do svých lůžek.

f) **Složení zásobníku:** Zpruhu podavače s podavačem a pojistkou dna zásobníku zasunout zespodu do pouzdra zásobníku. Zpruhu podavače postupně stlačit tak, až pojistka dna je zasunuta do pouzdra zásobníku. Palcem levé ruky přidržet pojistku dna zásobníku ve stlačené poloze, aby nedošlo k vymrštění zpruhy, a pravou rukou nasunout dno zásobníku. Jakmile výstupek na pojistce zaskočí do otvoru ve dně zásobníku, je dno zásobníku zajištěno proti samovolnému vysunutí.

4. Prohlídky samopalu

148. Pravidelné prohlídky složených a rozebraných samopalů provádějí důstojníci a poddůstojníci ve lhůtách určených velitelem. Stupeň rozebrání samopalů k prohlídce určí prohlízející. S prohlídkou samopalů se zároveň provádí též prohlídka všeho předepsaného příslušenství samopalu, jakož i záložních součástek.

149. Voják je povinen prohlížet samopal před odchodem do zaměstnání a v době čištění. Každodenně prohlíží samopal složený a v době čištění rozebraný a složený. Příslušenství prohlíží před čištěním samopalu.

150. Každou poruchu (závadu) zjištěnou při prohlídce samopalu a jeho příslušenství je voják povinen ihned hlásit svému veliteli. Samopaly s poruchami (závadami), které nemohou být odstraněny prostředky jednotek, dají se opravit do dělostřeleckých dílen.

Postup při každodenní prohlídce samopalu

151. Složený samopal se prohlíží každodenně. Při každodenní prohlídce samopalu je třeba přezkoušet:

- nemají-li kovové části samopalu rzivý nádech, nejsou-li znečištěny, potlučeny nebo poškrabány a nejsou-li dřevěné části samopalu našťipnuté nebo prasklé;
- není-li poškozena muška nebo hledí; jsou-li nastřelovací rysky proti sobě; je-li činnost stavítka a stiskátka hledí správná;
- zda je činnost závěru, spušťadla, záchytky zásobníku a záchytky závěru správná;
- nejsou-li zásobníky poškozeny; drží-li bodák vztyčený na samopalu bez většího viklání a nemá-li vůli v podélném směru.

Prohlídka složeného samopalu

152. Při prohlídce složeného samopalu je třeba přezkoušet:

a) **Činnost závěru:** Při natažení závěru musí být pohyb součástek plynulý bez zadržávání se značným odporem vratné zpruhy. Při vypuštění závěru se závěr musí energicky pohybovat vpřed, přičemž nosič závořníku musí doběhnout do své přední krajní polohy a opřít se o čelo pouzdra.

Je-li do samopalu zasunut prázdný zásobník, musí záchytky závěru při pohybu závěru vpřed zadržet závěr v otevřené poloze.

Správnost podávání, vytahování a vyhazování ověří se ručním opakováním, přičemž zásobník zasunutý do samopalu je naplněn školními náboji. Tím se přezkouší činnost zásobníku, vytahovače a

vyhazovače. Přitom se zároveň přezkouší činnost záchytky zásobníku, která při zasunutí zásobníku do samopalů musí svým ozubem slyšitelně zaskočit za výstupek na zadním okraji u ústí zásobníku. Bez stisknutí záchytky zásobníku nesmí se zásobník z pouzdra závěru uvolnit.

Po vyzkoušení činnosti závěru nesmí úderná zpruha zůstat stlačena. Nepoužilo-li se školních nábojů, stáhne se závěr za napínací páku do zadní polohy a při stisknutí spouští se vypustí. Přitom křídélko přepřadovače (pojistky) musí být nastaveno do polohy „30“.

b) Činnost spuštění: Činnost spuštění se kontroluje **pouze se školními náboji. Spouštění naprázdno je zakázáno!**

Ručním opakováním se zasune školní náboj do nábojní komory; křídélko přepřadovače (pojistky) je nastaveno do polohy „1“ nebo „30“. Při obou polohách křídélka přepřadovače (pojistky) se úderník musí stisknutím spouště uvolnit a slyšitelně dopadnout na zápalník. Je-li křídélko přepřadovače (pojistky) nastaveno do polohy „zajištěno“, tj. směrem dolů, nesmí se úderník stisknutím spouště uvolnit.

Přepřadovač (pojistka) musí být při nastavování do každé ze tří poloh otáčen natolik, že se ozve slyšitelné cvaknutí; k změně polohy křídélka je nutno vyvinout určitou sílu.

c) Správnost hledí a mušky: Je třeba zkontrolovat, zda klapka hledí nemá stranovou vůli a není-li ohnuta. Je-li stiskátko stlačeno, musí se stavítko hledí lehce posouvat po klapce a ve všech polohách musí být pérem hledí přitlačováno k sáňkám hledí. Ozub stiskátka musí zapadat do všech zářezů na klapce.

U mušky je nutno se přesvědčit, zda není poškozena, zda nastřelovací rysky jsou proti sobě a není porušeno výškové nastavení mušky (zjistí se z porušené celistvosti kapky červeného nitrolaku uvnitř chránítka mušky).

d) Upevnění bodáku: Vztyčený bodák na samopalů se nesmí příliš viklat ani posouvat v podélném směru.

e) Činnost ramenní opěry: U samopalů s ramenní opěrou se přezkouší, zda ramenní opěra je ve sklopené poloze zajištěna; v odklopené poloze musí být ramenní opěra pevná a nesmí se příliš viklat. Po stlačení stiskátka musí se ramenní opěra lehce odklápět a sklápět.

Prohlídka rozebraného samopalů

153. Před prohlídkou rozebraného samopalů musí být všechny součástky vytřeny do sucha. U rozebraného samopalů je třeba pečlivě prohlédnout všechny jeho součástky, není-li na nich rez, nejsou-li znečištěny, vydrobeny, potlučeny, zadřeny nebo nadměrně opotřebovány. Současně je nutno přezkoušet úplnost samopalů.

Vadné součástky, které mají trhliny, vydroleniny, nadměrně opotřebované činné plochy, stržené závitů, uvolněné spoje nebo jsou zdeformovány, popř. zlomeny, je třeba zaměnit součástkami záložními. Jde-li o součástky, které nejsou obsaženy v soupravě záložních součástek u jednotky, předá se samopal k opravě do dělostřelecké dílny.

154. Při prohlídce **vývrtu hlavně** je třeba zvednout hlavěň s pouzdrům závěru do výše oka a druhý konec hlavně natočit ve směru nejlepšího osvětlení. Za pomalého otáčení hlavní nutno pozorně prohlížet drážky vývrtu od ústí a nábojní komoru směrem od pouzdra závěru. Aby bylo lépe vidět stěny vývrtu hlavně po celé délce, je třeba měnit vzdálenost oka od ústí hlavně

Při prohlídce vývrtu hlavně se mohou vyskytnout tyto poruchy nebo závady:

- nevyčištěné zbytky spáleného prachu nebo rez, která se jeví jako temný nádech. Okem nerozeznatelná rez nebo zbytky spáleného prachu se zjistí čistým bílým hadříkem, na kterém po protření vývrtu zůstanou tmavohnědé nebo černé skvrny. Šedé skvrny ve vývrtu hlavně, které nezanechávají při protírání vývrtu na hadříku skvrny, nejsou vadou;
- krupičky rzi, které se jeví jako tečky nebo malé kapky na některých místech nebo po celém vývrtu;
- mělké temné skvrny, které zůstaly po odstranění rzi;
- jamky po rzi jsou okem viditelné jamky v kovu;
- pomědění, které je způsobeno při střelbě se střelami s tombakovým pláštěm; oku se jeví jako lehký měděný povlak nebo hrbolky ve vývrtu hlavně;
- poškrabaniny ve tvaru čárek, mnohdy se zřetelným vyhrzeznutím kovu na povrchu vývrtu;
- zaoblení (opotrebování, odloupání chromové vrstvy) polí projevující se zvláště na levých hranách polí; vyskytuje se nejčastěji za nábojní komorou a u ústí hlavně;

- temné skvrny a nepravidelný povrch za nábojní komorou (odloupáný chrom), což je příznakem vypálení přechodového kužele;
- vydutí v podobě příčného temného prstence; ze samopalu s takto poškozenou hlavní se nesmí střílet, pokud samopal nebyl přezkoušen střelbou na rozptyl;
- ohnutí hlavně, které se projevuje nepravidelnou délkou stínu ve vývrtu při otáčení hlavní;
- potlučeniny na zadní čelní stěně hlavně a škrábance v nábojní komoře.

155. Při prohlídce pístu a plynového násadce přezkoušet:

- není-li hlava pístu nadměrně opálená nebo potlučená;
- není-li pístová trubice zadřená nebo propálená a není-li na vnitřních stěnách nános karbonu a nečistot;
- je-li pohyb pístu v pístové trubici plynulý bez zadrhávání.

156. Při prohlídce pouzdra závěru přezkoušet:

- nejsou-li vodící lišty, drážky a činné plochy poškrabány nebo omačkány; oleštění ploch výstupků, o které se opírají uzamykací ozuby závory, je přípustné;
- není-li vyhazovač napěchován, ulomen nebo posunut v drážkách;
- není-li záchytka závěru naprasklá, ulomená nebo napěchovaná;
- není-li pojistník ohnut a je-li v zajištěné poloze nepohyblivý;
- zda není odřena laková vrstva na pouzdře závěru;
- pohybuje-li se píst volně ve vedení v základně hledí.

157. Při prohlídce závěru zkontrolovat:

a) Nosič závorníku:

- nejsou-li vodící lišty, drážky a činné plochy poškrabány a omačkány;
- prohlédnout čelní dosedací plochu, zda není napěchována;
- není-li na plochách a hranách odloupána nebo vydrolena chromová vrstva.

b) Závorník:

- není-li vypáleno lůžko pro dno náboje a otvor pro zápalník;
- nejsou-li kolem otvoru pro zápalník trhliny, jamky nebo kovové usazeniny;
- nejsou-li činné plochy omačkány nebo napěchovány;
- zda není konec otvoru zápalníku rozpěchován, tj. prochází-li zápalník volně otvorem v lůžku pro dno náboje; zápalník se musí vysouvat nebo skrývat do otvoru při převrácení závorníku působením vlastní váhy nebo nanejvýš při slabém poklepu závorníkem o dlaň;
- je-li drápek vytahovače přitlačován do lůžka závorníku dostatečnou silou;
- není-li vytahovač svíran stěnami své drážky, tj. vrací-li se po vychýlení energicky do výchozí polohy;
- nemá-li vytahovač trhliny nebo není-li drápek vytahovače ulomen nebo jinak poškozen.

c) Závora:

- pohybuje-li se volně v ložiskách závorníku;
- nejsou-li hrany uzamykacích ozubů potlučeny nebo jinak deformovány; oleštění činných ploch uzamykacích ozubů a horní (překluzové) plochy se připouští;
- sklápí-li se závora do uzamknuté polohy vlastní vahou;
- není-li na plochách nebo hranách odloupána nebo vydrolena chromová vrstva.

d) Úderník:

- není-li spoušťový ozub na hlavě úderníku nadměrně opotřebován;
- prochází-li úderník volně otvorem v nosiči závorníku.

158. Při prohlídce spušťadla přezkoušet:

- otáčí-li se spoušť a záchyty úderníku volně na svých čepech;
- není-li některé rameno péra spušťadla zlomeno nebo ohnuto a jsou-li ve správné poloze pod záchyty úderníku;
- nejsou-li záchyty úderníku opotřebovány natolik, že nezachycují spolehlivě úderník.

159. Při prohlídce pažby a předpažbí prohlédnout:

- nejsou-li dřevěné části prasklé, potlučené nebo jinak deformované;
- není-li pažba uvolněna;
- není-li uvolněno nebo poškozeno poutko na pažbě;
- není-li potlučena botka a uvolněn její šroub.

160. Při prohlídce **ramenní opěry** zkontrolovat:

- zda držák ramenní opěry je pevně přišroubován k pouzdru závěru;
- zda se dá ramenní opěra lehce a plynule uvolňovat z obou poloh stlačením stiskátka;
- drží-li ramenní opěra pevně a nehybně v obou polohách.

Prohlídka příslušenství

161. Před čištěním samopalu je třeba prohlédnout:

a) Brašnu na zásobníky:

- zda impregnovaná plachtovina není v některých místech prodřena a znečištěna;
- není-li boční kapsa a její příklop se zápinkou odpárán;
- nejsou-li odpárány přihrádky v brašně nebo kožené olemování;
- není-li utržen knoflík na brašně a zápinka na příklopu.

b) Zásobník:

- zda podavač, ústí zásobníku a stěny nejsou poškozeny (potlučeny, odřeny, promáčknuty);
- není-li unavená nebo sedlá zpruha podavače;
- činnost podavače: zásobník naplnit 8 až 10 školními náboji a zasunout ho do složeného samopalu; závěr stáhnout za napínací páku do zadní polohy a vypustit — opakovat až do vyprázdnění všech nábojů ze zásobníku. Závorník po každé musí zasunout náboj do nábojní komory a při zpětném pohybu jej vytáhnout a vyhodit z pouzdra závěru;
- zda dno zásobníku je pevně zajištěno pojistkou.

c) Bodák vz. 58 s pochvou:

- lze-li snadno a volně bodák vztyčit a skrýt;
- neviklá-li se bodák v drážce na spodku nosiče mušky a nemá-li vůli v podélném směru;
- není-li povrch bodáku potlučen a odřen;
- není-li pochva bodáku rozpárána;
- zda řemínek a knoflík správně zajišťují bodák proti vypadnutí z pochvy.

d) Jednotný popruh ručních zbraní:

- není-li znečištěn promaštěním, prodřen a otřepen.

e) Vytěrák:

- zda díly vytěráku nejsou pokřiveny; jejich závit poškozeny nebo ulomeny;
- zda se oba díly vytěráku dají do sebe správně zašroubovat v jeden celek (sešroubovaný vytěrák se nesmí viklat);
- zda nejsou na styku sešroubovaných dílů ostré hrany;
- je-li sešroubovaný vytěrák rovný.

f) Koudelníček:

- jde-li zašroubovat do vytěráku nebo do zátky olejničky;
- je-li souosý s vytěrákem;
- nemají-li žebra koudelníčku trhliny a ostřiny;

g) Žíněný kartáček:

- jde-li zašroubovat správně do vytěráku nebo do zátky olejničky;
- není-li drát se žíněmi uvolněn v krčku kartáčku;
- není-li pokřiven, nalomen a nemá-li ostřiny;
- nejsou-li žíně znečištěny nebo příliš opotřebovány, popř. vypadány.

h) Chránítka ústí:

- není-li otvor chránítka ústí natolik opotřebován, že by při čištění vytěrák mohl dřít u ústí hlavně o vývrt;
- jde-li lehce nasadit na chránítka závitu.

ch) Olejničku:

- zda je v ní dělový olej;
- zda je uzávěr (zátky) v pořádku a zda olejnička neteče;
- jde-li do zátky zašroubovat žíněný kartáček, koudelníček nebo vytěrák.

i) Klíč mušky:

- zda není pokřiven nebo zlomen.

j) Cvičný násadec:

- není-li potlučen, není-li jeho otvor ucpán;
- není-li jeho závit poškozen, což se ověří našroubováním na ústí hlavně.

U všech těchto částí příslušenství se kontroluje, zda není setřena jejich povrchová ochrana a zda nejsou pokryty rží.

Čtvrtletní prohlídka samopalu vz. 58

162. Čtvrtletní prohlídka samopalu provádí se při jednom z měsíčních ošetřování a provádí ji vždy náčelník dělostřeleckého vyzbrojování se svými orgány. Výsledky prohlídky se zapisují do záznamníku o výzbroji. Výsledky této prohlídky slouží k upřesňování plánů úkolů pro plukovní dílnu (dělostřeleckou dílnu TOP).

Profylaktické prohlídky samopalu vz. 58

163. Profylaktická prohlídka koná se vždy v podzimním období a musí být ukončena do příchodu zimních mrazů, tj. do 1. prosince každého roku.

HLAVA 4 - ČIŠTĚNÍ, KONZERVOVÁNÍ A ODMOŘOVÁNÍ 7,62mm SAMOPALU vz. 58

1. Všeobecná ustanovení o čištění a konzervování

164. Jednou z podmínek spolehlivé činnosti, přesnosti střelby a životnosti samopalu je správné a včasné čištění a konzervování a konání prohlídek veliteli a technickými orgány. Velitelé, počínaje velitelem čety, jsou povinni kontrolovat a řídit správné rozbírání, čištění, konzervování a skládání samopalů. Samopal musí být udržován vždy v naprostém pořádku a čistotě.

Ošetřování samopalů vz. 58, které jsou u jednotek v používání, se dělí na

- denní,
- týdenní,
- měsíční.

165. Denní ošetřování samopalů se provádí ihned po skončení výcviku, v době vyhrazené k ošetřování samopalů v denním řádu nebo podle potřeby i mimo tuto dobu. Rozsah ošetřování se určuje podle potřeby, která vyplývá z podmínek výcviku konaného toho dne, z povětrnostních podmínek při výcviku apod. Není např. bezpodmínečně nutné čistit hlaveň samopalu, byl-li prováděn jen pořadový výcvik nebo výcvik se zbraní (bez nabíjení školních nábojů apod.).

Naopak, probíhala-li střelba cvičnými náboji, je nutné důkladné a správné vyčištění hlavně a potom řádné nakonzervování. Po střelbě ostrými nebo cvičnými náboji se okamžitě po skončení střelby nebo cvičení, ihned na střelnici (cvičisti) vývrt hlavně pročišťuje emulzí čistícího zbrojního oleje nebo roztokem čistícího prostředku SOD. Potom se ihned do sucha vývrt hlavně a lůžko pro dno nábojnice v závorníku vytřou a nakonzervují. Po návratu ze střelby se provede úplné vyčištění samopalu. V následujících 3 až 4 dnech se čištění opakuje; denně se protře vývrt hlavně bílým hadříkem. Objeví-li se při tomto čištění na hadříku ještě stopy nečistoty po zplodinách hoření nebo rzi, musí se čištění opakovat.

Rozsah ošetřování nemá tedy být každý den stejný a musí se přihlížet ke skutečné potřebě. Potřebu posoudí snadno velitel, který řídil výcvik. V žádném případě se nesmí stát, aby samopaly byly po výcviku uloženy bez ošetření. Při správném dodržování těchto zásad nemůže dojít k neúměrnému zhoršení technického stavu samopalu.

166. Týdenní ošetřování samopalů se provádí ve dny stanovené plánem útvaru (obvykle v hospodářských dnech). Rozsah čištění určuje velitel jednotky podle toho, jak byly samopaly v době od posledního týdenního ošetřování používány a jak byly ošetřovány při denním ošetřování.

Obvykle bude ošetřování zahrnovat úplné vyčištění samopalu. Zároveň se provede částečné rozebrání samopalu. Prohlídka samopalu se koná vždy po jeho vyčištění do sucha a teprve po jejím skončení může být dáno povolení ke konzervování. Po nakonzervování se provádí kontrola, jak bylo konzervování provedeno. Prohlídku může provádět velitel jednotky nebo technik.

167. Měsíční ošetřování se provádí obdobně jako týdenní, ale liší se od něho tím, že je vždy **přítomen technik** a podle možnosti i náčelník dělostřeleckého vyzbrojování útvaru nebo příslušníci plukovní dělostřelecké dílny (dělostřelecké dílny TOP).

168. V boji nebo při delších cvičeních v terénu, se ošetřování provádí denně během přestávek ve cvičení nebo v přestávkách boje.

169. Čištění a konzervování samopalů provádějí vojáci pod dozorem velitele družstva nebo velitele čety; ten je povinen:

- určit potřebný stupeň rozebrání, čištění a nakonzervování;
- přezkoušet, zda vojáci mají předepsané čistící a konzervační prostředky, zda jsou úplné a v řádném stavu;
- přezkoušet, zda bylo čištění správně a úplně provedeno; teprve potom dát svolení k nakonzervování samopalů;
- přezkoušet, zda byly samopaly správně nakonzervovány, a potom dát svolení k jejich uložení.

170. Čištění samopalů v kasárnách (táborech) se provádí v místnostech (ve stanech) zvláště k tomu určených a vybavených zvláštními stoly pro čištění zbraní. Na pochodech a v poli se čistí samopaly na podložkách, deskách, prknech apod. předem očištěných od špíny, bláta a prachu.

2. Prostředky k čištění a konzervování

171. K čištění a konzervování samopalů je dovoleno používat jen předepsaných čisticích a konzervačních prostředků dobré jakosti. K **čištění** samopalů se používá

- čistých hadrů jemných (barevných i bílých) k čištění a mazání součástek;
- konopné hrubě česané koudelce bez pazdří (jen k čištění hlavní);
- čisticího zbrojního oleje k přípravě vodní emulze smícháním jednoho dílu čisticího zbrojního oleje se třemi díly vody (pokud možno měkké) k rozpouštění nečistoty na součástkách vystavených účinku prachových plynů (vývrt hlavně, závěr, píst); **je zakázáno používat čisticího zbrojního oleje nebo emulze k mazání, popř. konzervování**; olej ani emulze nechrání před korozí, slouží jen k čištění;
- vodního roztoku čisticího prostředku SOD se používá jako náhrady za čisticí zbrojní olej mimo zimní období. Roztok se připraví rozpuštěním obsahu jednoho sáčku (16 g) v jednom litru vody;
- petroleje ke svícení k rozpouštění a smývání ztvrdlých starých mazadel (vazelíny P), nečistot a rzi. Po použití petroleje musí být součástky pečlivě do sucha otřeny koudelí, pak suchým čistým hadříkem a nakonzervovány;
- žíněného kartáčku (z příslušenství samopalu).

172. Ke konzervování samopalů se používá

- konzervační vazelíny P k ochraně kovových částí samopalu před korozí. Této vazelíny se používá po celý rok tehdy, když teplota neklesne pod -10°C ; vazelína P nesmí obsahovat žádnou vlhkost. Je-li podezření, že mazadlo obsahuje vlhkost, musí být vazelína a olej před použitím zbaveny vlhkosti zahřátím na teplotu 105 až 115°C . Nepředehřáté vazelíny lze používat jen ke krátkodobému konzervování;
- dělového oleje k mazání třecích ploch samopalů, které jsou v používání;
- dřevitého (dřevného) oleje (nebo lněného oleje) k napouštění dřevěných částí zbraně (pažby a nadpažbí).

173. Čištění a nakonzervování v zimním období:

Čištění při teplotách nad bodem mrazu a při teplotách blízkých bodu mrazu (do -20°C) se provádí stejným způsobem jako v období letním, s použitím týchž prostředků (čisticího zbrojního oleje, čisticího prostředku SOD). Při teplotách pod -20°C se používá k čištění jen petroleje.

Ke konzervování samopalů v běžném používání se v zimním období (od počátku listopadu do konce února) při mrazu pod -10°C používá směs dělového oleje a vazelíny P v poměru 3:1. Poklesne-li teplota mimořádně pod -30°C , používá se ke krátkodobému konzervování čistého dělového oleje. Olej je použitelný jenom do teploty -40°C , ale nezaručuje dlouhodobou odolnost proti korozi.

174. Ke konzervování uloženého materiálu se používá

- konzervační vazelíny P zředěné dělovým olejem v poměru 1:2 k mazání hlavně a závěru;
- konzervační vazelíny P zředěné dělovým olejem v poměru 1:1 k mazání vnějších ploch samopalu.

Konzervační prostředky musí být uchovány v uzavřených a předepsaných nádobách označených příslušnými nápisy. Čisticí prostředky je nutno chránit před znečištěním prachem a vlhkem.

Podrobný popis konzervačních prostředků a způsobu zacházení s nimi viz v předpise „Ukládání a udržování materiálu dělostřeleckého vyzbrojování a munice u vojsk“, evid. zn. Dě1-22-1 a dále viz předpis „Čisticí a konzervační prostředky, maziva a nátěrové hmoty pro materiál dělostřeleckého vyzbrojování KUSOVNÍK A NORMY SPOTŘEBY“, evid. zn. Dě1-51-53.

3. Postup při čištění a konzervování samopalu

175. Po střelbě, školení a po cvičení se samopal k čištění částečně rozebere. Úplně rozebrat samopal k čištění je třeba jen tehdy, byl-li silně znečištěn, nebo když byl delší dobu ve vlhku, sněhu apod. Úplné rozebrání samopalu k čištění provádí technik pro ruční zbraně.

176. Při čištění a konzervování částí samopalu je nutno postupovat takto:

a) **Vývrt hlavně** se čistí ze strany ústí. K tomu je třeba sešroubovat oba díly vytěráku a koudelníček. Na vytěrák se navleče chránítka ústí. Konec vytěráku s kruhovou drážkou se zasune do podélného otvoru ve vyšroubované zátce olejničky a zajistí se klíčem mušky, který se prostrčí příčným otvorem v zátce olejničky. Na koudelníček se namotá vrstva koudelce tak, aby při čištění mohla projít vývrtem hlavně mírně ztuhla a vyplňovala dobře drážky. Potom se koudel namočí do emulze čisticího zbrojního oleje (nebo do vodního roztoku čisticího prostředku SOD) a koudelníček omotaný koudelí se vsune do

vývrtu hlavně směrem od ústí. Chránítka ústí se převleče přes chránítka závitu a pootočí tak, aby pojistka chránítka závitu zapadla do výřezu v chránítka ústí. Vytěrák se uchopí za klíč mušky a zátku a plynule bez násilí se protahuje sedmkrát až desetkrát po celé délce vývrtu. Potom se chránítka ústí sejme, vytěrák se vytáhne a koudel se vymění; namočí se znovu do čisticího prostředku a opět se vytěrákem několikrát protáhne vývrt hlavně.

Potom se vytěrák a koudelníček očistí od emulze a výřezem v koudelníčku se provleče suchý čistý hadřík. Čištění hadříkem se několikrát opakuje, pokud se na hadříku objevují hnědé nebo černé skvrny od rzi nebo spalných produktů. Objevují-li se tyto skvrny i po několikerém vytření hadříkem, je nutno opakovat čištění koudelí a čisticím prostředkem SOD a pak opět vytřít vývrt hlavně do sucha čistými hadříky.

Když při posledním protáhnutí vývrtu hlavně nebudou zjištěny na hadříku stopy spalných produktů prachu (černých nebo hnědých skvrn) nebo rzi, vyčistí se nábojní komora. K čištění nábojní komory a pístové trubice se koudelníček zašroubuje do příčného otvoru v zátce olejníčky ze strany otvoru bez závitu. Nábojní komora se potom vyčistí stejným způsobem jako vývrt hlavně, přičemž olejníčka ve svislé poloze slouží jako rukojeť koudelníčku.

Po skončení čištění vývrtu hlavně a nábojní komory se ještě jednou protáhne celý vývrt hlavně do sucha čistou koudelí nebo hadříkem. Potom se vývrt pečlivě prohlédne proti světlu pomalým otáčením hlavně v rukou. Zvlášť je třeba pečlivě prohlédnout hrany drážek u ústí a nábojní komory, odkud se nečistoty nejtěžší odstraňují. K zjišťování stavu nábojní komory a vývrtu hlavně se používá odrazového zrcátka.

Bylo-li prohlídkou zjištěno, že vývrt hlavně a nábojní komora jsou naprosto čisté, ihned se lehce nakonzervují vazelinou P. Do výřezu v koudelníčku se navleče hadřík nasycený vazelinou P. Hadřík musí být tak veliký, aby vývrtem hlavně lehce procházel. Vytěrák se potom plynule protáhne celou délkou vývrtu hlavně dvakrát až třikrát tak, aby konzervační prostředek dobře přilnul na drážky a pole vývrtu hlavně a nábojní komory a vytvořil tenkou souvislou vrstvu.

Příliš namazané součástky se rychle znečišťují, a proto je třeba nanášet na ně jemnou vrstvu konzervačního prostředku promaštěným hadříkem. Při mazání vybrání, drážek a štěrbin je třeba hadřík namotat na dřívko. Konzervování vývrtu hlavně dělovým olejem chrání před korozí nejvýše několik dní.

Ponechá-li se do sucha vyčištěný vývrt hlavně déle než 1 hodinu, navlhne působením okolního vzduchu a nesmí se již konzervovat, dokud není opět vytřen čistým, suchým hadrem.

Zjistí-li se při čištění rez, změkčuje se čisticím roztokem, petrolejem nebo konzervačním prostředkem a potom se vytírá koudelí. Samopal, u kterého nelze z vývrtu hlavně uvedeným způsobem odstranit zbytky prachových zplodin a rez, je třeba odevzdat do dělostřeleckých dílen.

Používat jiných způsobů odstraňování rzi u jednotek je zakázáno.

b) **Pístová trubice** se protře koudelí nasycenou čisticím prostředkem SOD a pak se do sucha vytře. Čištění se provádí tak dlouho, dokud nejsou odstraněny všechny usazeniny z prachových plynů. Do sucha vytřená pístová trubice se nakonzervuje tenkou vrstvou vazelíny P.

c) Při čištění **pístu** je třeba věnovat pozornost odstranění usazenin z obvodové drážky na jeho hlavě. Po promytí v čisticím prostředku se píst otírá koudelí. Píst po odstranění nečistot se do sucha vytře čistým hadrem a nakonzervuje slabou vrstvou vazelíny P.

d) **Pouzdro závěru, závěr** a nerozebrané **spuštěadlo, hledí a vratné ústrojí** se čistí pomocí dřívek omotaných hadříkem namočeným v čisticím zbrojním oleji; otvory, drážky, výřezy a vybrání se čistí zašpičatělými dřívky. Po vyčištění se součástky do sucha vytřou čistým hadrem a nakonzervují se vazelinou P. Též se přezkouší, zda po čištění nerozebraného spuštěadla je poloha součástek spuštěadla správná, zvláště ramen péra spuštěadla. Součástky silně znečištěné spalnými produkty prachu lze ponořit do čisticího roztoku nejvýše na dobu půl hodiny (delší doba není účelná); zbytky čisticího roztoku je nutno však pečlivě odstranit. Ponechat ve vývrtu hlavně čisticí zbrojní olej nebo jeho emulzi je zakázáno.

e) Dřevěné součásti samopalu, tj. **pažba, pažbička a předpažbí**, se otřou mastným hadrem a poté se do sucha vytřou čistým suchým hadrem; občas se napouštějí dřevitým (lněným) olejem.

f) **Lakované části** samopalu, jako jsou vnější povrch hlavně, pouzdra závěru, lučák, víko vratného ústrojí a botka, se nekonzervují; otírají se promaštěným hadrem a potom se otřou čistým suchým hadrem.

Po nakonzervování voják samopal složí a předloží veliteli družstva; ten zkontroluje správnost složení a nakonzervování a přezkouší jeho činnost. Jestliže při skládání samopalu byl někde konzervační materiál setřen, je třeba vrstvu konzervačního materiálu obnovit.

4. Odmořování samopalů a nábojů zasažených otravnými látkami

Částečné odmořování

177. Byl-li samopal v boji zasažen některou bojovou chemickou látkou, je voják povinen nasadit své ochranné prostředky (ochrannou masku, pláštěnku a rukavice). Pak teprve, a to vždy jen na rozkaz velitele, provede částečné odmoření zbraně tím způsobem, že hadry, gázou nebo koudelí odstraní kapky otravné látky s povrchu součástek, jichž se může nebo musí dotýkat při stříbě a přenášení samopalu. Když je to možné, použije voják odmořovacího prostředku, obsaženého v individuálním protichemickém balíčku, tím způsobem, že na potřísněná místa po důkladném odsátí kapiček otravné látky nanáší hadříkem (gázou nebo koudelí) kašičku připravenou z práškovitého odmořovacího prostředku. Přitom nutno dbát, aby se odmořovalo látkou natíralo jen zasažené místo a nikoli celá plocha součástky. V obou případech se musí provést úplné odmoření zbraně na místě speciální očisty ihned, jak je k tomu příhodná doba.

Úplné odmořování

178. Úplné odmoření samopalu lze provádět dvojím způsobem:

a) K prvnímu způsobu úplného odmoření samopalu se připraví dvě nádoby s rozpustidlem (směs benzínu a petroleje v poměru 1 : 1 nebo čistý benzín), hadry a koudel. Nebylo-li provedeno částečné odmoření, samopal se na povrchu důkladně očistí hadry nebo koudelí a úplně se rozebere. Všechny malé kovové součástky se vloží do jedné nádoby s rozpustidlem, důkladně se properou a vytřou do sucha hadrem nebo koudelí. Po vytření se namažou vazelinou P nebo dělovým olejem. Velké kovové součástky samopalu se dvakrát až třikrát otřou koudelí namočenou v rozpustidle z druhé nádoby. Jednou upotřebená koudel se po druhé již do nádoby s rozpustidlem nesmí vkládat. Takto ošetřené součástky se opět otřou do sucha a nakonzervují. Dřevěné součástky samopalu (pažba) se omyjí rozpustidlem z druhé nádoby a do sucha vytřou. Omytí a otírání se opakuje dvakrát až třikrát.

b) Druhý způsob úplného odmoření samopalu se provádí prostředky odmořovací soupravy I. Samopal se po odstranění kapek otravných látek úplně rozebere. Na každou součástku se nanese štětečkem malé množství odmořovací látky z příslušné nádoby s červeným uzávěrem a tímž štětečkem se na povrchu součástky důkladně rozetře. Odmořovací látka se nechá působit 1 až 2 minuty a pak se součástka pečlivě otře hadříkem. Po vysušení se na součástku nanese štětečkem větší množství emulze z nádoby s černým uzávěrem a součástka se opět do sucha vytře hadříkem. Takto ošetřený samopal se nakonzervuje obvyklým způsobem.

Poznámka. Podrobný návod k odmořování je uveden u každé odmořovací soupravy. Dezaktivace samopalu se provádí podle předpisu Pěch-VIII-5.

179. Není-li k dispozici žádné rozpustidlo ani odmořovací souprava, je možno odmoření provést tak, že se součástky vloží do tekoucí vody a důkladně se vymyjí. Potom se opět do sucha vytřou a nakonzervují.

180. Úplné odmořování se provádí na místech speciální očisty v protichemických zástěrách, rukavicích, botách a ochranných maskách.

181. Při odmořování je třeba dbát, aby nebyl potřísněn oděv nebo nechráněná místa těla.

182. Materiál (hadry, koudel, rozpustidla) použitý k odmořování se musí buď zakopat nebo jinak zničit. Ochranné prostředky a pracoviště se musí odmořit podle platných předpisů.

183. Aby se předešlo rezivění samopalů, opakuje se důkladné jejich očištění po 4 až 5 hodinách. Další čištění se provádí podle výsledků denní prohlídky.

Poznámka. Podrobný popis odmořování po zasažení otravnými látkami je uveden v pomůcce „Odmořování zbraní a bojové techniky“, Pom chem-3.

184. Odmořování samopalů a nábojů po zasažení bojovými radioaktivními látkami se provádí podle zvláštních předpisů.

HLAVA 5 - OPRAVY A NASTŘELOVÁNÍ 7,62mm SAMOPALU vz. 58

1. Opravy samopalu

185. Za včasné zjištění závad u samopalů, které vyžadují opravu, odpovídá velitel jednotky a ti velitelé, kteří provádějí plánované prohlídky. Voják, kterému byl samopal přidělen, je povinen okamžitě hlásit svému nadřízenému poruchu (závadu), která vyžaduje opravu. Je povinností náčelníků dělostřeleckého vyzbrojování útvarů a jejich orgánů znát co nejlépe technický stav samopalů, které jsou u jejich útvarů. K tomu jim slouží nejen výsledky měsíčních a čtvrtletních, nýbrž i namátkových prohlídek, pečlivé vedení veškeré dokumentace (záznamníků o výzbroji) a vyhodnocování výsledků prohlídek.

Vyhodnocením výsledků prohlídek se docílí lepšího plánování činnosti dílen a požadavků na opravy v dílnách vyššího stupně. Podle stupně opotřebení součástek a rázu poruchy (závady) se opravy provádějí buď přímo u útvaru nebo v dělostřeleckých dílnách vyššího stupně.

186. Opravy samopalů se provádějí ihned po zjištění poruch (závad) a to:

- u roty,
- v dělostřeleckých dílnách pluku nebo v divizních dělostřeleckých dílnách,
- v armádních dělostřeleckých dílnách,
- v dělostřeleckých základnách vojenského okruhu nebo dělostřeleckých základnách ministerstva národní obrany.

187. U roty se provádí

- odstranění malých závad nebo poruch,
- přezkušování nastřelení samopalu,
- výměna vadných součástek,
- odstranění poruch vzniklých při střelbě.

Uvedené práce provádí podle pokynů velitele jednotky zbrojář. K výměně vadných součástek používá součástek ze soupravy záložních a výstrojních součástek. Samopal odevzdaný do opravy v dílně pluku se zapisuje u jednotky do knihy zápůjček a oprav podle čl. 135 předpisu „Předpis o evidenci a účtování materiálu v Čs. lidové armádě“, evid. zn. Všeob-26-2.

188. V dělostřeleckých dílnách pluku se provádějí drobné běžné opravy a odstraňují se ty poruchy, které zbrojář u jednotky nemůže odstranit těmi prostředky, které má k dispozici. Za včasné provedení oprav materiálu v dělostřelecké dílně pluku odpovídá velitel útvaru a náčelník dělostřeleckého vyzbrojování. V dělostřeleckých dílnách divize se provádějí všechny běžné opravy a částečně střední opravy samopalů. V ostatních dělostřeleckých dílnách se provádějí opravy samopalů, které nelze provést prostředky plukovní nebo divizní dělostřelecké dílny.

189. Opravy samopalů, které nelze provést prostředky útvaru, vyžaduje náčelník dělostřeleckého vyzbrojování útvaru správkovým listem u nadřízeného velitelství.

Postup při rozbírání samopalu při opravách v dělostřeleckých dílnách

190. Odborný orgán při opravách samopalu v dělostřeleckých dílnách rozbírá kromě částí a ústrojí uvedených při popisu úplného rozbírání ještě tyto části:

- pažbu (nebo ramenní operu),
- pažbičku, podpažbí,
- nosič mušky,
- plynový násadec,
- části připevněné k závěru a nadpažbí.

a) K odšroubování **pažby** od pouzdra závěru je nutno nejdříve sejmut botku. Šroubovákem se vyšroubuje šroub botky a botka se sejme s hlaviště pažby. Tím se odkryje v pažbě dutina, do které vyčnívá hlava šroubu pažby. Do zářezu hlavy šroubu se vloží klíč a otáčením doleva se šroub pažby vyšroubuje z pouzdra závěru. Základna zadního poutka se vyjme z pažby tahem za poutko po vyšroubování šroubu botky.

b) **Ramenní opěra** se oddělí od pouzdra závěru odšroubováním šroubu držáku. Potom se vyšroubuje šroub stiskátka ramenní opěry, sejme se stiskátko se zpruhou a západka se vytáhne směrem nahoru. Tím se rameno opěry oddělí od držáku ramenní opěry.

c) K sejmutí **pažbičky** je třeba vyšroubovat šroub pažbičky pomocí šroubováku, který se zasadí do zářezu v hlavě šroubu. Jestliže není možno šroubem pažbičky pootočit, je třeba rozklepaný konec šroubu odvrátat.

d) Dřevěnou část **podpažbí** je možno sejmut po vyražení kolíku podpažbí, jehož oba konce jsou mírně roznyťovány. Po vyražení kolíku se vyjme zadní objímka podpažbí a dřevěná část podpažbí se vykloněním dolů vysune z přední objímky.

e) **Hlaveň** se vyjímá z pouzdra závěru tehdy, je-li pro další používání znehodnocena. K vytažení hlavě se používá speciálního zařízení. Tato výměna se provádí ve výrobním závodě.

f) **Nosič mušky** se snímá s hlavě tehdy, je-li poškozen nebo je-li nutno vyjmout hlavě z pouzdra závěru. Nejprve se z čepu mušky vyšroubuje muška klíčem a potom se vyrazí čep mušky. Přitom je třeba protilehlou stranu nosiče mušky opřít o pevnou podložku. K sejmutí nosiče mušky je třeba vyrazit dva kolíky, které zajišťují nosič proti otočení a posunutí. Přední kolík zajišťuje zároveň pojistku chránitka závitu proti vypadnutí. Při jeho vyražení je nutno dbát, aby se pojistka neztratila, neboť na ni působí značně stlačená pruha. Nosič mušky se sesouvá z hlavě poklepy na zadní plochu nosiče, nejlépe přes podložku z měkkého kovu, např. mědi. Přitom je nutno věnovat pozornost tornu, aby se nepoškodila laková vrstva na hlavni (jestliže není poškozena hlavě).

g) **Plynový násadec** se snímá pouze tehdy, je-li nutno vyjmout hlavě. Postup při jeho snímání je obdobný jako u nosiče mušky: vyrazí se zajišťovací kolík a poklepem na zadní stěnu násadce se násadec spolu s přední objímkou podpažbí sejme s hlavě.

h) **Vyhazovač** se vyráží ze svého lůžka směrem k nábojní komoře.

i) **Pojistník čepů spušťadla a lučik s lůžkem pro pažbičku** se sejme s pouzdra závěru po odseknutí připevňovacích nýtů.

j) **Dřevěnou část nadpažbí** lze oddělit od pláště nadpažbí buď vysunutím na levou, nebo na pravou stranu po vyrovnaní přídržek. Kolík nadpažbí se vyjímá takto: nastaví se tak, aby jeho válcová část stlačovala západku, jejíž kruhová drážka se nastaví proti otvoru v pravém výstupku vložky nadpažbí. Do tohoto otvoru se zastrčí špičatý konec klíče mušky, který zadržuje západku ve stlačené poloze. Nyní lze kolík nadpažbí vytáhnout směrem doprava. Při vytahování kolíku je třeba nastavit proti otvoru ve výstupku dlaň, aby západka nebyla tlakem pruhy vymrštnuta a neztratila se.

2. Přezkoušení nastřelení samopalů a jejich nastřelování

(Obr. 47 až 49)

Všeobecná ustanovení

191. Všechny samopaly dodávané útvaru jsou již nastřeleny výrobním závodem. Nastřelení samopalů se přezkoušuje

a) po přidělení samopalů útvarům:

— u nových samopalů jen v tom případě, je-li podezření, že bylo porušeno původní (tovární) nastřelení;

— u starších samopalů vždy;

b) kdykoli se při střelbě zjistí neobvyklé úchytky zásahů nebo neobvyklý rozptyl;

c) po výměně součástí nebo po opravách, které by mohly porušit nastřelení.

Samopaly se znovu nastřelují v dělostřeleckých základnách po opravách (výměna hlavě, hledí apod.) které porušují nastřelení, nebo nevyhovělo-li nastřelení samopalu při jeho přezkušování u útvaru.

V **poli** je velitel povinen využít každé vhodné příležitosti, aby přezkoušel nastřelení samopalů své jednotky.

192. Nastřelení přezkoušuje velitel čety a roty. Nadřízení velitelé až po velitele útvaru vto jsou povinni kontrolovat přesné zachování pravidel o nastřelování samopalů. Před přezkušováním nastřelení musí být samopaly pečlivě prohlédnuty technikem pro ruční zbraně, a je-li třeba, opraveny. Při nastřelování musí být přítomen technik pro ruční zbraně nebo zbrojář s potřebným nářadím. Hlavě samopalu musí být před střelbou vytřena na sucho.

193. Přezkoušení nastřelení se provádí za příznivých povětrnostních podmínek pro střelbu (teplo, bezvětří, jasno) na otevřené střelnici, v krajním případě na kryté střelnici nebo v úseku otevřené střelnice chráněném před větrem.

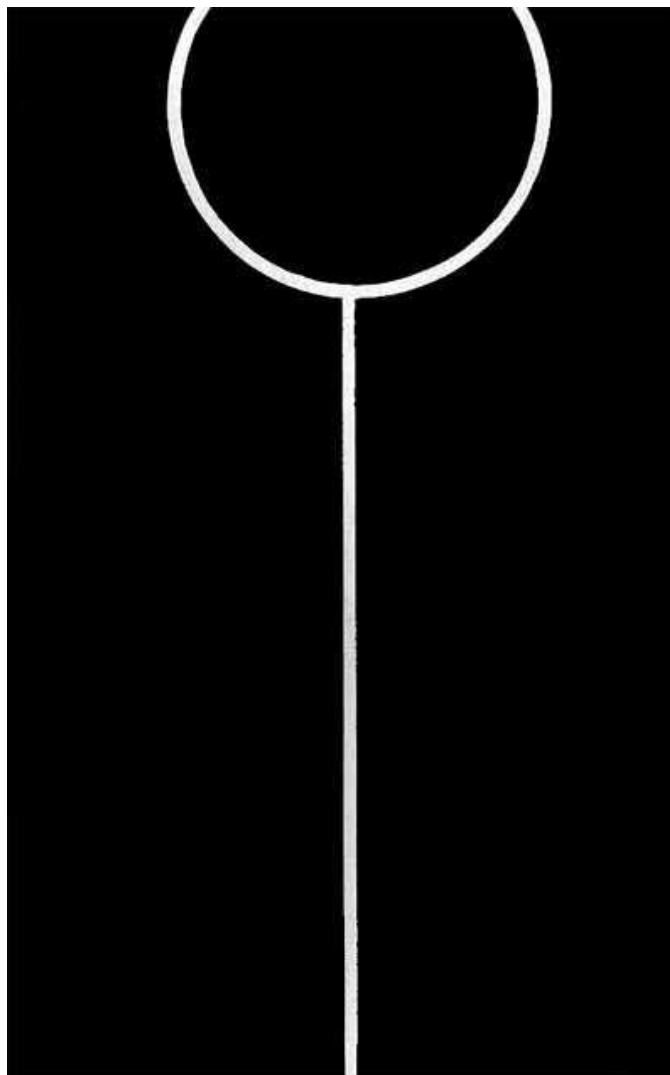
194. Vlastní střelbu při přezkušování nastřelení provádějí nastřelovači vybraní velitelem roty z nejlepších střelců. Nastřelování (přezkoušení nastřelení) je přítomen též střelec, jehož samopal se nastřeluje (přezkušuje), a jeho velitel družstva.

195. K přezkoušení nastřelení a k nastřelování smí být použito pouze 7,62mm nábojů vz. 43. Všechny náboje musí být stejné výrobní série.

196. Nastřelení samopalů se přezkušuje na dálku 100 m, přičemž hledí je nastaveno na dálku „3“. Střílí se buď se vztyčeným bodákem nebo bez bodáku na bílý terč nejméně 1 m vysoký a 0,5 m široký. Na terči je připevněn nástřelný list.

Nástřelný list (obr. 47) je černý obdélník 35 cm vysoký a 25 cm široký. Záměrným bodem je střed spodního okraje nástřelného listu (černého obdélníku), který má být přibližně ve stejné úrovni s okem střelce (v úrovni hlavně přezkušovaného samopalu při jeho zamíření).

Na svislé čáře, která prochází **záměrným bodem**, se vyznačí normální poloha středního zásahu. Tento střední zásah při hledí 3 má být ve výšce 28 cm nad záměrným bodem a je zároveň **kontrolním bodem** při určování přesnosti nastřelení samopalu. Kolem kontrolního bodu je opsána **kontrolní kružnice o** průměru 10 cm.

Obr. 47. Nástřelný list

197. Střílí se vleže s oporou. Jako opory se použije pytlíku nepříliš tvrdě nacpaného dřevěnými pilinami. Při střelbě musí být levá ruka, držící samopal za podpažbí, opřena o oporu.

Postup při přezkoušení nastřelení samopalu a nastřelování

198. Nastřelovač nabije do zásobníku 4 náboje a vypálí 4 rány jednotlivě, přesně a stále stejně zamířené na střed spodního okraje černého obdélníku, přičemž během střelby nemění polohu těla ani levé ruky.

199. Po skončení střelby (vystřelení těchto čtyř ran) prohlédne velitel terč a podle umístění zásahů posoudí jejich seskupenost a polohu středního zásahu. Samopal se považuje za nastřelený, dají-li se všechny čtyři zásahy, v krajním případě tři (je-li jeden zásah velmi odchýlen od ostatních) **zakrýt kruhem o průměru 18 cm a není-li střední zásah při tom uchýlen od kontrolního bodu více než o 5 cm na kteroukoli stranu.**

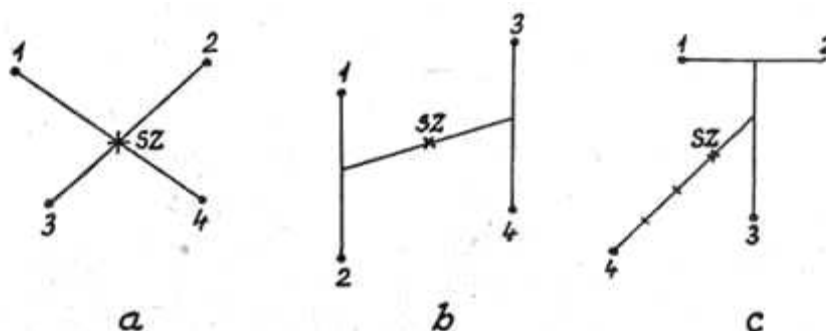
Stanovení středního zásahu

200. Stanovení středního zásahu ze **čtyř zásahů** (obr. 48). Při souměrném rozložení zásahů může se stanovit střední zásah jedním z těchto dvou způsobů:

- spojí se přímkami dva a dva zásahy křížem; průsečík obou přímek je střední zásah (obr. 48a);
- spojí se přímkami vždy dva a dva zásahy tak, aby se přímky neprotínaly. Obě přímky se rozpůlí a dělicí body se znovu spojí přímkou. Střed této přímky je hledaný střední zásah (obr. 48b).

Při nesouměrném rozložení zásahů se stanoví střední zásah takto:

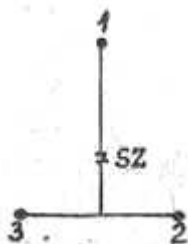
- spojí se přímkou dva libovolné zásahy a vzdálenost mezi nimi se rozdělí na poloviny;
- získaný bod se spojí s třetím zásahem a vzdálenost mezi nimi se rozdělí na tři stejné díly;
- dělicí bod, který je blíže k dvěma prvním zásahům, se spojí se čtvrtým zásahem a vzdálenost mezi nimi se rozdělí na čtyři stejné díly; třetí dělicí bod od čtvrtého zásahu je hledaný střední zásah (obr. 48c).

Obr. 48. Stanovení středního zásahu ze čtyř zásahů

201. Jestliže je jeden ze čtyř zásahů značně odchýlen od ostatních, nebere se na něj zřetel. Střední zásah ze **tří zásahů** (obr. 49) se stanoví takto:

- kterékoli dva zásahy se spojí přímkou a přímka se rozpůlí;
- střed této přímky se spojí se zbývajícím třetím zásahem;
- tato nová přímka se rozdělí na tři stejné díly; dělicí bod bližší ke spojnici prvních dvou zásahů je hledaný střední zásah.

Obr. 49. Stanovení středního zásahu ze tří zásahů

202. Nelze-li zakrýt zásahy kruhem o průměru 18 cm nebo je-li střední zásah odchýlen od kontrolního bodu na kteroukoli stranu více než o 5 cm, avšak ne více než o 12 cm, zjistí velitel se zbrojířem příčinu velkého rozptylu nebo velkých odchylek zásahů od kontrolního bodu. Po zjištění příčin opraví zbrojíř samopal pokud možno hned na místě a střelba se opakuje. Je-li výsledek opakované střelby opět nevyhovující, tj. **zásahy se nedají zakrýt kruhem o průměru 18 cm nebo střední zásah je odchýlen od kontrolního bodu více než o 12 cm**, samopal se odevzdá do dělostřelecké dílny k novému nastřelení. Zároveň se samopalem se odešle i zápis s nákresem rozmístění zásahů na kontrolním listě první i druhé střelby.

203. Vyhovuje-li seskupenost střelby samopalu stanovené podmínce (zásahy lze zakrýt kruhem o průměru 18 cm), ale úchylna středního zásahu od kontrolního bodu je větší než 5 cm, ne však více než o 12 cm, předá se samopal zbrojíři, a ten podle polohy středního zásahu provede patřičné posunutí nebo upravení výšky mušky. Muška se zašroubuje (sníží), je-li střední zásah pod kontrolním bodem, nebo se vyšroubuje (zvýší), je-li střední zásah nad kontrolním bodem. Čep mušky se posune vlevo (vpravo), je-li střední zásah vlevo (vpravo) od kontrolního bodu. Změnou polohy mušky a opakovanou střelbou se musí dosáhnout takové polohy mušky, při které úchylna středního zásahu od kontrolního bodu na kteroukoli stranu není větší než 5 cm.

204. Vyšroubování (zašroubování) mušky, změna její výšky o 1 závit (0,5 mm) nebo posunutí čepu mušky do strany o 0,5 mm mění polohu středního zásahu při střelbě na 100 m o 14 cm.

205. Jestliže jak seskupenost střelby, tak i poloha středního zásahu vyhovují výše uvedeným požadavkům, je přezkoušení nastřelení samopalu skončeno.

206. Po nastřelení samopalu, měnila-li se poloha mušky stranově, vyrazí technik pro ruční zbraně novou rysku na čepu mušky proti rysce na nosiči mušky. Starou rysku na čepu mušky zahradí nebo přeškrtně. Vyrážet novou rysku na nosič mušky je zakázáno. Byla-li porušena výšková poloha mušky, zakápně technik mušku znovu nitrolakem.

207. Výsledek a datum nastřelení (přezkušování nastřelení) samopalu se zapíše do záznamníku o výzbroji a do záznamu o střelbě. Zásahy se označují tečkami, střední zásah křížkem.

Poruchy a závady samopalu porušující nastřelení

208. Během používání samopalu nebo při přezkušování nastřelení se mohou vyskytnout tyto poruchy (závady), které mohou být příčinou posunutí středního zásahu:

- a) Posunutí čepu mušky do strany, ohnutý nebo naražený vrchol mušky — střely se uchylují na opačnou stranu, než na kterou je uchýlen vrchol mušky.
- b) Ohnutá nebo zešíkmená klapka hledí — střely se uchylují na stranu, na kterou je uchýlen zářez hledí.
- c) Naražené ústí vývrtu hlavně — střely se uchylují na opačnou stranu, než je poškození ústí.

209. Zvětšení rozptylu může být způsobeno těmito poruchami nebo závadami:

- a) Viklání klapky hledí do stran; klapka může být po každém výstřelu v jiné poloze a tím způsobuje zvětšení šířkového rozptylu.
- b) Viklání stavítka hledí: ozub stiskátka neudrží stavítka na klapce v pevné poloze, stavítka při výstřelech mění samovolně polohu na klapce a tím způsobuje zvětšení výškového rozptylu.
- c) Opatřebovaný (rozšířený) vývrt hlavně jak u ústí, tak u nábojní komory.
- d) Opatřebené, zaoblené nebo vydrolené hrany polí vývrtu hlavně.
- e) Zrezivělý vývrt hlavně, jamky po rzi, poškrábaniny ve vývrtu.

Nastřelování samopalů v dělostřeleckých základnách

210. Pro nastřelování musí mít náboje teplotu $+20 \pm 20$ °C. Není přípustné současné použití různých výrobních sérií nábojů.

211. Samopal se nastřeluje 8 jednotlivými ranami, přitom:

- a) střední zásah z osmi ran musí ležet v kruhu o průměru 8 cm, opsaném kolem kontrolního bodu;

b) rozptyl z těchto 8 ran musí být v kruhu o průměru 20 cm, měřeno od středů nejvzdálenějších zásahů. Vybočuje-li 1 zásah, je možno jej škrtnout a pak je směrodatný rozptyl ze 7 ran, který rovněž nesmí přesahovat kruh o průměru 20 cm. Měření se provádí stejně jako v předcházejícím případě a poloha středního zásahu je určena ze 7 ran. Za vybočený zásah se pokládá takový, který od středního zásahu zbylých 7 ran je vzdálen více, než je průměr kruhu opsaného zbylým sedmi ranám;

c) je dovolena úprava mušky v rozsahu vychýlení podélné osy o $\pm 0,5$ mm a na výšku o ± 1 mm od střední hodnoty mušky (54,6 mm měřeno od protilehlých výstupků nosiče mušky).

212. Samopal se považuje za nastřelený, je-li střední zásah v kruhu o průměru 8 cm a je-li možno všech 8 (popřípadě 7) zásahů přikrýt kruhem o průměru 20 cm

PŘÍLOHA 1 - TECHNICKÉ ÚDAJE

Technické údaje 7,62mm SAMOPALU vz. 58 P

Ráže	7,62 mm
Počáteční rychlost v_0	705 m/vt.
Počet drážek v hlavni	4
Stoupání drážek	240 mm
Celková délka samopalu (bez bodáku)	845 mm
Celková délka samopalu se vztyčeným bodákem	1000 mm
Délka hlavně	390 mm
Délka záměrné	353 mm
Rozsah hledí	od 100 do 800 po 100 m
Šířka samopalu	57 mm
Výška samopalu se zásobníkem	255 mm
Teoretická rychlost střelby (kadence)	800 ran/min
Bojová rychlost střelby: jednotlivými ranami	40 ran/min
Bojová rychlost střelby: malými dávkami	120 ran/min
Největší dostřel	2800 m
Smrtící účinek střely	do 2800 m
Z hlavně při nepřetržité střelbě lze vystřelit	270 ran
Váha samopalu bez zásobníku a bodáku	2,91 kg
Váha samopalu s plným zásobníkem a vztyčeným bodákem	3,77 kg
Váha prázdného zásobníku	0,19 kg
Váha plného zásobníku	0,68 kg
Váha brašny	0,58 kg
Váha brašny s příslušenstvím bez zásobníku	0,74 kg
Počet zásobníku v brašně	4
Váha bodáku bez pochvy	0,18 kg
Váha bodáku s pochvou	0,24 kg
Váha jednotného popruhu ručních zbraní	0,06 kg
Délka bodáku celková	285 mm
Délka čepele	175 mm

Technické údaje 7,62mm SAMOPALU vz. 58 V

Celková délka samopalu s odklopenou ramenní opěrou a vztyčeným bodákem	1000 mm
Celková délka samopalu s odklopenou ramenní opěrou (bez bodáku)	845 mm
Celková délka samopalu se sklopenou ramenní opěrou (bez bodáku)	636 mm
Šířka samopalu se sklopenou ramenní opěrou	72 mm
Váha samopalu bez zásobníku a bodáku	2,91 kg
Váha samopalu s plným zásobníkem a vztyčeným bodákem	3,77 kg

Technické údaje 7,62mm SAMOPALU vz. 58 Pi

Technické údaje jsou odlišné jenom

- záchytem pro upevnění zaměřovacího infradalekohledu,
- tlumičem ohně,
- dvojnožkou

Střelivo - 7,62 NÁBOJ vz. 43

Délka náboje	56 mm
Váha náboje	16,5 g
Váha střely	8 g
Váha prachové náplně	1,6 g
Váha 180 nábojů	3 kg
Váha prázdného truhlíku na náboje PM-2	3,46 kg
Váha plného truhlíku s nepáskovými náboji	31 kg
Váha plného truhlíku s páskovanými náboji	28 kg
Rozměr truhlíku na náboje	353 x 323 x 189 mm
Počet nepáskovaných nábojů v truhlíku	1520 kusů
Počet páskovaných nábojů v truhlíku	1200 kusů
Počet nepáskovaných nábojů v kartónu (rozměr 70 x 47 x 40 mm)	20 kusů
Počet páskovaných nábojů v kartónu (rozměr 128 x 63 x 21 mm)	20 kusů
Uložení nepáskovaných nábojů v kartónu	ve 4 vrstvách , po pěti kusech
Počet nábojů v zásobníku	30 kusů
Počet nábojů v páskovém zásobníku	10 kusů

Dopravní bedna

Vnější rozměry	113,5 x 54,5 x 34 cm
Do bedny se uloží samopalů vz. 58	10 kusů
Váha prázdné bedny	26 kg
Váha plné bedny	72,8 kg

Truhlík na záložní součástky samopalu vz. 58

Vnější rozměry	93 x 42,5 x 21 cm
Váha prázdného truhlíku	16,5 kg
Váha plného truhlíku	28 kg
Soustava je určena pro	100 kusů

Do 15t vagonu se naloží plných	100 beden
a k tomu záložních součástek	10 souprav
Do 20t vagonu se naloží plných	120 beden
a k tomu záložních součástek	12 souprav

PŘÍLOHA 2 - PODROBNÝ VÝKAZ PŘÍSLUŠENSTVÍ A SOUPRAVY ZÁLOŽNÍCH SOUČÁSTEK PRO 7,62mm SAMOPAL vz. 58

Obsahuje:

A. Příslušenství

B. Soupravu záložních součástek samopalu vz. 58

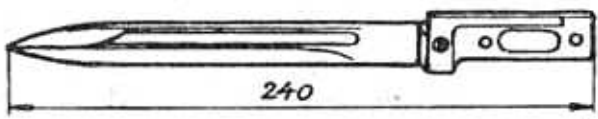
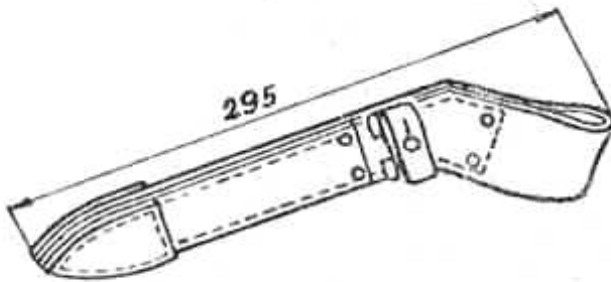

Význam zkratk:

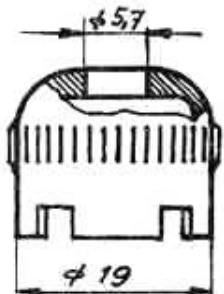

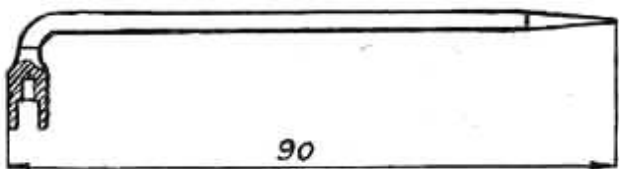
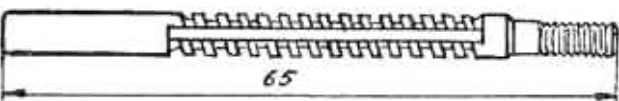
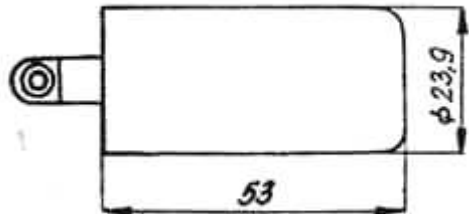
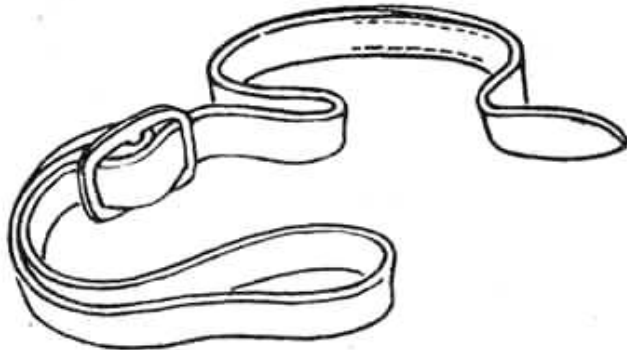
B - brašna na zásobníky (pro 1 zbraň)

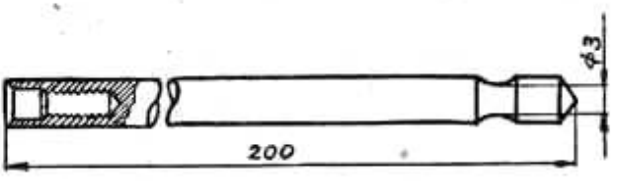
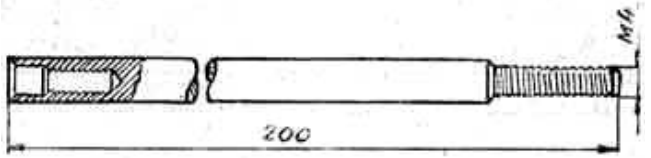
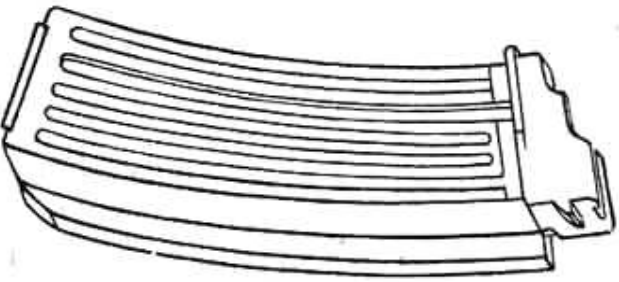
T - truhlík na záložní součástky (pro 100 samopalů)

Z - zbraň

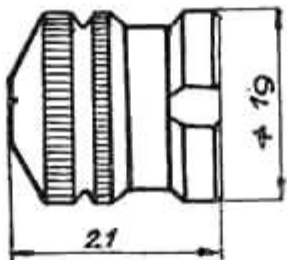
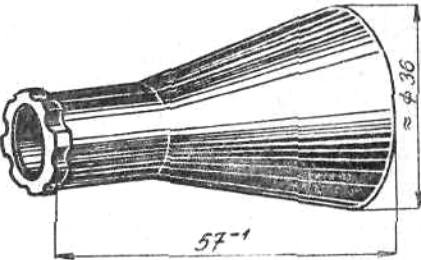

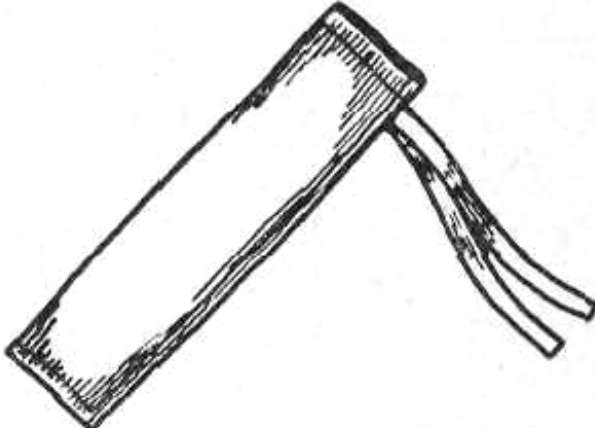
A. Příslušenství 7,62mm samopalu vz. 58

P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	Ul.
	Heslo	Bližší označení a rozlišovací znak				
1	Bodák	vz. 58	301		1	Z
2	Pochva	bodáku vz. 58	302		1	Z
3	Brašna	na zásobníky vz. 58	304		1	Z

	Název součástky					
4	Chránítko	ústí k čištění vz. 58	364		1	B
5	Kartáček	žíněný vz. 58	323		1	B
6	Klíč	mušky vz. 58	363		1	B
7	Koudel- níček	vz. 58	362		1	B
8	Olejníčka	vz. 58	321		1	B
9	Popruh	jednotný - ručních zbraní	305		1	Z

	Název součástky					
10	Vytěrák	dolní díl vz. 58	361		1	B
11	Vytěrák	horní díl vz. 58	360		1	B
12	Zásobník	úplný - vz. 58	205		4	B

Zvláštní příslušenství

13	Násadec	cvičný - vz. 58	368		1	B ¹⁾
14	Tlumič	ohně - vz. 58	43		1	Z ²⁾
15	Dvoj- nožka	vz. 58	216		1	Z ³⁾
16	Pytlík	plátěný - na příslu- šenství vz. 58	216		1	B

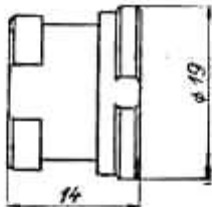
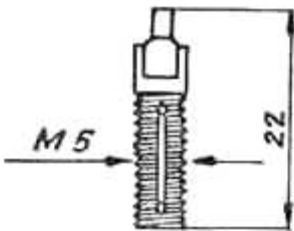
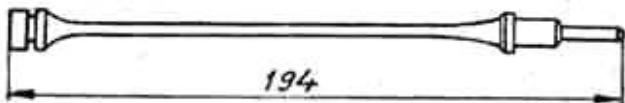
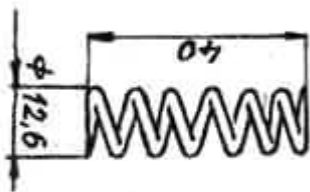
¹⁾ Nepatří do příslušenství a používá se jenom v míru; podle potřeby se nosí v brašně na zásobníky

²⁾ Nepatří do příslušenství, je našroubován u ústí hlavně samopalu vz. 58 Pi.

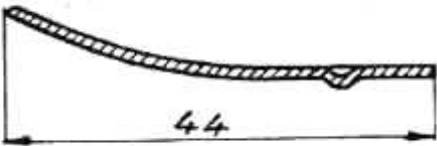
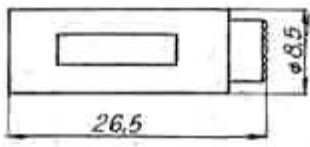
³⁾ Jenom u samopalu vz. 58 Pi.

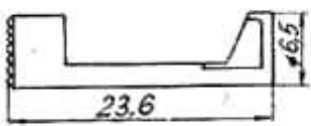
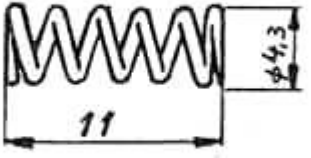
B. Záložní součástky samopalu vz. 58

K hlavní

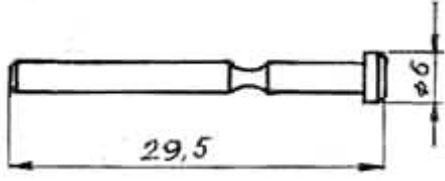
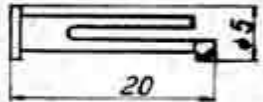
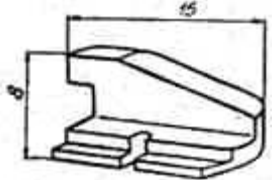
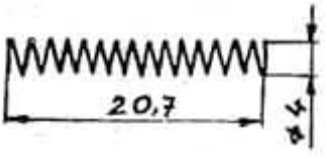
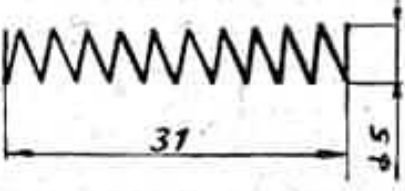
P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	Ul.
	Heslo	Bližší označení a rozlišovací znak				
1	Chránítko	závitu	44		10	T
2	Muška		45		5	T
3	Píst		125		3	T
4	Zpruha	pístu	126		5	T

K hledí

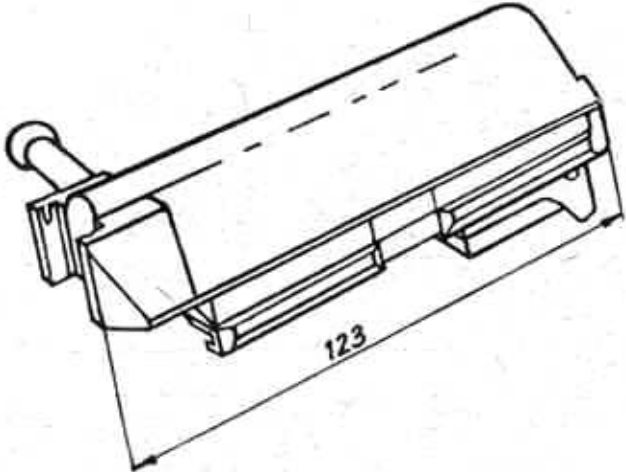

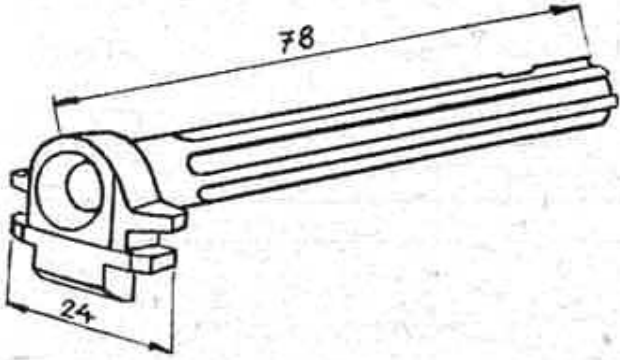
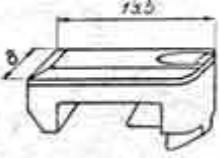
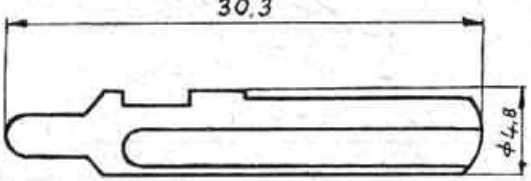
P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	Ul.
5	Péro	hledí	46		5	T
6	Stavítko	hledí	26		3	T

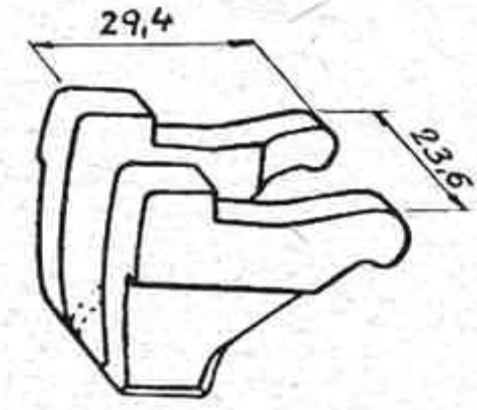
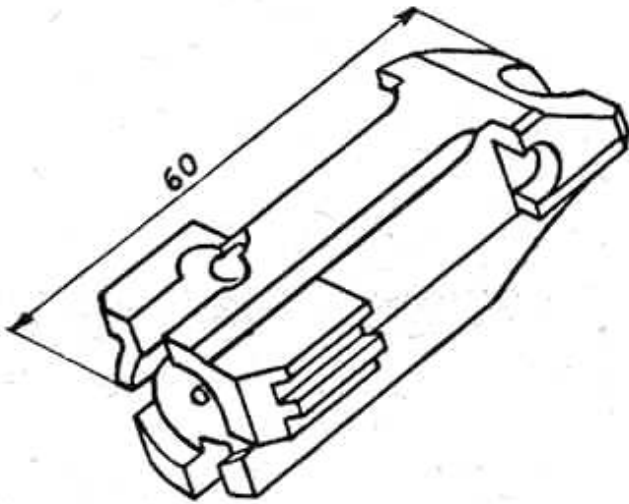
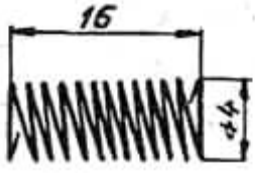
P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	Ul.
7	Stiskátko	hledí	27		3	T
8	Zpruha	stiskátka hledí	28		3	T

K pouzdru závěru

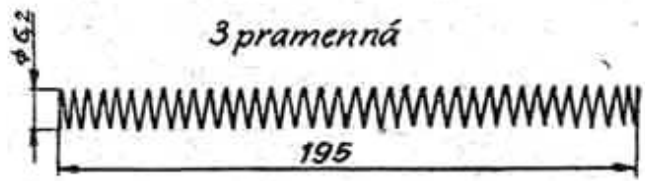
P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	Ul.
9	Čep	záchytky zásobníku	52		3	T
10	Kolík	pojistný - čepu záchytky zásobníku	55		10	T
11	Vyhazo- vač		70		1	T
12	Zpruha	záchytky zásobníku	51		3	T
13	Zpruha	záchytky závěru	54		5	T

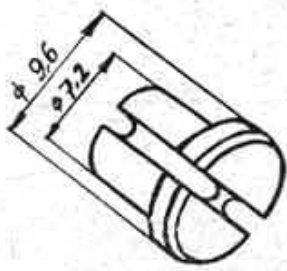
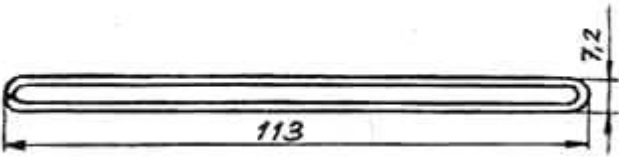
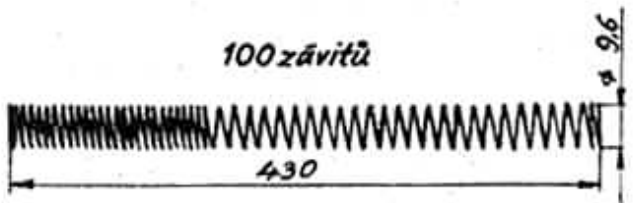
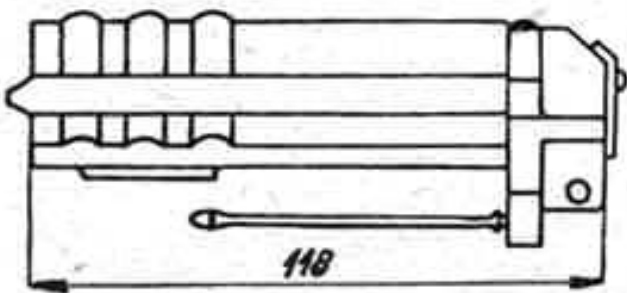
K závěru

P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	U.
14	Nosič	závorníku	82		2	T
15	Opěrka	vyhazo- vače	78		20	T
16	Úderník		84		5	T
17	Vyhazo- vač		77		10	T
18	Zápalník		76		10	T

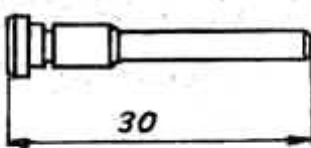
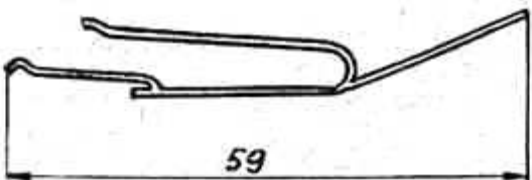
P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	U.
19	Závora		83		2	T
20	Závorník		75		2	T
21	Zpruha	vyhazovače	79		2	T

K vratnému ústrojí

P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	U.
22	Zpruha	úderná	98		10	T

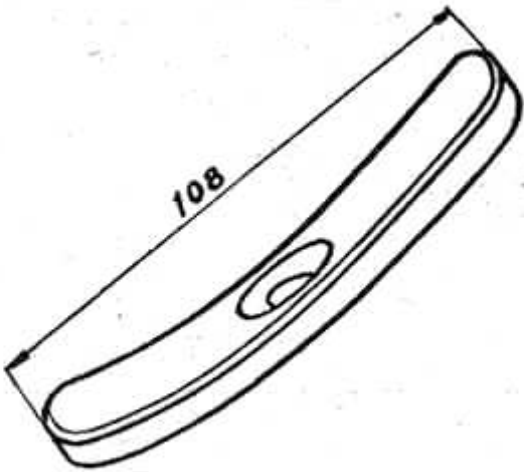
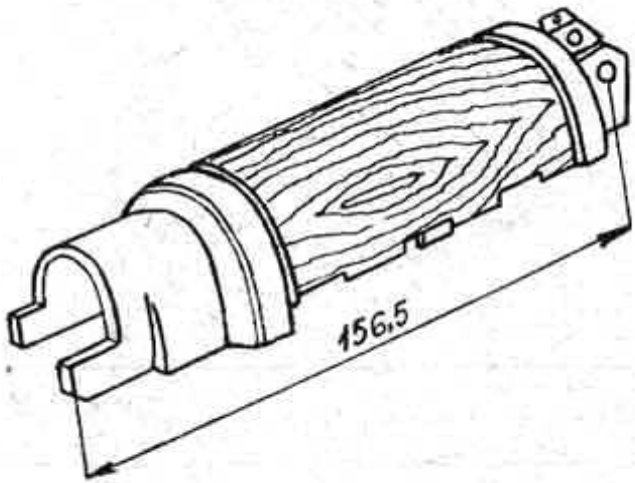
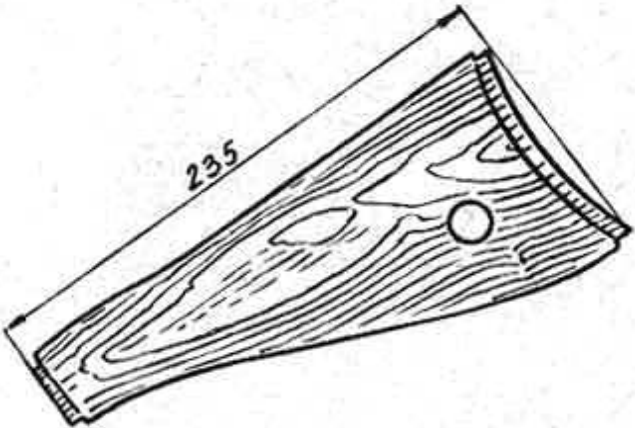
P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	Ul.
23	Uzávěra	vratné zpruhy	97		10	T
24	Vodítko	vratné zpruhy	95		10	T
25	Zpruha	vratná	96		3	T
26	Základna	vratného ústrojí s víkem pouzdra závěru	229		5	T

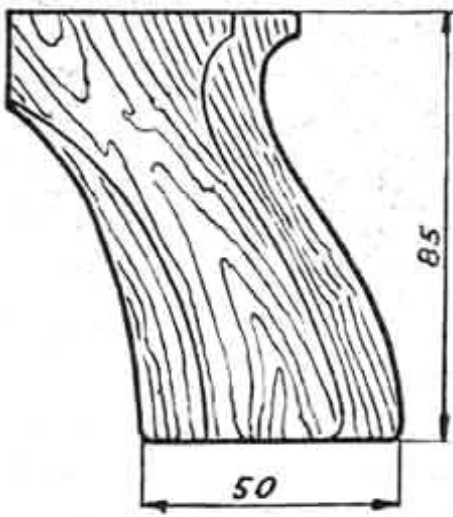
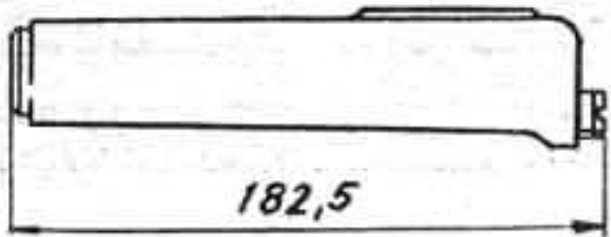
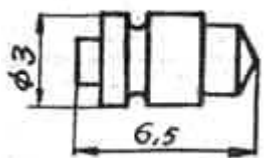

Ke spuštění

P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	Ul.
27	Čep ⁴⁾	spouště	56		5	T
	Čep ⁴⁾	záchytní úderníku	56			
28	Péro	spuštění	58		3	T

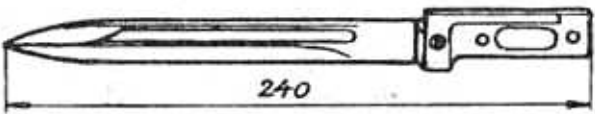
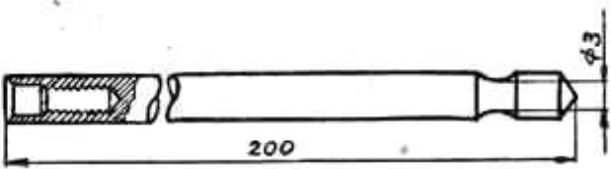
⁴⁾ Stejně součástky

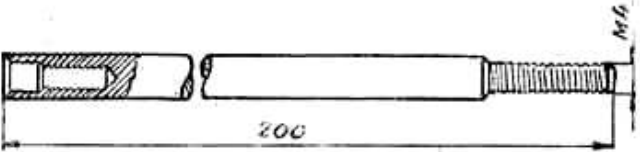
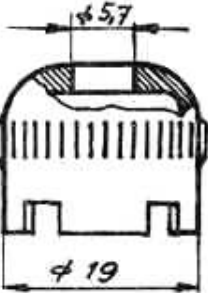

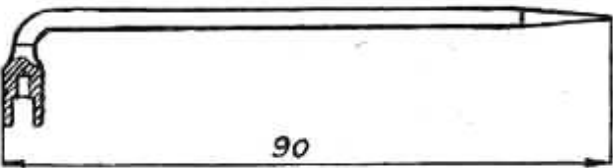
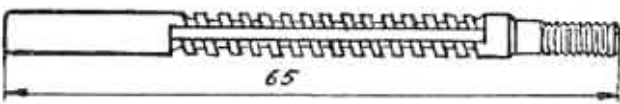
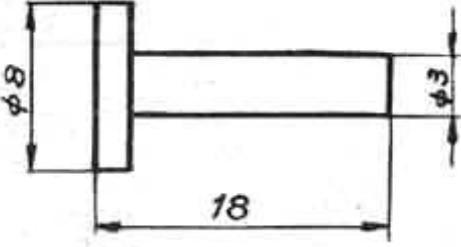
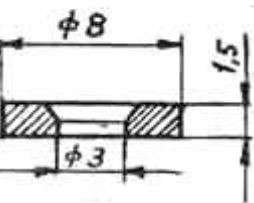
K pažbě

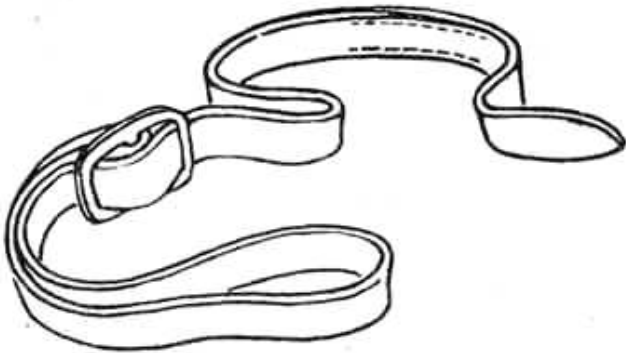
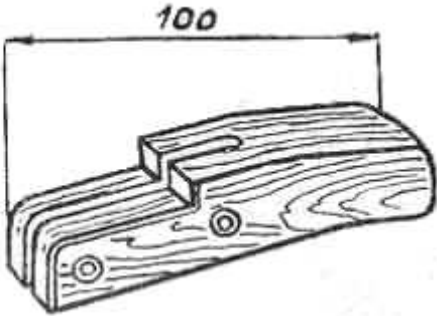
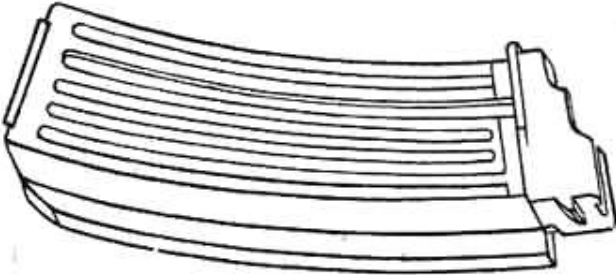
P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	Ul.
29	Botka		139		5	T
30	Nadpažbí	úplné	204		3	T
31	Pažba		135		5	T

P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	Ul.
32	Pažbička		68		3	T
33	Podpažbí		61		5	T
34	Západka	kolíku nadpažbí	112		5	T
35	Zpruha	západky kolíku nadpažbí	113		5	T

K příslušenství

P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	Ul.
36	Bodák	vz. 58	301		3	T
37	Vytěrák	dolní díl vz. 58	361		5	T

P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	U.
38	Vytěrák	horní díl vz. 58	360		5	T
39	Chránítko	ústí k čištění vz. 58	364		10	T
40	Kartáček	žíněný vz. 58	323		10	T
41	Klíč	mušky vz. 58	363		5	T
42	Koudel- níček	vz. 58	362		5	T
43	Nýt	bodáku	333		10	T
44	Podložka	nýtu bodáku	334		10	T

P.č.	Název součástky		V.č.	Vyobrazení součástky	Ks	U.
45	Popruh	jednotný - ručních zbraní	305		2	T
46	Střenka	bodáku	332		5	T
47	Zásobník	úplný - vz. 58	205		10	T

PŘÍLOHA 3 - SEZNAM VEŠKERÝCH SOUČÁSTEK 7,62mm ŠAMOPALU vz. 58, KTERÉ JE MOŽNO VYŽADOVAT K PROVEDENÍ OPRAV

Poznámka. Součástky samopalu jsou v seznamu uspořádány podle výrobních čísel součástek, čímž je toto uspořádání odlišné od „Katalogu součástek“ a slouží k urychlenému vyhledávání součástek podle výrobních čísel.

P.č.	Název součástky	V.č.	Hlavní část	Ks
1	Pouzdro závěru	01 + 13 + 14 + 16 + 17 + 222	pouzdro závěru	1
2	Hlaveň	02 + 10 + 11 + 221	hlaveň	1
3	Kolík hlavně	03	hlaveň	1
4	Nosič mušky	04	hlaveň	1
5	Kolík nosiče mušky	05	hlaveň	2
6	Vložka pouzdra závěru	12	pouzdro závěru	1
7	Pojistník kolíků spušťadla	13	pouzdro závěru	1
8	Nýt pojistníku kolíku spušťadla	14	pouzdro závěru	1
9	Klapka hledí	25	mířidla	1
10	Stavítko hledí	26	mířidla	1
11	Stiskátko hledí	27	mířidla	1
12	Zpruha stiskátka hledí	28	mířidla	1
13	Spoušť	31	spušťadlo	1
14	Přerušovač	32	spušťadlo	1
15	Páka spoušťová	33	spušťadlo	1
16	Zpruha spoušťové páky ⁵⁾	34	spušťadlo	1
17	Zpruha přerušovače ⁵⁾	34	spušťadlo	1
18	Kolík spoušťové páky	35	spušťadlo	1
19	Páka vypouštěcí	38	spušťadlo	1
20	Záchyt úderníku pravý	39	spušťadlo	1
21	Kolík vypouštěcí páky	40	spušťadlo	1

⁵⁾ Stejně součástky

P.č.	Název součástky	V.č.	Hlavní část	Ks
22	Záchyt úderníku levý	41	spušťadlo	1
23	Chránítka závitu	44	hlaveň	1
24	Muška	45	mířidla	1
25	Péro hledí	46	mířidla	1
26	Pojistka chránítka závitu	47	hlaveň	1
27	Zpruha pojistky chránítka závitu	48	pouzdro závěru	1
28	Záchytka zásobníku	50	pouzdro závěru	1
29	Zpruha záchytky zásobníku	51	pouzdro závěru	1
30	Čep záchytky zásobníku	52	pouzdro závěru	1
31	Záchytka závěru	53	pouzdro závěru	1
32	Zpruha záchytky závěru	54	pouzdro závěru	1
33	Kolík pojistný-čepu záchytky zásobníku	55	pouzdro závěru	1
34	Čep spouště ⁶⁾	56	spušťadlo	1
35	Čep záchytů úderníku ⁶⁾	56	spušťadlo	1
36	Přepač (pojistka)	57	spušťadlo	1
37	Péro spuštědla	58	spušťadlo	1
38	Kolík	59	pouzdro závěru	1
39	Kolík víka pouzdra závěru	60	pouzdro závěru	1
40	Podpažbí	61	pažba	1
41	Objímka podpažbí zadní	62	pažba	1
42	Kolík podpažbí	63	pažba	1
43	Poutko přední	64	hlaveň	1
44	Šroub pažbičky	65	pažba	1
45	Matice šroubu pažbičky	66	pažba	1
46	Podložka šroubu pažbičky	67	pažba	1
47	Pažbička	68	pažba	1
48	Čep mušky	69	mířidla	1
49	Vyhazovač	70	pouzdro závěru	1
50	Závorník	75	závěr	1
51	Zápalník	76	závěr	1
52	Vytahovač	77	závěr	1
53	Opěrka vytahovače	78	závěr	1

⁶⁾ Stejně součástky

P.č.	Název součástky	V.č.	Hlavní část	Ks
54	Zpruha vytahovače	79	závěr	1
55	Nosič záporníku	82	závěr	1
56	Závora	83	závěr	1
57	Úderník	84	závěr	1
58	Tyčinka vodící - vratné zpruhy	88	závěr	1
59	Tyčinka vodící - úderné zpruhy	89	závěr	1
60	Vodítko vratné zpruhy	95	závěr	1
61	Zpruha vratná	96	závěr	1
62	Uzávěra vratné zpruhy	97	závěr	1
63	Zpruha úderná	98	závěr	1
64	Nadpažbí dřevěná část	110	pažba	1
65	Kolík nadpažbí	111	pažba	1
66	Západka kolíku nadpažbí	112	pažba	1
67	Zpruha západky kolíku nadpažbí	113	pažba	1
68	Dno zásobníku	121	zásobník	1
69	Pojistka dna zásobníku	122	zásobník	1
70	Zpruha podavače	123	zásobník	1
71	Píst	125	hlaveň	1
72	Zpruha pístu	126	hlaveň	1
73	Pažba	135	pažba	1
74	Objímka pažby	136	pažba	1
75	Šroub pažby	137	pažba	1
76	Podložka šroubu pažby	138	pažba	1
77	Botka	139	pažba	1
78	Šroub botky	140	pažba	1
79	Rameno ramenní opěry	144	ramenní opěra	1
80	Nýt opěry	145	ramenní opěra	1
81	Opěra	146 + 147	ramenní opěra	1
82	Držák ramenní opěry	150	ramenní opěra	1
83	Poutko ramenní opěry	151	ramenní opěra	1
84	Šroub ramenní opěry	153	ramenní opěra	1
85	Západka ramenní opěry	154	ramenní opěra	1

P.č.	Název součástky	V.č.	Hlavní část	Ks
86	Zpruha ramenní opěry	155	ramenní opěra	1
87	Stiskátko ramenní opěry	156	ramenní opěra	1
88	Plášť nadpažbí s objímkami a vložkou	231	pažba	1
89	Pouzdro zásobníku	233	zásobník	1
90	Podavač	234	zásobník	1
91	Poutko zadní s držákem a základnou	235 + 127	pažba	1
92	Pochva bodáku vz. 58	302	pochva bodáku	1
93	Popruh jednotný - ručních zbraní	305	příslušenství	1
94	Olejnička vz. 58	321	příslušenství	1
95	Kartáček žíněný - vz. 58	323	příslušenství	1
96	Čepel bodáku	331	příslušenství	1
97	Střenka bodáku	331	bodák	1
98	Nýt bodáku	333	bodák	2
99	Podložka nýtu bodáku	334	bodák	2
100	Západka bodáku	335	bodák	1
101	Stiskátko západky bodáku	336	bodák	1
102	Zpruha západky bodáku	337	bodák	1
103	Vytěrák horní díl vz. 58	360	příslušenství	1
104	Vytěrák dolní díl vz. 58	361	příslušenství	1
105	Koudelníček vz. 58	362	příslušenství	1
106	Klíč mušky vz. 58	363	příslušenství	1
107	Chránítka ústí k čištění vz.58	364	příslušenství	1
108	Násadec cvičný - vz. 58	368	příslušenství	1

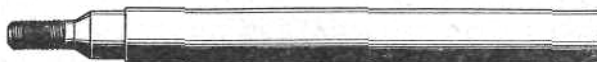
PŘÍLOHA 4 - NÁVOD K POUŽITÍ JEDNOTLIVÝCH MĚREK A NÁŘADÍ

Text této přílohy je výběrem z předpisu Dě1-51-66 „PODROBNÝ VÝKAZ příslušenství a soupravy záložních součástek a SOUPRAVY MĚREK A NÁŘADÍ pro 7,62mm SAMOPAL vz. 58“.

1. Měrka vývrtu hlavně

(Obr. 1)

Měrky vývrtu hlavně se používá ke kontrole opotřebení vývrtu hlavně. Projde-li měrka celým vývrtem hlavně, je nutno hlavě přezkoušet střelbou k zjištění rozptylu. Nevyhoví-li hlavě při střelbě, považuje se zbraň za opotřeбенou a celý samopal se převede potom do 4. kategorie.

Obr. 1. Měrka vývrtu hlavně

Kontrolu vývrtu hlavně je třeba provádět takto:

- vyjmout úplné vratné ústrojí a úplný závěr;
- vývrt hlavně bezvadně vyčistit do sucha a sejmut chránítka ústí;
- vyjmout dvoudílný vytěrák z brašny na zásobníky;
- volně zašroubovat (neutahovat) závitový konec měrky do horního dílu vytěráku a vsunout jeho volný konec do vývrtu hlavně ze strany nábojní komory;
- vsunout do vývrtu hlavně ze strany ústí dolní díl vytěráku a oba díly pak uvnitř vývrtu sešroubovat;
- vlastní měření provádět pozvolným vtahováním měrky do vývrtu hlavně od nábojní komory. Jakmile měrka zachytí, nesmí být dále násilně vtahována do hlavně. Jestliže měrka neprojde hlavní, je vývrt hlavně směrem od nábojní komory dobrý;
- měření vývrtu hlavně u ústí u takové hlavně, která při měření od nábojní komory vyhověla, provede se tak, že se měrka rukou (bez vytěráku) zkusí zasunout do ústí hlavně. V případě, že měrku nelze zasunout, je vývrt hlavně u ústí dobrý. Jestliže se dá měrka zasunout do hloubky 30 mm. je hlavě u ústí opotřeбенá a je nutno ji vyřadit (zařadit celý samopal do 4. kategorie), a to i tehdy, když vývrt od nábojní komory byl zjištěn jako dobrý. I v tomto případě je nutno samopal přezkoušet střelbou.

Místo dvoudílného vytěráku je možno jako pomůcky k měření (k upevnění měrky) použít tyčky (nejlépe mosazné) k tomu účelu zhotovené nebo vytěráku s otočnou rukojetí.

2. Měrka přečínání hrotu zápalníku a šířky ústí zásobníku

(Obr. 2 a 3)

Touto měrkou se měří dvě hodnoty, a to:

- a) přečínání hrotu zápalníku od předního čela závorníku;
- b) šířka ústí zásobníku.

Přečínání hrotu zápalníku (obr. 2) je hodnota, o kterou přečíná hrot zápalníku od předního čela závorníku při zatlačení zápalníku tak, aby zadní konec zápalníku, na nějž dopadá úderník, byl v rovině dorazu úderníku.

Měření je nutno provádět takto:

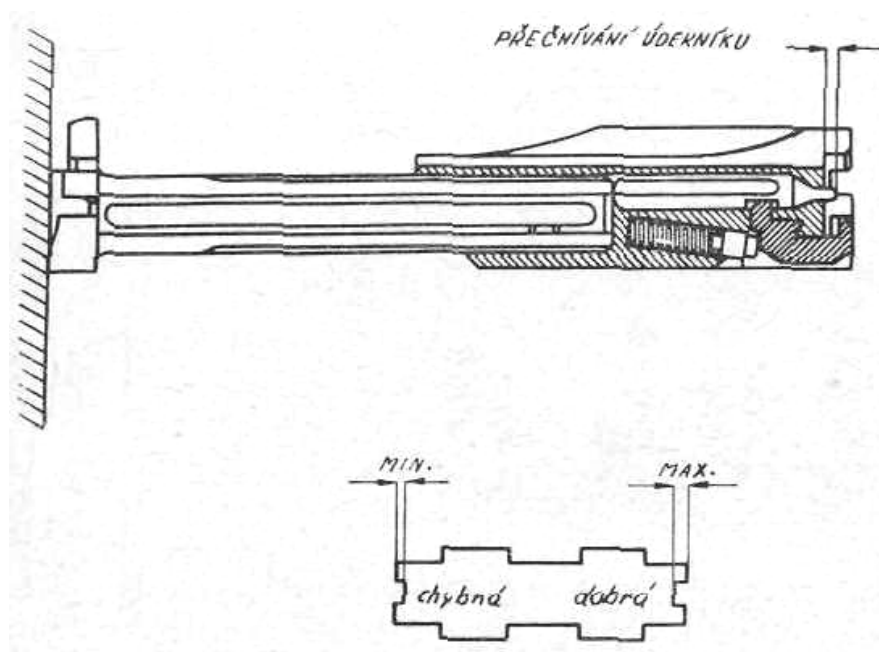
- vyjmout závorník a úderník;
- vsunout úderník do závorníku a postavit úderník svisle zadním koncem na rovnou plochu;
- přidržet levou rukou závorník při současném tlaku směrem dolů;
- provést vlastní měření měrkou.

Při měření se správnost přečínání zápalníku posuzuje takto:

Jestliže strana měrky s nápisem „DOBŘÁ“ projde a strana s nápisem „CHYBNÁ“ zachytí, je přečínání zápalníku vyhovující.

Přečínání zápalníku je tedy nevyhovující, jestliže projde i strana s nápisem „CHYBNÁ“, anebo neprojde strana s nápisem „DOBŘÁ“. V prvním případě je nutno zápalník považovat za krátký

(opotřebený), v druhém případě za příliš dlouhý. V obou případech je třeba zápalník vyměnit, neboť krátký zápalník může způsobit selhanou, dlouhý zápalník průraz zápalky.

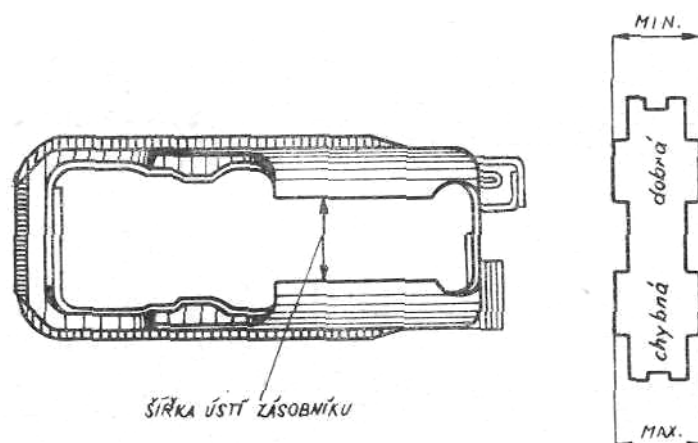
Obr. 2. Měrka přechínání hrotu zápalníku

Šířka ústí zásobníku (obr. 3) je důležitá hodnota pro správnou činnost zásobníku a tím i samopalu vůbec.

Šířka ústí zásobníku má správnou hodnotu, jestliže strana měrky s nápisem „DOBRÁ“ ústím zásobníku, tj. mezi přídržkami nábojů, projde a strana měrky s nápisem „CHYBNÁ“ zachytí.

Projde-li strana měrky s nápisem „CHYBNÁ“ nebo neprojde-li strana s nápisem „DOBRÁ“, je mezera mezi přídržkami nábojů funkčně nevyhovující. V prvním případě je ústí zásobníku rozšířeno, takže může dojít k vysakování nábojů ze zásobníku. V druhém případě je ústí zásobníku těsné a může být příčinou chybného podávání nábojů.

V obou případech je nutno zásobník opravit vyrovnaním, popřípadě naklepáním na „trnu ke kontrole rozměrů a k vyrovnavání pouzdra zásobníku“ (viz stať 8).

Obr. 3. Měrka šířky ústí zásobníku

Měření se nejlépe provádí, je-li zásobník rozebrán. Provádí-li se však měření při složeném zásobníku, je nutno stlačit podavač zásobníku tak, aby bylo možno vsunout měrku mezi přídržky nábojů.

3. Měrka k zjištění vůle pod vytahovačem

(Obr. 4)

Této měrky se používá k měření vůle mezi drápkem vytahovače a čelní plochou závorníku.

Obr. 4. Měrka k zjištění vůle pod vytahovačem

Měření je třeba provádět takto:

- vyjmout závorník;
- měrku vsunout do lůžka pro dno nábojnice tak, aby spodní plocha měrky doléhala na čelní plochu závorníku;
- pootáčením měrky kolem podélné osy ručičky přezkoušet, zda nižší ploška pod drápkem vytahovače projde a vyšší ploška neprojde.

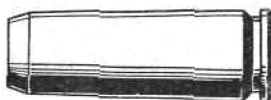
Vzdálenost mezi drápkem vytahovače a čelní plochou závorníku má správnou hodnotu, jestliže projde nižší ploška a zachytí-li vyšší ploška.

Projde-li i vyšší ploška nebo neprojde-li nižší ploška, je hodnota vzdáleností mezi drápkem vytahovače a čelní plochou závorníku nevyhovující a je nutno vytahovač vyměnit.

4. Měrka k zjištění volného uzamykání

(Obr. 5)

Měrka k zjištění volného uzamykání samopalu slouží ke kontrole rozměrů, které mají vliv na uzamykání zbraně, a to zda nenastalo zvětšení rozměrů vlivem opotřebení nebo z jiné příčiny do té míry, že náboj není už uzamčen v mezích přípustné vůle.

Obr. 5. Měrka k zjištění volného uzamykání

Správné uzamknutí náboje nastane totiž tehdy, není-li mezi čelní plochou závorníku a čelem dna náboje žádná vůle. Tato měrka je však rozměrově provedena tak, že připouští malou vůli v uzamknutí do hodnoty, která je ještě vyhovující pro bezpečnou střelbu.

Kontrolu je nutno provádět takto:

- vyjmout závěrové ústrojí ze samopalu a nábojní komoru řádně vyčistit do sucha;
- zasunout měrku rukou do nábojní komory až na doraz;
- opětovným povytažením přezkoušet, zda nedošlo k zaklínění měrky v důsledku špatně vyčištěné nábojní komory, a to zejména u přechodového kužele krčku; měrka dosedne správně tehdy, je-li při zasunutí znatelný její „kovový doraz“;
- závorník s nosičem závorníku (bez vratného ústrojí) vložit do pouzdra závěru;
- pohybem nosiče závorníku směrem dopředu lehce dorazit čelem závorníku na čelo měrky zasunuté v nábojní komoře;
- tlakem na napínací páku nosiče závorníku (ne však násilím) přezkoušet, zda je možno dostat nosič závorníku do uzamknuté polohy.

Jestliže uzamknuté polohy není možno dosáhnout, jsou hodnoty rozměrů, související s uzamykáním, dobré. V případě, že při této zkoušce dojde nosič závorníku až na doraz, nesmí se dále používat samopalu ke střelbě. Je nutno jej zařadit do 4. kategorie.

Ve výjimečných případech, kdy je třeba rychle přezkoušet uzamykání, je možno provádět kontrolu, i je-li samopal úplně složen.

Po vsunutí měrky do nábojní komory nesmí se však závěr prudce spustit, nýbrž jen pomalu ručně popouštět, až čelní plocha závorníku narazí na čelo měrky, a pak teprve lze použít mírného tlaku.

5. Zrcátka ke kontrole stavu nábojní komory a vývrtu hlavně

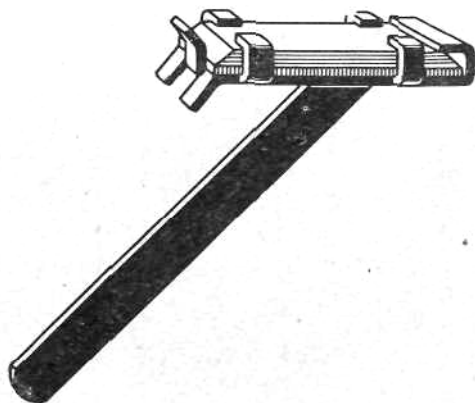
(Obr. 6 až 8)

Pomocí těchto zrcátek se kontroluje, zda nejsou vlivem koroze nebo neodborného čištění nábojní komora a vývrt hlavně porušeny (poškrabány).

Zrcátka jsou dvě, a to:

a) obdélníkové zrcátko, které se vkládá do pouzdra závěru (obr. 6), a

b) kruhové zrcátko, které se vsouvá do vývrtu hlavně (obr. 7).

Obr. 6. Obdélníkové zrcátko

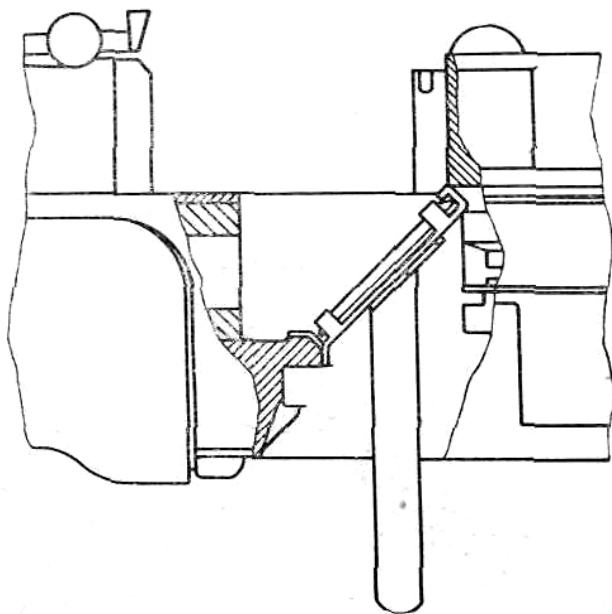

Obr. 7. Kruhové zrcátko

Vkládání zrcátek do samopalu je nutno provádět takto:

a) obdélníkové zrcátko

- vyjmout zásobník, otevřít závěr a zajistit jej v otevřené poloze záchytkou závěru;
- levou rukou uchopit obdélníkové zrcátko za rukojeťku a vložit je do pouzdra závěru tak, aby se vidlicí, vytvořenou na předním konci rámečku zrcátka, opřelo o náběhovou plochu pro náboje pod čelem nábojní komory (viz obr. 8);

Obr. 8. Obdélníkové zrcátko vložené do samopalu

— pravou rukou popouštět pomalu závěr, až se opačný konec zrcátka opře o čelo závorníku pod spodní hranou čelní plochy nosiče závorníku.

Takto je obdélníkové zrcátko dostatečně upevněno v pouzdru závěru a odkloněno od nábojní komory pod úhlem asi 45°.

b) kruhové zrcátko

— zašroubovat kruhové zrcátko do vytěraku a vsunout ústím do vývrtu hlavně, popřípadě až do nábojní komory.

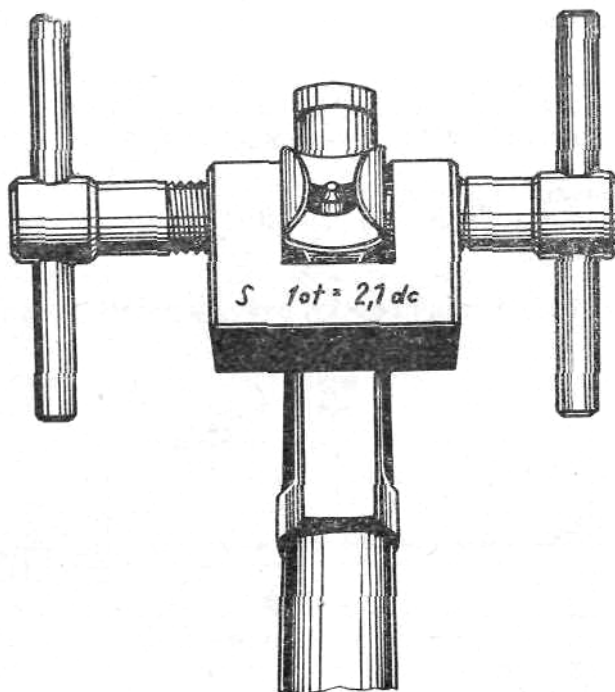
Vlastní kontrola stavu nábojní komory i vývrtu hlavně se provádí tak, že se zbraň natočí, aby obdélníkové zrcátko bylo proti světlu. Potom posouváme kruhové zrcátko v nábojní komoře a ve vývrtu. Světlo odrážené od kruhového zrcátka osvětlí jednotlivá místa nábojní komory a vývrtu. Jejich stav posuzujeme v obdélníkovém zrcátku.

Vývrt hlavně je však možno také kontrolovat pouze pomocí obdélníkového zrcátka (bez kruhového zrcátka), a to tak, že samopal s vloženým obdélníkovým zrcátkem natočíme tak, aby zrcátko bylo proti světlu. Odražené světlo osvětlí dostatečně vývrt hlavně, že je možno spolehlivě zkontrolovat jeho jakost pohledem do vývrtu ze strany ústí.

6. Posunovač mušky

(Obr. 9)

Posunovač mušky slouží k stranové opravě mušky při nastřelování samopalu. Způsob nasazení posunovače na nosič mušky je znázorněn na obr. 9.

Obr. 9. Posunovač mušky nasazený na nosiči mušky

Na třmenu posunovače je nápis „S 1 ot = 2,1 dc“, což značí: „strana, 1 otáčka rovná se 2,1 dílce“. Tento nápis platí pro **stranovou opravu** mušky. Otočení šroubů posunovače o 1 otáčku odpovídá posunutí mušky o 2,1 dílce. Posunutí mušky o 2,1 dílce znamená změnu středního zásahu o 21 cm na terči vzdáleném 100 m.

Na opačné straně třmene posunovače je nápis „V 1 ot = 1,4 dc“, což značí: „výška, 1 otáčka rovná se 1,4 dílce“. Tento údaj platí pro **výškovou opravu** mušky, která se provádí klíčením mušky (obr. 12). Otočení klíčem mušky o 1 otáčku odpovídá zvýšení, popřípadě snížení mušky o 1,4 dílce, což znamená změnu středního zásahu o 14 cm na terči vzdáleném 100 m.

Stranové seřízení mušky je třeba provádět takto:

a) **posouvání mušky vlevo**

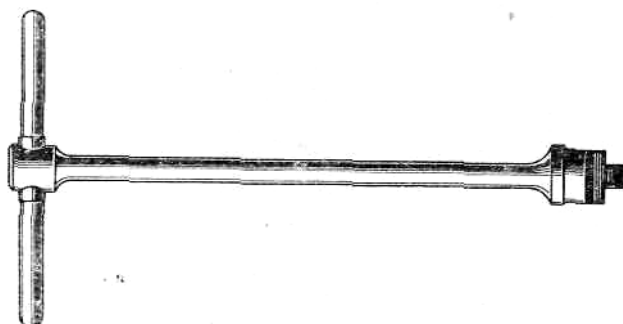
- nasadit posunovač mušky tak, aby levá vnitřní plocha třmene posunovače dosedla na nosič a její zkosená hrana byla na doraz na chránítku mušky;
- volně dotáhnout pravý a pak levý šroub posunovače;
- povolit podle potřeby levý šroub posunovače a pak dotáhnout pravý šroub tak, až levý konec čepu mušky dolehne na osazení levého šroubu;

b) **posouvání mušky vpravo**

- posouvání mušky vpravo se provádí obdobným způsobem, avšak v opačném sledu.

7. Klíč šroubů botky, pažby a pažbičky

(Obr. 10)

Obr. 10. Klíč šroubů botky, pažby a pažbičky

Tento klíč slouží k rozbírání a skládání pažby a pažbičky. U samopalů s ramenní opěrou se používá na šroub držáku normálního šroubováku.

8. Trn ke kontrole rozměrů a k vyrovnávání pouzdra zásobníku

(Obr. 11)

Trn slouží jako pomůcka ke kontrole rozměrů a k vyrovnávání pouzdra zásobníku, došlo-li z různých příčin k jeho deformování.

Obr 11. Trn ke kontrole rozměrů a k vyrovnávání pouzdra zásobníku

Vyrovnávání pouzdra zásobníku je nutno provádět takto:

- rozebrat zásobník;
- deformované pouzdro zásobníku narazit na trn a poklepem trnu s pouzdrem na pracovní stůl trn do pouzdra dorazit a potom kladívkem deformované místo vyrovnat;
- vyrovnávání provádět lehkými poklepy, aby nedošlo k pěchování plechu a tím k jeho zvlnění, které se pak už nedá vyrovnat;
- v případě, že deformace pouzdra zásobníku je většího rozsahu, je nutno provést předběžné vyrovnání pouzdra a pak teprve použít vyrovnávacího trnu.

Vyrovnané pouzdro zásobníku je nutno přezkoušet zejména na tvar, šířku ústí a na volný chod podavače. K tomu se použije jako porovnávacího vzorku nového nepoužitého zásobníku.

U trnu ke kontrole rozměrů a k vyrovnávání pouzdra zásobníku je třeba dbát, aby nedošlo k poškození přesného tvaru trnu.

9. Klíč mušky

(Obr. 12)

Klíč mušky slouží k výškovému nastavení mušky (viz stať 6). Špičatého konce klíče mušky se též používá při rozbírání samopalu.

Obr. 12. Klíč mušky

Kromě toho se používá tohoto klíče při nasazování vratné zpruhu, jak je popsáno v následující stati.

10. Pomocné pouzdro pro nasazování vratné zpruhu

(Obr. 13)

Pomocné pouzdro slouží k snazšímu nasazování vratné zpruhu na vodítko a vodicí tyčinku.

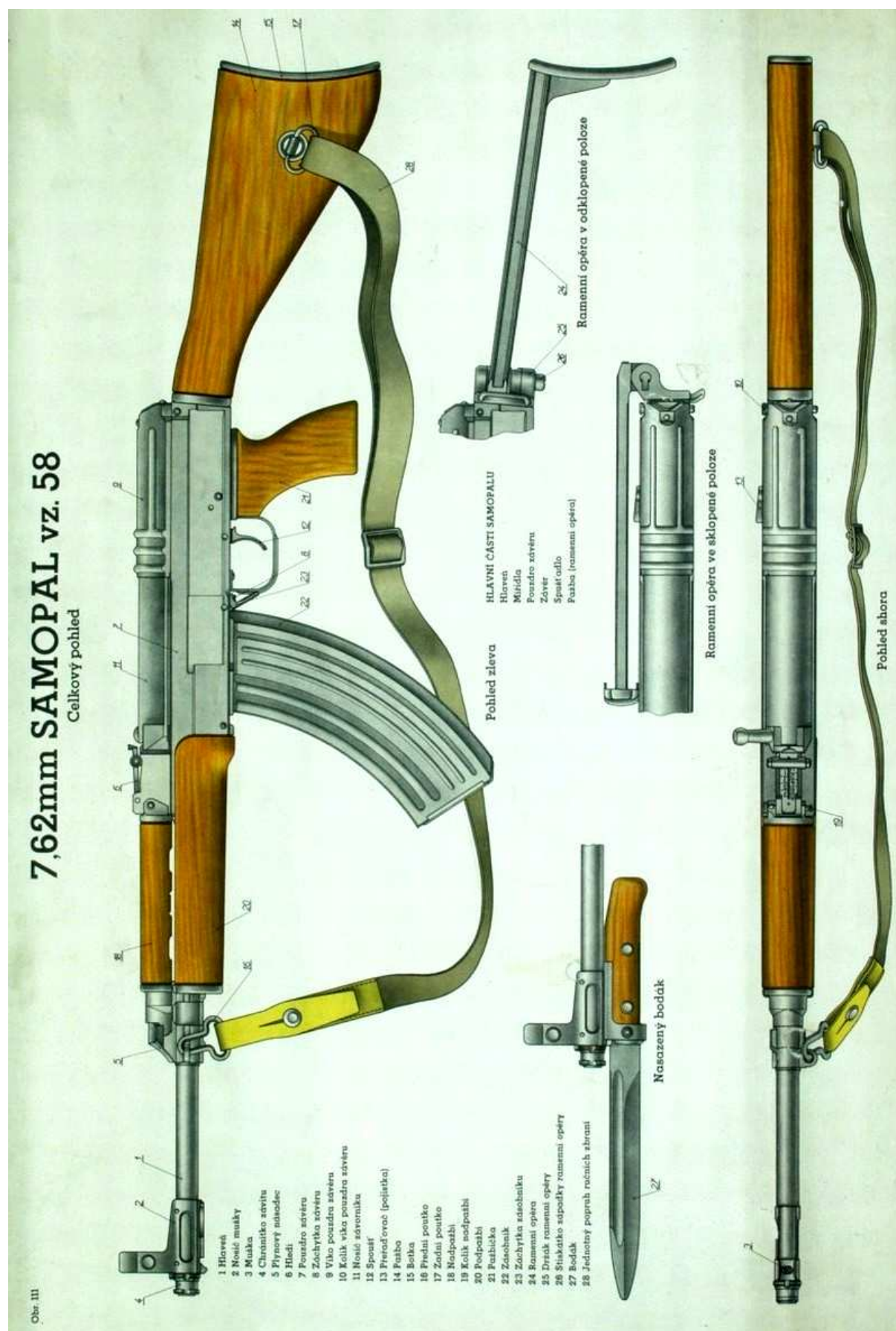
Obr. 13. Pomocné pouzdro pro nasazování vratné zpruhu

Nasazení je nutno provádět takto;

- sešroubovat oba díly vytěráku a koudelníček;
- ze strany spodního dílu vytěráku navléci vratnou zpruhu na vytěrák tak daleko, až konec zpruhu dosáhne asi do poloviny délky výřezu v koudelníčku;
- zahnuté konce vodítka zaklesnout do výřezu v koudelníčku, vratnou zpruhu přetáhnout přes výřez a navléknout ji na vodítko a vodicí tyčinku;
- na volný konec vytěráku nasunout pomocné pouzdro;
- levou rukou uchopit volný konec vytěráku a pravou rukou táhnutím za pomocné pouzdro směrem k sobě (víko samopalu je směrem k tělu) stlačit vratnou zpruhu tak, až pomocné pouzdro svým vnitřním osazením narazí na zahnuté konce vodítka zaklesnuté ve výřezu koudelníčku;
- v této poloze přidržit pomocné pouzdro a pak výřezy v pouzdu prostrčit špičatý konec klíče mušky až do poloviny jeho délky mezi oba konce vodítka, jakož i mezi čelo zpruhu a čelo koudelníčku;
- pak levou rukou uchopit klíč mušky a pomocí něho více stlačit zpruhu a pravou rukou nasadit uzávěru vratné zpruhu mezi oba konce vodítka;
- přidržit uzávěru, povolit zpruhu, až klíč mušky na ni dolehne, posunout pomocné pouzdro tak, aby nezakrývalo výřez v koudelníčku, vyjmout vytěrák s koudelníčkem, uvolnit zcela zpruhu, až její uzávěra dolehne na zahnuté konce vodítka, nakonec vytáhnout klíč mušky.

Poznámka: Používání pomocného pouzdra je vcelku jednoduché, avšak potřebuje určitého nácviku, zvláště v poslední fázi.

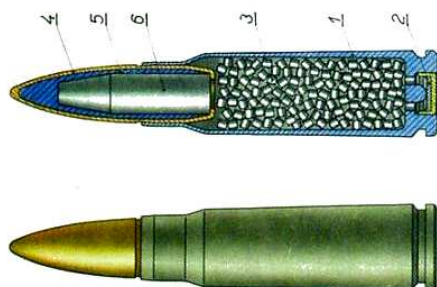
PŘÍLOHA 5 - VÝUKOVÝ NÁKRES SAMOPALU vz. 58

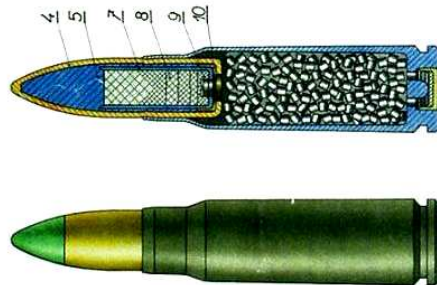
PŘÍLOHA 6 - VÝUKOVÝ NÁKRES 7,62mm NÁBOJŮ vz. 43

7,62mm NÁBOJE vz. 43

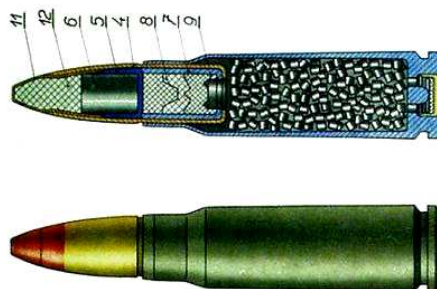
Celkové pohledy a řezy

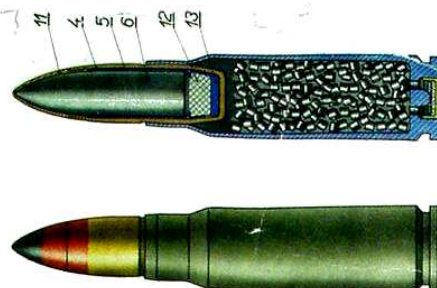
7,62mm náboj vz. 43
se střílou a ocelovým jádrem
(7.62-43)

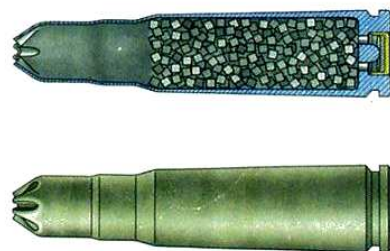
7,62mm náboj svítilny vz. 43
(7.62-Sv 43)

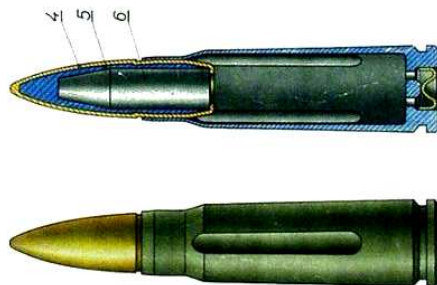
7,62mm náboj západní vz. 43
(7.62-Z 43)

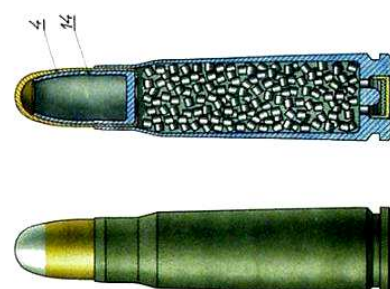
7,62mm náboj průbojně západní vz. 43
(7.62-PZ 43)

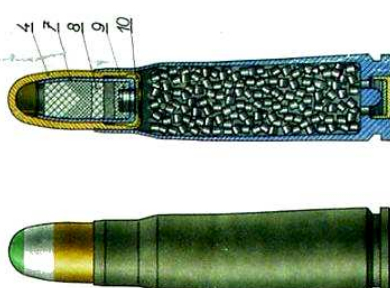
7,62mm náboj cvičný vz. 43
(7.62-Cv 43)

7,62mm náboj školní vz. 43
(7.62-Sk 43)

7,62mm náboj redukovaný vz. 43
(7.62-Rd 43)

7,62mm náboj zaměřovací vz. 43
(7.62-Zm 43)

Skutečná velikost

- 1 Nábojnice
- 2 Zapalník
- 3 Prachová náplň
- 4 Plast střely
- 5 Olověná kostička
- 6 Jádru
- 7 Kuliček
- 8 Svítilny sloz
- 9 Zazachova sloz
- 10 Krycí klebousek
- 11 Hrot
- 12 Zapalná sloz
- 13 Ochraňna vložka
- 14 Vložka

PŘÍLOHA 7 - BALISTICKÉ TABULKY

Údaje jsou výběrem z předpisu Pěch-3-62 „VÝCVIK VE STŘELBĚ ZE 7,62mm SAMOPALU vz. 58“.

TABULKA PŘEVÝŠENÍ DRAH NAD ZÁMĚRNOU PRO 7,62mm SAMOPAL vz. 58

Dálka [m]	50	100	150	200	250	300	350	400	450	500	550	600	700	800	900
Hledí	Převýšení dráhy nad záměrnou [cm]														
1	1	0	-8												
2	6	12	9	0	-19										
3	14	28	33	31	21	0	-33								
4	24	48	63	72	72	62	39	0	-52						
5	36	72	100	123	136	138	127	103	62	0	-78				
6		100		180		230		230		160		0	-260		
7		140		260		340		380		350		220	0	-340	
8		180		350		480		560		570		490	310	0	-450

Váha střely 7,9 g

$V_0 = 705 \text{ m/s}$

TABULKY PRO OPRAVU PŘEVÝŠENÍ DRAH NAD ZÁMĚRNOU PRO 7,62mm SAMOPAL vz. 58

Dálka [m]	100	200	300	400	500	600	700	800
Teplota	Změna převýšení [cm] vlivem teploty							
+45°C	2	3	9	21	42	78		
+35°C	1	2	6	14	28	52		
+25°C	0	1	3	7	14	26		
+15°C	0	0	0	0	0	0		
+5°C	0	-1	-3	-7	-14	-26		
-5°C	-1	-2	-6	-14	-28	-52		
-15°C	-2	-3	-9	-21	-42	-78		
-25°C	-3	-4	-12	-28	-56	-104		
-35°C	-4	-5	-15	-35	-70	-130		
Nadmořská výška	Změna převýšení [cm] vlivem menší hustoty vzduchu							
500 m				3	9	17		
1000 m				10	21	40		
1500 m				15	32	61		
2000 m				18	41	84		
2500 m				22	50	98		
3000 m				26	58	114		
	Změna převýšení [cm] vlivem silného podélného větru 8 m/s ⁷⁾							
	-	-	1	2	5	12		

⁷⁾ Při větru v zádech střela dopadne o uvedenou hodnotu výše, při protivětru dopadne níže.

DALŠÍ TABULKY PRO 7,62mm SAMOPAL vz. 58

Dálka [m]	100	200	300	400	500	600	700	800
	Doba letu střely [s]							
	0,15	0,33	0,54	0,78	1,06	1,36	1,71	2,08
	Pásma jádra rozptylu střely [cm] - střelba jednotlivými ranami							
výškově	8	16	26	38	53	71	92	116
šířkově	7	14	23	33	44	57	72	89
Figura	Počet nábojů [ks] k vyřazení cíle ⁸⁾							
krytě ležící	3	5	9	15	23			
nekrytě ležící	3	4	6	9	13			
klečící	3	3	4	5	7			
běžící vpřed	3	3	4	5	6			
běžící stranou	3	3	4	6	8			
kulomet	3	4	5	7	10			
	Přeložení záměrného bodu [cm] vlivem příčného větru							
silný vítr 8 m/s	4	28	80	140	240	360	520	700
mírný vítr 4 m/s	2	14	40	70	120	180	260	350
slabý vítr 2 m/s	1	7	20	35	60	90	130	175

⁸⁾ Potřebné počty nábojů k zasažení cíle jsou vypočteny z hodnot rozptylu zvětšených o pohyb středního zásahu vlivem změn podmínek střelby.